

Specialiliortoq: Lisathe M. Kruse

Oqaasilerinermut, Atuakkialerinermut Tusagassiuteqarnermullu Instituti

Ilisimatusarfik

Februaarip aallaqqaataat 2007

Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserisarnissami
periarfissat assigiinngitsut, annermik suleriaatsit
eqqarsaatiginerullugit

Innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarneq

aallaavigalugu

Siunnersortit: Birgitte Jacobsen & Karen Langgård

Oqaasilerinermut, Atuakkialerinermut Tusagassiuteqarnermullu Instituti

Ilisimatusarfik

Imarisai:

1: Aallaqqaasiut:.....	4
1.1: Sammisassamik toqqaaneq (<i>emnevalg</i>):.....	4
1.2: Siunertaq (<i>formål</i>) tunuliaqutillu (<i>baggrund</i>):.....	4
1.3: Misissuiffigisassat (<i>problemformulering</i>):.....	5
1.4: Killiliineq (<i>afgrænsning</i>):.....	5
1.5: Begrebit <i>oqaasersiaq</i> , <i>kalaallisut taaguut</i> aamma <i>kalaallisut taaguusersuutit</i> :.....	5
2: Oqaasersiat kalaallillu oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutit taaguutinngortussallu ajunngequtaat (<i>fordele</i>) ajoqutaallu (<i>ulempe</i>):.....	9
3: Kalaallit Nunaanni oqaatsit taaguusersuuserinerlu (<i>terminologi arbejde</i>):.....	11
3.1: Kalaallit Nunaata namminersulersimanera (<i>hjemmestyre</i>) inuttussusialu:.....	11
3.2: Oqaatsinut tunngasut inatsit nalunaarullu (<i>bekendtgørelse</i>) pingaarutillit:.....	11
3.3: Kalaallit Nunaanni ukiuni kingullerni oqaatsit inissisimanerat siunissamilu ilimanaatit:.....	12
3.4: Allaffissornermut qitiusoqarfimmi (<i>administration</i>) oqaatsit:.....	14
3.5: Inuussutissarsiornermi (<i>erhvervsliv</i>) ilisimatusarnermilu oqaatsit:.....	14
3.6: Kalaallit Nunaanni atuartitaanermi oqaatsit atuartsitsissutinullu tunngasut:.....	14
3.7: Kalaallit Nunaanni ilinniartitaaneq ilinniartitaanermilu oqaatsit:.....	17
3.8: Kalaallit Nunaanni ordbogit ordlistillu:.....	17
4: Suliaqarfimmi oqaatsit (<i>fagsprog</i>) nalinginnaasullu oqaatsit (<i>almensprog</i>):.....	20
5: Taaguusersuuserinermi begrebit tunngaviusut (<i>princip</i>):.....	22
5.1: Onomasiologi (<i>onomasiologi</i>) semasiologiilu (<i>semasiologi</i>):.....	23
5.2: Taaguusersuusi (<i>terminologi</i>):.....	23
5.3: Taaguusersuuserinermik ilinniarnermi (<i>terminologilære</i>) qitiusut (<i>centrale dele</i>):.....	24
5.4: Begrebi (<i>begreb</i>):.....	26
5.5: Taaguut (<i>term</i>):.....	27
5.6: Pineqartoq (<i>objekt</i>):.....	28
5.7: Isumasiuut (<i>definition</i>):.....	28
5.8: Ilisarnaatit (<i>Karakteristiske træk</i>):.....	31
5.9: Begrebssystemit (<i>begrebssystemer</i>):.....	32
5.9.1: Generiskimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (<i>generiske relationer</i>):.....	33
5.9.2: Partitivimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (<i>partitive relationer</i>):.....	35
5.9.3: Associativimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (<i>associative relationer</i>):.....	36
5.9.4: Ilutsit (<i>former</i>) allat atorlugit begrebit ataqatigiissaarneqarsinnaaneri:.....	38
6: Taaguusersuuserinermi suleriaaseq (<i>terminologisk metode</i>):.....	38
6.1: Aalajangiuteriigassat (<i>afgørelser</i>):.....	39
6.1.1: Sullinniakkat (<i>målgruppe</i>):.....	39
6.1.2: Oqaatsit suut atorlugit taaguusersuusiortoqassanersoq:.....	39
6.1.3: Deskriptive normativeluunniit:.....	39
6.1.4: Taaguusersuutit suliaqarfimmut ataatsimut arlalinnngorlugilluunniit suliaassanersut:.....	40
6.1.5: Saqqummiunneqarnissaasa ilusissaat (<i>præsentationsform</i>):.....	40
6.1.6: Iluaqutissat (<i>ressourcer</i>) inissititerneqareernissaat:.....	40
6.2: Piareersarneq (<i>forarbejde</i>):.....	40
6.3: Taaguusersuutit suliarineqartarnerat (<i>terminologisk arbejde</i>):.....	41
6.3.1: Begrebssystemiliorneq (<i>oprette begrebssystem</i>):.....	42
6.3.2: Begrebit isumasiuutaannik (<i>definitioner</i>) allanneq:.....	42

6.3.3: Taaguummik pitsaasumik toqqaaneq (<i>vælge</i>):.....	42
6.3.4: Taaguusersuutit saqqummiunneqartarneri (<i>præsentationsform</i>):.....	43
7: Taaguusersuuserisut suleriaasiisa assigiinngisitaartarneri:.....	46
7.1: Aalajangiuteriigassat (<i>afgørelser</i>) immikkuullarissut:.....	47
7.1.1: Madsenip aalajangiuteriigassat (<i>afgørelser</i>) qanoq ittuusinnaanerinik takussutissiisimanagera:.....	47
7.1.2: Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet –imi aalajangiuteriigassat (<i>afgørelser</i>) qanoq ittuusimanageri:.....	48
7.2: Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet –imi piareersarnerup (<i>forarbejde</i>) allaassutaa:.....	49
7.3: Taaguusersuuserisut (<i>terminolog</i>) taaguusersuutininik suliaqartarnerisa (<i>terminologisk arbejde</i>) assigiissutaat assigiinngissullu ataaseq:.....	49
7.3.1: Begrebssysteminik immikkoortunik (<i>delbegrebssystemer</i>) suliaqartarneq:.....	50
7.4: Naggasiuteeraq (<i>delkonklusion</i>):.....	50
8: Innaallagissamut sakkortuumut (<i>stærkstrøm</i>) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarnermi suleriaatsit atorsimasat:.....	51
8.1: Aalajangiuteriigassat:.....	53
8.2: Suliamut immikkut ilisimasallit (<i>fagekspertes</i>) suleqatiginerat:.....	54
8.3: Innaallagissamut sakkortuumut (<i>stærkstrøm</i>) tunngasut taaguusersuutissat aallarteqqaarnerat:.....	55
8.4: Taaguusersuuserinermik suleriaaseq atorlugu suliaqarneq:.....	56
8.4.1: Aalajangiuteriigassat (<i>afgørelser</i>):.....	57
8.4.2: Piareersarneq (<i>forarbejde</i>):.....	57
8.4.3: Ilitersuussineq:.....	57
8.4.4: Begrebssystemiliaq aamma isumasiuutiliorneq:.....	57
8.4.5: Qallunaatut taaguutit isumasiuummiittut katersorlugit nalunaarsorneri:.....	59
8.4.6: Qallunaatut taaguutit isumasiuummiittut isumasiuutiliortinneri:.....	59
8.4.7: Qallunaatut taaguutit isumasiuummiittut kalaallisut taaguutilersorneri:.....	59
8.4.8: Isumasiuutit (<i>definitioner</i>) kalaallisuunngortinneri:.....	59
8.4.9: Taaguummik pitsaasumik toqqaaneq:.....	60
8.4.10: Oqaasiliortunut akuerisassanngortinneri:.....	60
8.4.11: Suliat avammut saqqummiunneqarnissaat:.....	60
8.5: Innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik suliaqarnermi suleriaaseq atorsimasaq alla:.....	61
8.6: Oqallisigininneq (<i>diskussion</i>):.....	62
8.7: Naggasiuteeraq (<i>delkonklusion</i>):.....	64
9: Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsit qanoq ittut atorneqarsinnaanerat:....	66
9.1: Qanoq ittoqarneratigut Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsit allaanerusariaqarnerat:.....	66
9.2: Qanoq ittoqarneratigut Kalaallit Nunaanni Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq maliinnangajallugu taaguusersuutiliortoqarsinnaanera:.....	72
9.3: Nunani allani begrebit misissoqqissaarneqareernikut atorneqarsinnaaneri:.....	73
10: Savalimmiuni oqaatsit taaguusersuuserinerlu (<i>terminologi arbejde</i>):.....	74
10.1: Savalimmiormiut namminersulersimanagerat (<i>hjemmestyre</i>) inuttussusialu:.....	74
10.2: Savalimmiuni ullumikkut oqaatsit inissisimanagerat:.....	75
10.3: Savalimmiuni allaffissorluni ingerlatsinermi (<i>administration</i>) oqaatsit:.....	75
10.4: Savalimmiuni atuartitaaneq ilinniartitaanerlu:.....	75

10.5: Savalimmiuni ordbogit ordlistillu saqqummersinneqarsimasut:.....	76
10.6: Savalimmiuni savalimmiormiut oqaasiinut sunniuteqarluarsimasut allat:.....	77
11: Taaguutit allanertat takkukkaangata kalaallisut taaguutissanik aalajaallisaasarneq annikippoq:.....	78
12: Kalaallit Nunaanni kalaallisut oqaatsit ineriartortinniarneqarnerat:.....	81
13: Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsit sutigut iluaqutaasinnaanerat:.....	83
14: Islandimi oqaatsit taaguusersuuserinerlu (<i>terminologisk arbejde</i>):.....	86
14.1: Islandip inuttussusia:.....	86
14.2: Islandimi ullumikkut oqaatsit inissisimanerat:.....	86
14.3: Qangaanerusoq taaguusiisarsimaneq (<i>term dannelse</i>):.....	87
14.4: Islandip naalagaaffinngorneraniit 1980-ip qeqqata tungaanut taaguusersuutinik suliaqartarsimaneq:.....	87
14.5: Islandimi ukiuni kingullerni taaguusersuuserineq:.....	89
15: Kalaallit Nunaata Islandillu sanilliunneri:.....	91
16: Naggasiut:.....	92
Innersuussutit (<i>rekommendationer</i>):.....	98
Bilag nr. 1:.....	100
Bilag nr. 2:.....	101
Bilag nr. 3:.....	102
Bilag nr. 4:.....	103
Bilag nr. 5:.....	104
Bilag nr. 6:.....	106
Atuakkat najoqqutarineqartut (<i>litteraturliste</i>):.....	112
Taaguusersuuserinermut tunngasut qallunaatut kalaallisullu taaguutit:.....	119

1: Aallaqqaasiut:

1.1: Sammisassamik toqqaaneq (*emnevalg*):

Kalaallit Nunaanni taaguusersuutiniq suliaqartarnermut tunngasunik misissuinissara toqqarpara taaguusersuutiniq suliaqarnerup (*terminologi arbejde*) qanoq pingaaruteqassusia ilisimalersimagakku. Malugisimavaralumi Kalaallit Nunaanni suliaqarfippassuit (*fagområder*) qallunaatut ingerlatsiviunerisa kingunerisaanik suliaqarfiit (*fagområder*) ilaanni kalaallit oqaasii atorlugit suliniarsinnaaneq ajornakusoortartoq.

1.2: Siunertaq (*formål*) tunuliaqutillu (*baggrund*):

Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suliaqartarnerup (*terminologisk arbejde*) nutaajunerata kingunerisaanik, taaguusersuutinillu Oqaasileriffimmi suliaqartarnerma kingunerisaanik soqutigalugu siunertarilersimavara taaguusersuuserinermut tunngasunik specialiliornissara. Specililiassanni siullermik taaguusersuuserinermik tunngaviusartut (*princip*) suleriaatsillu (*metoder*) nalinginnaasut peqqissaartumik paasissutissiissutigissavakka. Taamaattumik taaguusersuuserisut (*terminologer*) taaguusersuuserinermut tunngasut paasissutissiissutigisimasaat tunngaviusut (*princip*) suleriaatsillu (*metoder*) qanoq ittuunersut eqqartussavakka, annermik skandinaviameersut saqqummersittarsimasaanneersut. Taaguusersuuserinermilu suleriaatsit (*metoder*) misissuiffigisassakka assigiinngissuteqarnersut misissoriarlugit assigiinngissuteqartoqarpat assigiinngissutaasut erseqqissassavakka nassuiarlugillu.

Taamatut suliaqareeruma innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasoq Oqaasileriffimmit suleqataaffigineqarluni ingerlanneqartoq aallaavigalugu paasisat nutaarsiassaasut erseqqissaatigissavakka, taaguusersuuserinermilu suleriaatsinit (*terminologiske metoder*) nalinginnaasunit allaanerusoqarpat uppersarlugit takussutissiarissallugit, aammalu sooq taamatut suleriaaseqartoqartariaqarnersoq ersersissallugu.

Kalaallit Nunaanni kalaallisut taaguutissanik aalajaallisaasarnep annikinnerata sunik pissuteqartarnera oqallisigalugu sammissavara.

Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) sutigit iluaqutaasinnaanersut oqaluuserissavakka.

Kalaallillu oqaasii savalimmiormiut islandermiullu oqaasiinut sanillitussavakka, kalaallit oqaasiisa sumi inissisimanerat ersersinniarlugu.

Naggasiutillu kingornani Kalaallit Nunaanni kalaallit oqaasiisa sukkanerusumik ineriartortinneqarnissaannut tunngatillugu innersuussutissakka eqqaassavakka.

1.3: Misissuiffigerusutat (*problemformulering*):

Specialililama suliarinerani misissuiffigalugit paasiniassavakka Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqartarnissami periarfissat suusinnaaneri. Taaguusersuuserinermilu suleriaatsit (*terminologiske metoder*) Skandinaviami ator neqartartut aallaavigalugit Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqartarnissami suleriaatsit qanoq ittut ator neqarsinnaaneri sammissavakka. Kalaallit oqaasiisa ineriartortinniarneqarnerat sumut ingerlanersoq sammissavara, ineriartortitsiniarnermilu periarfissat suunersut oqallisigissallugit. Kalaallit oqaasiisa ineriartortinneqarnissaannut taaguusersuutissanik suliaqartarnissami taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) sutigit iluaqutaasinnaanerat sammissavarattaq. Kiisalu kalaallit oqaasii savalimmiormiut islandermiullu oqaasiinut sanilliutissavakka, kalaallit oqaasiisa sumi inissisimanerat ersersinniarlugu.

1.4: Killiliineq (*afgrænsning*):

Taaguusersuuserinermi suliaqartarnermi tunngaviusut (*principper*) suleriaatsillu (*metoder*) annermik skandinaviameersut saqqummersisimasaa neersut aallaavigissavakka specialima allannissaani killiussaasoq qaangerusunnagu. Taamaattumik Skandinaviap avataaniittut taaguusersuuserinermut tunngasut aallaaviginagit misissuinissara ingerlatissavara. Taamatut killiliininnut peqqutaaqataavoq Kalaallit Nunaanni annermik qallunaat kulturiat takornartaanani aamma atuummat, kiisalu sorpassuit Kalaallit Nunaannut eqqussuunneqarlutik atugaasut Qallunaat Nunaanneersuusarmata. Tamakkulu pissutigalugit ilimanaateqarmat taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) skandinaviameersut Kalaallit Nunaanni ator neqakulasinnaaneri.

1.5: Begrebit *oqaasersiaq*, *kalaallisut taaguut* aamma *kalaallisut taaguusersuutit*:

Uani immikkoortumi nassuiaatigalugit erseqqissaatigissavakka oqaasersiamik oqaraangama *oqaasersiaq* qanoq isumaqartittassanerlugu aammalu *kalaallisut taaguut* qanoq isumaqartittassaneriga. Kiisalu begrebi *kalaallisut taaguusersuutit* uani allaaserinninninni qanoq paasissasaanersoq nassuiassavarattaq.

Oqaasersiaq taagaangakku isumaqartassaaq begrebip allanneqarnera, imaa taaneqarneralu (*udtryk*) oqaatsit (*sprog*) allat oqaasiinit (*ord*) tigusaasut imaluunniit ilaa oqaatsinit allanit tigusaalluni. Ataani takutitassakka oqaasiusut (*ord*) assigiinngitsunik sananeqaatillit ataatsimut uani specialimi *oqaasersiaq*-mik taasagassaraakka:

Siulliit pingasut *oqaasersiaq*-mik taasagassamma ilaat ataatsimut *direktelân*-imik taaneqartartut ukuupput:

- *Direktelâni*-p immikkoortunik pingasunik avinneqarsimasup siullia kalaallisuunngortillugu tigulaariffigisassara oqaasersiamik taasagassamma ilagivaat. *Direkte lân*-illu immikkoortuisa siulliat imatut nassuiarneqarsimavoq; “*oqaaseq tamarmi nuunneqartoq, tassa taanera imaalu*”¹ (Hansen & Lund 1994: 42-43). Taamatut sananeqaatillit assersuutigalugit makkuupput: normative, deskriptive, mappe, begrebi, ordbanki il.il.
- *Direktelâni*-p immikkoortunik pingasunik avinneqarsimasup aappaat kalaallisuunngortillugu tigulaariffigisassara oqaasersiamik taasagassamma ilagivaat. *Direkte lân*-illu immikkoortuisa aappaat imatut nassuiarneqarsimavoq; “*oqaatsip taanerinnaa (udtryk) nuunneqartoq, kalaallisullu taaneroersumut allanngoraataasooq; isummamik nutaamik nuutsinertaqanngitsoq, taanerli kisimi nutaajusoq*”² (Ibid: 43-44). Taamatut sananeqaatillit assersuutigalugit makkuupput: *sko* / kamippak, *motor* / aquutralak, *direktør* / pisortaq, *forening* / peqatigiiffik il.il. Ukunani assersuutini oqaatsit siulliullutik allanneqarsimasut ukuusut: *sko*, *motor*, *direktør* aamma *forening* oqaasersiaapput *direkte lân*-ip immikkoortuisa aappaattut sananeqaatillit. Taakkuuppullu specialimi uani oqaasersiamik taasagassamma ilaat. Oqaasersialli kingornani inissisimasut ukuusut: kamippak, aquutralak, pisortaq aamma peqatigiiffik oqaasersiamik taasagassamma ilarinngikkaat erseqqissaatigissavara.
- *Direktelâni*-p immikkoortunik pingasunik avinneqarsimasup pingajuat kalaallisuunngortillugu tigulaariffigisassara oqaasersiamik taasagassamma ilagivaat. *Direkte lân*-illu immikkoortuisa pingajuat imatut nassuiarneqarsimavoq; “*oqaatsip taanera nuunneqartoq, imaa ilanngullugu, kisianni imaa nuunneqartoq oqaatsip oqaasersiamik pissarsiffigisamut attuumassuteqanngitsoq. Oqaaseq (ord) oqaatsimut (sprog) oqaasersiamik pissarsiffigisamut kalaallisullu oqaatsimut (sprog) nutaajusoq*”³ (Ibid: 44-45). Taamatut sananeqaatilinnik kalaallisut oqaatsinik (*ord*) nassaaruminaammat assersuutigisassara taamatut sananeqaatilik oqaasiusoq (*ord*) qallunaat oqaasiineersoq (*sprog*) assersuutit atugassara tuluttut taanerusoq (*udtryk*) unaavoq; “sixpence”

¹ Qallunaatut ima allaqqavoq: Hele tegnet (ordet) overføres, altså både udtryk og indhold (Hansen & Lund 1994: 43)

² Qallunaatut ima allaqqavoq: Kun tegnets (ordets) udtryk overføres og bliver udtryksvariation til det oprindelige *danske* udtryk; der overføres altså ingen ny betydning, kun et nyt udtryk (Hansen & Lund 1994: 43-44). Uanili specialimi kalaallit oqaasii eqqarsaatigineqarmata atuakkami tigulaariffigisanni *danske*-mik allaqqagaluartoq qulaani kalaallisuunngortinnerani *kalaallisut* allaqqasunngortippara.

³ Qallunaatut ima allaqqavoq: Tegnudtrykket (ordudtrykket) overføres, men med et indhold, som udtrykket ikke er forbundet med i det långivende sprog. Tegnet (ordet) er altså nyt både i forhold til det långivende sprog og til dansk (Hansen & Lund 1994: 44-45)

isumaqartinneqarluni aningaasaq (*mønt*), qallunaatulli isumaqartinneqalersimasooq nasaq teqqialik (*kasket*). Tassa tuluttut taaneq (*udtryk*) qallunaanit atorneqalersimasooq, taamaattorli allatut isumaqartinneqartoq. Erseqqissaatigissavarali uani specialilianni taamatut kalaallisut oqaatsinik (*ord*) sananeqaatilinnik peqanngimmat.

- *Hybrideri*-mik taaneqartartoq kalaallisuunngortillugu tigulaariffigisassara aamma oqaasersiamik taasagassamma ilagivaat. *Hybrider*-ilu imatut nassuiarneqarsimavoq; “*oqaatsit hybriderit imatut paasisassaapput, angerlarsimasut aamma allanertat (tassa imaappooq kingornussat oqaasersiallu). Sorlaa angerlarsimasuusinnaavoq allanertaalluniluunniit...imaluunniit sorlaa kingornussaasinnaavoq uiggiutaalu takornartaasinnaalluni imaluunniit killormut*”⁴ (Ibid: 51). Taamatut sananeqaatillit assersuutigalugit makkuupput: Begrebi aggorneq (*delbegreb*), begrebssystemit immikkoortut (*delbegrebssystem*), begrebi qulleq (*overbegreb*) il.il. Maluginiaruk kalaallisut nutsikkat taaneqarnermikkut allanneqarnermikkullu allanertartaqanngitsut Qallunaat Nunaanni oqaasersianik taaneqartartut ukuusut: Nuutsitsinikkut oqaasersiaq (*oversættelseslån*) aamma isumarsiaq (*betydningslån*) uani specialilianni *oqaasersiaq*-nik taasassannginnakkit.

Uani specialimi *kalaallisut taaguut* taagaangakku paasineqartassaaq kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit oqaasiusut (*ord*), aammali oqaatsit (*ord*) oqaatsit (*sprog*) allat oqaasiinit allanneqarnermillu taanermikkulluunniit tigusaasut kalaallillu oqaasiinut ilaalersutut oqaatigineqarsinnaasut. Ataanilu sukumiisumik atuarneqarsinnaapput *kalaallisut taaguut*-mik taasagassakka qanoq sananeqaateqarnersut:

- Taaguutit (*termer*) kalaallit oqaasii atorlugit allanneqarnermikkut, imamikkut taaneqarnermikkullu sananeqaateqartut kalaallisut taaguummik taasagassamma ilagivaat. Soorlu makkuupput: Taaguut, kalaallisut oqaatsit, imaa, nutsigaaq il.il.

Indirekte lån-imik taaneqarsimasut marluk ataani atuarneqarsinnaasut aamma *kalaallisut taaguut*-mik taasagassaraakka:

- *Nuutsitsinikkut oqaasersiaq*-mik (*oversættelseslån*) taaneqartartoq kalaallisuunngortillugu tigulaariffigisassara aamma *kalaallisut taaguut*-mik taasagassamma ilagivaat. *Nuutsitsinikkut oqaasersiaq*-lu imatut nassuiarneqarsimavoq; “*nuutsitsinikkut oqaasersiaq (oversættelseslån)*

---

⁴ Qallunaatut ima allaqqavoq: Ved sproglige hybrider forstår man ord, der indeholder både hjemligt (dvs. arve- og låneords-) og fremmed stof. Det kan være en hjemlig og en fremmed rod..., eller en hjemlig rod og et fremmed afledningselement eller omvendt (Hansen & Lund 1994: 51).

morfemimik morfemilluunniit taaneranik eqqussaasumik allanertartaqanngitsoq. Sunnerneqarnerli uaniilluni allanertap (fremmede) kalaallisulluunniit morfemiusut taaneri

*suussusersineqarsinnaallutik, taamaalilluni oqaaseq (ord) allanertaq (fremmede) morfemimiit morfemimut kalaallit oqaasiinut nuunneqarsinnaalluni, morfemit kattutsinnerisigut kalaallit oqaasiini nutaajulluni”*⁵ (Hansen & Lund 1994: 45-46). Taamatut sananeqaatillit assersuutigalugit makkuupput: Erngup nukinga (*vandkraft*), isumasiuutilioriaaseq (*definitionsmetode*), pisattat ataqatigiissuteqarnerat (*bestanddelsrelation*), nalinginnaasut oqaatsit (*almensprog*) il.il.

• *Isumarsiaq*-mik (*betydningslån*) taaneqartartoq kalaallisuunngortillugu tigulaariffigisassara aamma *kalaallisut taaguut*-mik taasagassamma ilagivaat. *Isumarsiaq*-lu imatut nassuarneqarsimavoq; “*isumarsiap (betydningslån) imaa (indhold) morfemi oqaaserluunniit (ord) allanertamit oqaatsimit (fremmed ord) sunnerneqarsimasooq... oqaatsip (ord) oqaatsimit (sprog) allamit sunnerneqarnerminit isumaa allamik aamma isumaqalersimasooq*”⁶ (Ibid: 47), imalu aamma *isumarsiaq (betydningslån)* nassuarneqarpoq; “*isumarsiaq (betydningslån) oqaatsip taaneranik nutaaqanngilaq (katitaasunik katitaanngitsunilluunniit), kisianni oqaatsip taanera arlalinnik isumaqalerluni*”⁷ (Hansen & Lund 1994: 48-49). Taamatut sananeqaatillit assersuutigalugit makkuupput: *Suliaqarfik (fagområde)*, *pisataq (bestanddel)*, *sammisaqarfik (emneområde)* il.il.

• *Kiisalu kalaallisut taaguut*-mik taasagassakka tassaapputtaaq *oqaasersiat*-nik taasagassakka qulaani qanoq sananeqaateqarnerinik nassuiaateqarfiginikuusakka.

Kalaallisut taaguusersuutit-nik eqqartuigaangama ima paasineqartassaaq taaguusersuutit taaguusersuutissalluunniit Kalaallit Nunaanni pilersinneqarsimasut pilersinneqartussalluunniit, apeqqutaatinnagit taaguutit oqaasersiannngortinneqarsimanersut imaluunniit kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutinngortinneqarsimanersut.

Immikkoortumi tulliuuttumi oqallisigissavakka oqaasersiat kalaallillu oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutaasut taaguutinngorumaartussallu iluaqutaat (*fordele*) akornutaasinnaasullu (*ulempe*).

---

⁵ Qallunaatut ima allaqqavoq: Ved oversættelseslån indføres ingen fremmede morfemer eller morfemudtryk i dansk. Påvirkningen foregår ved, at fremmede og danske morfemudtryk identificeres, således at et fremmed ord kan overføres morfem for morfem til dansk, hvorved der opstår morfemkombinationer, der er nye i dansk (Hansen & Lund 1994: 45-46). Uanili specialimi kalaallit oqaasii eqqarsaatigineqarmata atuakkami tigulaariffigisanni *danske*-mik allaqqagaluartoq qulaani kalaallisuunngortinnerani *kalaallisut* allaqqasunngortippara.

⁶ Qallunaatut ima allaqqavoq: Ved betydningslån ændres indholdet af et morfem eller et ord under påvirkning af et fremmed ord... Ved påvirkning fra engelsk (fremmede sprog) ... får ordet yderligere betydningen (Hansen & Lund 1994: 47).

⁷ Qallunaatut ima allaqqavoq: Ved betydningslån opstår der ingen nye ordudtryk (sammensatte eller usammensatte), men et eksisterende ordudtryk bliver flertydigt (Hansen & Lund 1994: 48-49).

2: Oqaasersiat kalaallillu oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutit taaguutinngortussallu iluaqutaat (fordele) akornutaallu (ulempe):

Kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutinngortussat ajunnequtaat annermik tassaanerpaavoq kalaallit ataasiinnarmik oqaaseqartuusut (*etsproget*) taamatut taaguutinngortussat paasisinnaassagamikkitt oqaasersianullu paasinnissinnaaneratt annikitsuaraararsuummat.

Kalaallinulli ataasiinnarmik oqaaseqartuusunut (*etsproget*) kisimi tamanna iluaqutaaginnanngilaq aammali kalaallinut kalaallisut oqaluttuusunut tamanut iluaqutaassasut oqaatigisariaqarpoq. Tassa ataatsimut isigalugu kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutinngortussat Kalaallit Nunaanni najugalinnut kalaallisut oqaluttuusunut amerlaneroqisunut iluaqutaassapput. Tassami 1999-imi kalaallisut oqaluttuusut oqalussinnaasulluunniit 72.2%-iusimammata (takuuk: Immikkoortoq 3.3).

Assersuutigisinnaavakkalu innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarnitsinni kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutitut atugaalerumaartussaasut kalaallisut oqaluttuusunut iluaqutaalluartaassaasut (*fordele*) ukuusut: Qaamanermit innaallagiat (*fotoelektricitet*), tagiaanermit innaallagiat (*statisk elektricitet*), imerpalasumiit innaallagiat (*galvanisk elektricitet*) aamma kajungerisamiit innaallagiat (*elektromagnetisk elektricitet*) (takuuk: bilag nr. 6). Kalaallisut taaguutinngortussat taakkua assersuutigisakka atuaannarlugit taaguutit (*termer*) qanoq isumaqarneri imaluunniit qanoq isumaqapajaarneri kalaallisut oqaluttuusunit paasineqarsinnaapput. Tassami taaguutinngorumaartussap qaamanermit innaallagiat-p (*fotoelektricitet*) imarimmagu stofinik qaamasumiitsinikkut innaallagissamik pinngortitsineq, tagiaanermit innaallagiat-p (*statisk elektricitet*) imarimmagu savimerngit tagiunnerisigut innaallagissamik pinngortitsineq, imerpalasumiit innaallagiat-p (*galvanisk elektricitet*) imarimmagu imerpalasumut savimerngit assigiinngitsut marluk kininnerisigut innaallagissamik pinngortitsineq, kiisalu kajungerisamiit innaallagiat-p (*elektromagnetisk elektricitet*) imarimmagu magnetip nutsuviata (*magnetfelt*) allanngorartinneratigut innaallagissamik pinngortitsineq. Taakkua oqaasersianngussagaluarpata pitsaasuunanilu taaguutinik atuisussanut kalaallisut oqaluttuusunut akornutaasussaavoq tassami *fotoelektricitet*-imik, *statisk elektricitet*-imik, *galvanisk elektricitet*-mik *elektromagnetisk elektricitet*-imillu taagorneqalissagaluarpata atuisuusussat kalaallisut oqaluttuusut ingerlaannaq taaguutip qanoq isumaqarnera paasinaviarunanngimmassuk.

Taamaattorli aamma oqaasersiat iluaqutaasarmata taaguutissat ilaat oqaasersianngortarnissaat orniginartuuvoq. Suummi tamarmik kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutinngortinneqartalissagaluarpata paatsuunganermik annertuumik pilertoqarsinnaavoq begrebit

assigiinngitsunik isumallit assigiinnik taaguutilersortuaannalissagutsigit. Soorlumi bilagimi normu 5-imi aamma ordbogimi qallunaatuumiit kalaallisuumoortumi (Petersen 2003) qallunaatut begrebit assigiinngitsut pingasut kalaallisut assigiinnik taaguuserneqarsimasut ukuusut: *styrke, kraft* aamma *energi* kalaallisut *nukik*-mik taaneqarsimallutik naak isumaat assigiinngissuteqaraluartut.

Assersuullu alla assersuutigerusutara ordbogimi kalaallisuumiit qallunaatuumoortumi OQAATSIT-neersuusoq tassaavoq kalaallisut oqaaseq *akuersissut* assigiinngitsunik isumaqartinneqartoq qallunaatuunngortillugu ukuusunik: Tilladelse, samtykke, godkendelse, bevilling aamma accept (Berthelsen m. Fl. 1997: 57). Naak qallunaatut taaguutit ukua ilaatigut isummamikkut qanikkaluartut assigiinngitsunik tamarmik isumaqarput kalaallisulli assigiimmik taagorneqarlutik. Naatsorsuutigisinnaavaralu taamatut taaguusiisimaneq arlalitsigut paatsuunganernik paatsoornernillu pilersitsisarsimassasoq. Taakkua assersuutigisakka marluk taakkutuaanngillat taamatut pitsaanngitsunik taaguuserneqarsimasut allanimmi aamma taamatut taaguuserneqarsimasunik peqarmat.

Innaallagissamat sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni oqaasersiassatut siunnersuutigineqarsimasoq direktelåniusoq *spænding*i iluaqutaasussatut oqaatigisariaqarportaaq, kalaallisummi taaguutissatut tassunga siunnersuutigineqarsimasut allat ukuusut imarisaanut attuumassuteqarpallaanngimmata: *sunniisoq, ingerlatsisoq, tunisisartoq* aamma *noqangasoq*. Begrebimmi *spænding*-ip imarimmagu innaallagissap nukingata annertussusia. Qallunaatut taaguut *jævnsænding*-i aamma direktelånitut taaguutissatut siunnersuutigineqarsimanermisut oqaasersiannngortikkaanni pitsaasuussasoq oqaatigineqarsinnaavoq, tassami kalaallisut taaguutissatut siunnersuutigineqarsimasuugaluit pitsaasuunngimmata imarisaanullu attuumassuteqarpallaaratik. Taaguutissatut siunnersuutigineqarsimasut ukuupput: *Naqitsiuartoq, nikingassut* aamma *sarfap ataatsimik sammivillip*. Uffa *jævnsænding*-ip imarigaa innaallagissap nukingata annertussusia allanngujuitsuusoq allanngujuitsulluunniit qanitaaniittoq. Taamatullu aamma qallunaatut taaguummumut *mekanisk elektricitet*-imut kalaallisut taaguutissatut siunnersuutigineqarsimasoq pitsaasuunngitsoq unaavoq: Savequtiniit innaallagiasq (*mekanisk elektricitet*) (takuuk: bilag nr. 6). Qallunaatut taaguutaata *mekanisk elektricitet*-ip kalaallisut nutsinnarneqarsimanerata kalaallisut taaguutissatut siunnersuut pitsaasuujunnaarsissimavaa, tassami *mekanisk elektricitet*-ip imarimmagu krystallit naqinnerisigut innaallagiasq pinngortinneqartoq, tassungalu taaguutissatut siunnersuutigineqarsimalluni *savequtiniit innaallagiasq*. Uffa kalaallisut taaguut savequt imarisaanut attuumassuteqanngivissoq. Allamillu imarisaanut tulluuttumik kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguuserniassagaanni takivallaassasoq oqaatigineqarsinnaavoq, soorlu ima

taaguuserneqarnialissagaluarpat: Krystallit naqinnerisigut innaallagialaq. Isumaqarpungalu taaguutip takivallaarnerata kingunerisaanik atorneqangaarnaviangitsoq.

Naggasiillunga oqaatigiinnassavara taaguusersuutininik suliaqartarnissami kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguusiisinnaagaanni inuiaqatigiinnut kalaallisut oqaluttuusunut iluaqutaanerpaassasoq. Isumaqarpungalu kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit begrebi pitsaasumik taaguusersinnaagaanni taamatut taaguusertariaqartoq oqaasersiannngortinnagu, tassami Kalaallit Nunaanni kalaallisut oqaluttuusut oqalussinnaasulluunniit amerlaneroqimmata. Kalaallilli oqaasiisa sannaat atorlugit begrebit pitsaasumik taaguusersinnaanngikkaanni oqaasersiannngortikkaanni pitsaassaaq iluaqutaassallunilu.

3: Kalaallit Nunaanni oqaatsit taaguusersuuserinerlu (*terminologi arbejde*):

Kalaallit Nunaata inui qassit nalaaniinnersut paasissutissiissutigineqassapput. Oqaatsinullu tunngasoq inatsit tunngavioq nalunaarullu (*bekendtgørelse*) paasissutissiissutigineqassallutik. Tamatuma kingorna Kalaallit Nunaanni ukiuni kingullerni oqaatsit qanoq inissisimanerat, siunissamilu suup tungaanut ingerlasoqarneranik ilimanaatit naatsumik paasissutissiissutigineqassapput. Allaffissorluni ingerlatsinermi (*administration*), niuernermi (*erhvervsliv*), atuartitaanermi ilinniartitaanermilu oqaatsit suut atorlugit ingerlanneqartarnersut paasissutissiissutigineqassapput. Kiisalu ordlistit, ordbogit taaguusersuutillu kingullertut paasissutissiissutigineqassallutik.

3.1: Kalaallit Nunaata namminersulersimanera (*hjemmestyre*) inuttussialu:

1979-imi Kalaallit Nunaat naalagaaffeqatigiinnerup ataani namminersulerpoq (*hjemmestyre*) (Petersen 1997: 193).

2005-imi januaarip aallaqqaataani Kalaallit Nunaat 56.969-inik inoqarpoq (Grønlands Statistisk 2005: 71).

3.2: Oqaatsinut tunngasut inatsit nalunaarullu (*bekendtgørelse*) pingaarutillit:

Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat inatsisaanni (*Hjemmestyreløven*) § 9-mi allaqqavoq kalaallit oqaasii pingaarnersaallutik oqaasiusut (*hovedsprog*), qallunaat oqaasiili peqqissaartumik ilinniartitsissutigineqassallutik. Qallunaat kalaallillu oqaasii pisortaqaqfinni atorneqarsinnaallutittaaq (Namminersornerullutik Oqartussat Inatsisaat 1978).

1990-imi Naalakkersuisut aalajangersarsimasaat nalunaarummiittut (*bekendtgørelse*) Oqaasiliortut suliaasaannut tunngasut ilaatigut makkuupput: Oqaasiliortut suliaasaraat oqaatsit oqariartaatsillu nutaat, naalisakkat ilanngullugit, katersussallugit, nalunaarsussallugit akuerisassallugillu. Oqaasiliortut suliaasaraat pisortat inuillu kalaallit oqaasii pillugit siunnersortassallugit. Oqaasiliortut suliaasaraat pisortat inuillu oqaatsit aqquillu nutaat nunanit allaneersut atorneqartarnerannik ilitsersortassallugit. Oqaasiliortut suliaasaraat suliffeqarfiit kalaallit oqaatsit pillugit suleqatigissallugit (Nalunaarut nr. 23, 1990).

3.3: Kalaallit Nunaanni ukiuni kingullerni oqaatsit inissisimanerat siunissamilu ilimanaatit:

1999-imi Kalaallit Nunaanni inuit oqaatsit sorliit atorneruneraat atunnginneruneraalluunniit misissuiffigineqarsimavoq. Ukioq taanna Kalaallit Nunaanni inuit 69.1 %-it kalaallisut oqaaseqartuusimapput, taakkunani 38.3%-it qallunaatut oqalulluarsinnaasuumallutik (Andersen 2001: 4). Ukiumi tassani qallunaat Kalaallit Nunaanni najugaqartut 15,1 %-iusimapput, taakkunani 3.1 %-iilu kalaallisut oqalulluarsinnaasuumallutik (Andersen 2001: 4). Kisitsisit takutippaat Kalaallit Nunaanni 1999-imi inuit 72.2 %-ii kalaallisut oqaluttuullutilluunniit oqalussinnaasuumasut. Taamaattumik oqaatigisariaqarpoq ukiumi tassani Kalaallit Nunaanni inuit amerlanerussuteqarluartut kalaallisut oqaaseqartuusimasut. Ukiumi aamma tassani marlunnik oqaaseqartuusut tamatuma nalaanniittulluunniit 41.4%-iusimapput. Taamaattorli erseqqissaatigissavara inuit namminneq naliliisimanerat aallaavigineqarluni kisitsineq ingerlasimammat, kisitsisillu allaanerussuteqarluarsinnaammata inuit oqaatsinik piginnaaneqassusiat misissorneqaralarpat.

1999-imi 2003-ilu inuusuttuaqqat 14-it 17-illu missaanni ukiullit misissuiffigineqarsimapput, oqaatsit tungaasigut aamma aperineqarsimallutik.

1999-imi misissuisimanermi inuusuttuaqqat 95.7 %-ii kalaallisut oqaluttuullutilluunniit oqalussinnaasuumapput. 49.1 %-ii marlunnik oqaaseqartuunngikkunik marlunnik oqaaseqarnerup nalaaniittuumallutik (ESPAD99 2000: 6).

2003-milu inuusuttuaqqat 94.6 %-ii kalaallisut oqaluttuullutilluunniit oqalussinnaasuumapput. 73.3 %-iilu marlunnik oqaaseqartuunngikkunik marlunnik oqaaseqarnerup nalaaniittuumallutik (ESPAD 2003, 2003: 9).

Taamaattorli oqaatigissavara 1999-imi 2003-milu inuusuttuaqqat 14-it 17-illu missaanni ukiullit misissuiffigineqarsimaneranni inuusuttuaqqat oqaatsinik piginnaassuseqarnertik namminneq

nalilertarsimagaat. Taamaattumillu oqaatsinut piginnaasaat misissorneqaraluarpata allaanerussuteqarnissaat ilimanartoq oqaatigissavara.

Kisitsisit 1999-imeersut 2003-meersullu misissoraanni missingersorneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni inuusuttuaqqat kalaallisut oqaluttuusut oqalussinnaasulluunniit ukiuni taakkunani amerlasut, tassami 1999-imi kalaallisut oqaluttuusut oqalussinnaasulluunniit 95.7%-iusimasut, 2003-mi inuusuttuaqqat kalaallisut oqaluttuusut oqalussinnaasulluunniit 94.6 %-iusimammata. Taakkulu kisitsisit Kalaallit Nunaat tamakkerlugu misissuisimanermut sanilliutissagutsigit ilimanarpoq siunissami Kalaallit Nunaanni inuit kalaallisut oqaluttuusut oqalussinnaasulluunniit amerlanerulernissaat. Tassami 1999-imi nuna tamakkerlugu misissuisimanermi 72.2 %-it kalaallisut oqaluttuullutilluunniit oqalussinnaasuusimasut, inuusuttuaqqat kalaallisut oqaluttuullutilluunniit oqalussinnaasuusimasut amerlanerungaatsiarmata, tassa 95 %-ip missaaniikkamik.

Inuusuttuaqqat oqaasiinik misissuisimanerit uterfigeriartigit. Tamatumuuna marlunnik oqaaseqartuusut tamatumaluunniit nalaaniittut nalilissagukkit oqaatigissavara, 1999-imi inuusuttuaqqat 49.1 %-ii marlunnik oqaaseqartuunngikkunik tamatuma nalaaniittuusimasut, 2003-imi inuusuttuaqqat allat marlunnik oqaaseqartuullutilluunniit tamatuma nalaaniissimasut amerlanerungaatsiarmata, tassami 2003-mi inuusuttuaqqat misissuiffigineqarsimasut 73.3 %-ii marlunnik oqaaseqartuullutilluunniit tamatuma nalaaniinnerarsimammata. Tamanna assigiinngissut annertungaatsiartoq sumik pissuteqarsimasinnaanera nalileruminaappoq. 2003-mi inuusuttuaqqat misissuiffigineqarsimasut marlunnik oqaaseqartuullutilluunniit tamatuma nalaaniinnerarsimasut oqaatsitigut piginnaasaat ilumut taamaassimanerpa? Imaluunniit taamatut isumaqaannarsimanerpat oqaasiinillu misissuiffigigaanni marlunnik oqaaseqartuullutilluunniit tamatuma nalaaniittut appariangaatsiassanerpat? Tamanna eqqortumik akissutissaqartinngilara, taamaattorli ilimagivara marlunnik oqaaseqartuunngikkunik tamatuma nalaaniittut amerliartorusaarumaartut, kisitsisimmi assigiinngissutaat taama annertutigisoq piaarinaatsoornerinnakkut taama annertutigisinnaagunangilaq. Taamaattorli erseqqissaatigiinnassavara kisitsisit appasinnerusinaammata inuusuttuaqqat misissuiffigineqarsimasut oqaatsitigut piginnaasaat misissuiffigineqaraluarpata. Langgårdimmi Olsenillu inuusuttut oqaasiinik misissuisimanerisa ersersimmassuk inuusuttuaqqat qallunaatut piginnaasaqarnerminnik naliliisarsimanerat piginnaasaqarnerannut sanilliullugu annertunerusoq (Langgård og Olsen 2000).

3.4: Allaffissornermut qitiusoqarfimmi (*administration*) oqaatsit:

Allaffissornermut qitiusoqarfiup (*centraladministration*) ingerlanneqarnera (*forvaltning*) qallunaatut ingerlatsiviuvoq kalaallit ilinniagaqarluarsimasut amigaataanerisa kingunerisaanik (Langgård 2001: 40-41).

Taamaattorli inatsisartut pisortatigoortumik kalaallisut isumaqatigiinniartarnerisa⁸ (*forhandlinger*) isumaqatigiinniarnerrillu pisortatigoortumik kalaallisut qallunaatullu saqqummiunneqartussaani pissutigalugit oqaatsit taakkua marluk tassani pineqartumi atorneqartarput, tassa kalaallisut qallunaatullu allaganngorlugit nassiussuunneqartarlutik. Inatsiartummi peqqussutaanni (*forretningsorden*) § 53-imi § 54-imilu malitassat taakkua allaqqapput (Forretningsorden 2003). Taamaattumik inatsisartut isumaqatigiinniarnerinut tunngasut kalaallisut qallunaatullu ingerlatsiviusut oqaatigisariaqarpoq qallunaatuinnaq ingerlatsiviunatik.

3.5: Inuussutissarsiornermi (*erhvervsliv*) ilisimatusarnermilu oqaatsit:

Inuussutissarsiornermut (*erhvervsliv*) tunngatillugu kalaallit immikkut suliaminnik piginnaaffejarluartut (*specialister*) amigaataanerisa kingunerisaanik inuussutissarsiorneq (*erhvervsliv*) qallunaatut ingerlatsiviuvoq (Langgård 2001: 39).

Kalaallit kalaallisulluunniit oqalussinnaasut ilisimatuut (*forskere*) arriitsumik aatsaat malunniukkiartuaalernerat pissutaaqataalluni ilisimatusarneq qallunaatut ingerlanneqartarpoq (Langgård 2001: 39).

3.6: Kalaallit Nunaanni atuartitaanermi oqaatsit atuartsitsissutinullu tunngasut:

Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfianni atuartitsinermi oqaatsit tassaapput kalaallit qallunaallu oqaasii, aammali meeqqat oqaatsinik ilikkartinniarneqarnerannut ilaatillugu tuluit oqaasii atuartitsinermi atorneqarsinnaasut oqaatigineqarpoq (Peqqussut nr. 8, 2002: § 8).

Inerisaavimmi atorfilik Ellen J. Karlsen nalilersuinermi suleqataasutut (*intern evalueringsmedarbejder*) atorfilik § 8-mut tunngatillugu aperigakku oqarpoq peqqussutip atuuffia ima nutaajutigimmat suli malinneqarnerisut ilisimatusarnikkut aqqissuussaasumik misissorneqarnikuunngitsoq. Kisiannili Inerisaavimmi ukiuni arlaqalersuni oqaatsit immikkut suliniutigineqarluarsimasut oqaatigivaa, allaat kalaallisut siunnersortit marlungorsimallutik, qallunaatut siunnersorteqarluni, tuluttut siunnersorteqarluni, kiisalu tuluttut atuartitsisarnerup

---

⁸ Isumaqatigiinniartarnerillu qallunaatut malinnaaffigineqarsinnaapput, aamma qallunaatut taamaallaat oqalussinnaasut piginnaatitaaffejarput isumaqatigiinniarnermi qallunaatut oqalussaallutik, oqaasiilu kalaallisut aamma malinnaaffigineqarsinnaasarlutik (Forretningsorden 2003).

ingerlanneqarnera pillugu ilisimatusartussamik amerikamiumik oqaatsinut ilisimatuumik atorfeqartoqalersimasoq oqaatigivaattaq. Taamaattuminngooq kalaallisut, qallunaatut tuluttullu oqaatsinik atuartitsineq annertuumik allaat immikkut ittumik aallunneqarpoq. Erseqqissaatigivaali taamatut suliniuteqarneq qitiusoqarfimmit tassa Inerisaavimmit pingaartinneqarluni suliniutigineqartoq. Qujanartumilligooq maannakkut atuarfinnik ingerlatsisuullutik oqartussaasut tassa kommunit Inerisaaviup pingaartillugit aallutai iluaralugit oqaatigisarpaat (Karlsen januar 2007)⁹.

Ellen J. Karlsenikkullu sulinerminnut atatillugu angalasarnerminni maluginiarsimavaat Atuarfik pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 8, 21. maj 2002-meersup piviusunngortikkiartuaarnera sulii ingerlasoq. Erseqqissaatigivaalu kalaallisut atuartitsineq pingaartut isigineqartoq, kisianni aamma qallunaatut atuartitsinissaq pingaartinneqartoq oqaatigalugu.

Atuarfik pillugu peqqussummi (*forordning*) nr. 8-mi 2002-meersumi § 4-mi immikkoortut pingajuanni aamma allaqqasoqarpoq atuartut klassinik pilersitsinermi atuartut tamarmik, tassa kalaallisut ilitsoqqussaralugu oqaasillit aamma kalaallisut ilitsoqqussaralugu oqaasiliunngitsut amerlassusaannut naapertuuttumik agguanneqassasut. Ima paasillugu atuartut oqaatsit tunngavigalugit immikkut atuartinneqassanngitsut, akuleriissinneqarlutilli atuartinneqassasut (Peqqussut nr. 8, 2002: § 4). Karlsenillu § 4-p immikkoortuata pingajuannut tunngatillugu oqaatigivaa Nuuk immikkut tassunga tunngatillugu taaneqarsinnaasoq, tassamigooq ilaatigut oqaatsit tunngavigalugit Nuummi immikkoortiterisoqartarmat, qanorli annertutigisumik taama iliortoqartartoq Karlsenip ilisimanngilaa (Karlsen januar 2007).

Massakkullu meeqqat atuarfianni ullumikkut atuakkat atuartitsissutissat saqqummersinneqartartut qivialaariartigit. 2000-ip missaani meeqqat atuarfianni atuakkat atuartitsissutissat saqqummersinneqartartut ukiumut 60-it missaaniittarsimapput. Ukiumilu aamma tassani atuakkat meeqqat atuarfianni atuartitsinermi atortut katillutik 550-it missaaniissimallutik (Statusrapport for folkeskolen 2000: 12).

Ilinniusiorfimmi aaqqissuisuusup (*redaktør*) Abia Abelsenip attaveqarfigineratigut paasisimavara ilinniusiat allallu atortussiat kalaallisut allataasut ukiumut 30-it 50-illu missaanniittut saqqummersinneqartartut. Ukiumulli ilinniusiat allallu atortussiat atuarfimmattuumassuteqartut katillugit 90-it missaat saqqummersinneqartartut oqaatigivaa, taakkunanili affaasa missingi naqiteqqitaasartut (*genudgivelser*) oqaatigalugu (Abelsen januar 2007). 2006-imilu atuarfimmi atuartitsissutissat saqqummersinneqarsimasut ima tabel 1-imi isikkoqarsimapput:

---

⁹ Ukua paasissutissat Ellen J. Karlsen emailikkut apeqquteqarfigineratigut pissarsiaraakka.

Amerlassutsit	Sumut tunnganeri
9	Naqqeqqitat (<i>genudgivelser</i>) kalaallisut atuartitsinermit atortussat
17	Kalaallisut atuartitsinermit inuttut inerikkiartornermut (<i>personlig udvikling</i>) tunngasut ilanngullugit
16	Matematikkimut tunngasut qallunaatut kalaallisullu naqitaasut
19	Pinngortitalerinermit (<i>naturfag</i>) fysikkimullu tunngasut qallunaatut kalaallisullu naqitaasut
5	Pinngortitalerinermit uumasulerinerimullu tunngasut (<i>naturfag/biologi</i>)
2	Ordbogit assiliartallit (<i>billedordbog</i>) oqaatsinik ilinniartitsinermit atortussiat qallunaatut, kalaallisut tuluttullu naqitaasut
1	Inimut atuartitsiviusumut (<i>classroom management</i>) tunngasut qallunaatut kalaallisullu naqitaasut
1	Ordbogi qallunaatuumiit kalaallisuumoortoq ORDBOGEN saqqummerseqqitaq (Petersen m. fl. 2003)

Tabel 1

Abelsen aperisimavara meeqqat atuarfianni atugassaasuni atuartitsissutissaniittuni taaguutit (*termer*) nutserisup nutserinermini taaguusiarisimanerai imaluunniit nutserinerminni ordlistinik toqqammaveqarsimansut. Abelsen akivoq matematikkimut tunngasut atuartitsissutissat suliarineqarsimasut matematikkimut tunngasut ordlistit qiviallaallugit, amerlanerilli nutsigaasut oqaatigalugu. Pinngortitalerinermit (*naturfag*) fysikkimullu tunngasuni atuartitsissutissat suliarineqarnerisa affaasa missaat ordbogi qallunaatuumiit kalaallisuumoortoq “ORDBOGEN”-imik ateqartinneqartoq malillugu suliarineqarsimapput, sinnerini ordlisteqarani ordbogeqaranilu suliarineqarsimallutik. Pinngortitalerinermit (*naturfag*) uumasulerinerimullu (*biologi*) tunngasut atuartitsissutissat ordbogi qallunaatuumiit kalaallisuumoortoq “ORDBOGEN”-imik ateqartinneqartoq aamma malinnerullugu suliarineqarsimapputtaaq.

Ataatsimut oqaatigalugu meeqqat atuarfianni atuartitsissutissani saqqummersinneqarsimasuneersuni taaguuterpassuit (*termer*) ilaat sukumiisumik suliarineqaratik taaguutaat aalajaallisarneqarsimannigitsut malunnarpoq. Taamaattorli ordlistit ordbogilu iluaqutigineqarluarsimasut malunnarportaaq.

3.7: Kalaallit Nunaanni ilinniartitaaneq ilinniartitaanermilu oqaatsit:

Ilinniartit nalinginnaanerusut Kalaallit Nunaanni inissisimapput, soorlu makkuusut:

Ilinniarnertuunngorniarfiit (*Gymnasiale uddannelser*), Ilinniartissuaq (*Grønlands seminarium*),

Niuernermik Ilinniartik (*Handelsskole*), Peqqissaanermik Ilinniartik (*Center for*

Sundhedsuddannelser), Perorsaanermik Ilinniartik (*Socialpædagogisk seminarium*),

Tusagassiortuunngorniarfik (*Journalist Uddannelsen*), Isumaginninnermi Siunnersortinngorniat

Ilinniartik (*Socialrådgiveruddannelsen*), Saviminilerinermik Ilinniartik (*Jern- og metalskolen*),

Sanaartormik Ilinniartik (*Bygge- og Anlægsskolen*), ATI (*Fiskeindustriskolen*), Imarsiornermut

Ilinniartik (*Søfartsskolen*). Kiisalu Ilisimatusarfik (*Grønlands Universitet*) sisamanik

immikkoortortalik ukuusunik; Oqaasilerinermut Atuakkialerinermut Tusagassiuuteqarnermullu

Ilisimatusarfik (*Institut for Sprog, Litteratur og Medier*), Ingerlatsinermut Instituti (*institut for*

administration), Inuiaat Piorsarsimassusaasalu Oqaluttuarisaanerannut Instituti (*Institut for Kultur- og Samfundshistorie*), aamma teologiimut tunngasunut instituti (*Institut for Teologi*).

Ilinniartit Kalaallit Nunaanniittut ataatsimut isigissagaanni annertuumik qallunaat oqaasii atorlugit ilinniartitsiffiupput, naak ilinniartit ilaanni kalaallit oqaasii aamma atorlugit

ilinniartitsisoqartaraluartoq, soorlu Imarsiornermut Ilinniartimmi (*Søfartsskolen*), ilinniartit illu

ataasiakkaat fagiisa ilaanni. Apeqqutaasarporli ilinniartitsisoq kalaaliunersoq imaluunniit kalaallisut oqalussinnaanersoq.

Ilinniartit allat sinneri qaffasissut Danmarkimi ilinniarteqartarput, nunanilu allani aamma

ilinniarteqartarluni. Taamaattumik nunani allani ilinniarteq nunami ilinniartifigisami oqaatsit

atorneqartut atorlugit ilinniartitsiffiunerusarput.

Taamaattumik ataatsimut isigalugu oqaatigisariaqarpoq kalaallit ilinniartifigisinnaasaat

annikitsuinnarmik kalaallit oqaasii atorlugit ilinniartitsiffiusartut.

3.8: Kalaallit Nunaanni ordbogit ordlistillu:

Siullermik oqaatigissavara Oqaasileriffimmi ordlisterpassuaqarmat

saqqummersinneqarnikuunngitsunik. Ordlistit nutaannngitsut misissorneqarsimanerat aallaavigalugu

pitsaassuseqanngippallaarnerat erseqqissarneqarpoq, begrebimmi ujartugassat ilaasa taaguutaat

isumasiuutaallu (*definitioner*) immikkoortinneqarneq ajorsimapput taamaalilluni begrebip

qanorpiaq isumaqarnera nalunartarluni (Møller 2002: 3-4).

Taamaattorli aamma saqqummersinneqarnikuunngitsunik ordlisteqarpoq

isumasiuutitaqanngikkaluarlutik kalaallisut qallunaatullu taaguutinik imalinnik

atorluarneqarsinnaasunik. Tamakkuuppullu aamma inerisarneqarlutik taaguusersuuserinermi suliaqarnermi iluaqutigineqarsinnaasut. Assersuutigalugu matematikkimi taaguutit ordlistiliarineqarsimasut saqqummersinneqarnikuunngitsulli atuartsissutilliornermi iluaqutigineqarsimapput (takuuk: Immikkoortoq 3.6). Fysikkimut kemiimullu tunngasut ordlistiliarineqarsimasut saqqummersinneqarnikuunngitsut suliareqqitassaasulli Ilinniusiorfimmiit pissarsiarinikuuakka (takuuk: Immikkoortoq 8.5). Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik Oqaasileriffimmi suliaqarnitsinni Brandtip suliamut imminnut ilisimasalittut (*fagekspert*) suleqatigisatta ordlistiliarisimasai innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) aamma innaallagissamut sakkukitsumut (*svagstrøm*) tunngasut pissarsiarinikuuakka, iluaqutigilereerpavullu (takuuk: Immikkoortoq 8.5). Inatsisilerinermullu tunngasut ordlistit nutserisut atortarsimasaat nutarterneqarlutik taaguusersuutinut 2000-imi saqqummersimasunut iluaqutigineqarsimapput¹⁰. Nalunangitsumillu allanik aamma ordlisterpaalussuaqassasoq qularnanngilaq ilisimanngiinnakkatsinnik taaguusersuuserinermilu suliaqarnermi iluaqutaasinnaasunik. Tamakkuuppullu aamma taaguusersuutinik suliaqarnermi iluaqutigineqarsinnaasut. Massakkullu ordboginut saqqummersinneqarsimasunut nooriarta. Kalaallit Nunaanni ordbogerpaalunnguit saqqummersinneqarsimapput. Oqaatigissavarali 1800-miit 1900-p aallartinneranut ordbogerpaalunnik saqqummersitsisoqarsimammat. Taamaattorli uani erseqqissaatigissanngilakka ordbogit ullutsinni inuiaqatigiinnit pissarsiarineqarsinnaanerat killeqartorujussuummat.

1951-imi ordbogeraq allaasitoqqamik allattarnermut ilitsersuutaanerulluni saqqummersinneqarsimasoq tassaavoq *Ordbogêrak*. 1967-imi naqiteqqinneqarsimavoq (Petersen 1967). Ordbogeeqqap imarivai kalaallisut oqaatsit, saqqummersinneqarsimavorlu oqaatsit allannerisa qanoq issusiinik takkuvissiatut najoqqutassiatullu. Taamaammat saqqummersinneqarsimanerata nalaani oqaatsit nalunarsinnaasut kisiisa isumaat nassuiarneqartarsimapput.

1960-imi ordbogi qallunaatuumiit kalaallisuumoortoq saqqummersinneqarsimavoq, kingornalu tallimariarluni saqqummerseqqinneqartarsimalluni. Kingulleq 1991-imi saqqummersinneqarsimavoq (Bugge 1960). Ordbogip imarivai qallunaatut oqaatsit kalaallisut nutserneqarsimasut, ilaatigut qallunaatut oqaatsip ujugassap qanoq oqaaseqatigiinngortillugu atorneqarsinnaanerani assersuutitaqartarpoq.

¹⁰ Taaguusersuutit pineqartut tassaapput: *Taaguusersuutit – pinerluttulerinermut, eqqartuussisarnermut, aningaaserivinnut, timillu pisataanut tunngasuni* (Oqaasileriffik 2000).

1969-imi qallunaatuumiit kalaallisuumoortoq ordbogeeraq meeqqanut naleqquttoq saqqummersinneqarsimavoq. Ordbogeeqqap imarivai qallunaatut oqaatsit kalaallisut nutserneqarsimasut. Oqaatsip qallunaatuujusup ujakkap oqaaseqatigiinngorlugu qanoq atorneqarsinnaaneranik assersuutinik imaqarpoq, ilaatigullu titartakkanik assiliartalersorneqarsimalluni (Christensen 1969).

Allattaatsip nutaap 1973-imi atulerneratigut ordbogit allattaasitoqqamik allatat meeqqat atuarfianni atortussaajunnaarnerisa kingunerisaanik meeqqat atuarfianni atortussaajumaartussamik allattaaseq nutaaq atorlugu ordbogiliaasumik 1977-imi saqqummersitsisoqarpoq, tassaalluni; Ordbogi – *Kalaallisuumit – Qallunaatuumut* (Berthelsen, Chr. m. fl. 1977). Ordbogi taanna kalaallisut oqaatsinik qallunaatut nutserneqarsimasunik imaqarpoq, kalaallisullu uiguutit (*derivationer*) assigiinngitsut qanoq isumaqarnerannik imaqarlunittaaq. Nutarterneqarnermilu kingunerisaanik 1990-imi OQAATSIT-nik ateqartinneqarluni imartunerungaatsiaqalunilu saqqummeqqippoq. Kingorna aamma 1997-imi naqiterteqqinneqarsimalluni (Berthelsen, Chr. m. fl. 1997).

2003-milu ordbogi qallunaatuumiit kalaallisuumoortoq saqqummersinneqarpoq 1960-mit saqqummersinneqarsimasumit allaanerussutaanerulluni oqaatsit nutaanerusut ilaatinneqarneri. Ordbogi taanna ateqartinneqarpoq ORDBOGEN (Petersen, Robert m. fl. 2003).

1990-ikkut naalernerata missaani Oqaasileriffiup pilersinneqarnerata kingunerisaanik taaguusersuutinik sanaartorneq pingaartinneqarluni aallunneqalerpoq Oqaasileriffimmit imaluunniit Oqaasileriffiup suleqataaneranit saqqummersinneqartartunik.

Siulleq 2000-imi taaguutinik suliaqarfinit (*fagområder*) assigiinngitsuneersunik imalik 76-inillu quppernilik Oqaasileriffimmit saqqummersinneqarpoq. Tassaavoq; *Taaguusersuutit – pinerluttulerinermut, eqqartuussisarnermut, aningaaserivinnut, timillu pisataanut tunngasuni* (Oqaasileriffik 2000). Taassuma imarivai qallunaatut kalaallisullu taaguutit, ilaatigullu taaguutit qallunaatut kalaallisullu isumasiuuserneqartarsimallutik (*definere*). Qallunaatut taaguutit aallaavigalugit taaguutit tulleriinnilersorneqarsimapput.

2003-mi Perorsaanermik Ilinniarfiup Oqaasileriffik suleqatigalugu perorsaanermi taaguutinik 81-inik quppernilinnik saqqummersitsisimapput (Perorsaanermik Ilinniarfik 2003).

Erseqqissaatigissavarali taaguutit isumasiuutitaqanngimmata (*definitioner*). Kalaallisulli qallunaatullu taaguutaasunik imaqarput.

Ukiullu marluk qaangiunneranni 2005-imi Peqqinnissaqarfinni taaguusersuutit Oqaasileriffimmit saqqummersinneqarput (Oqaasileriffik 2005). Imaralugit kalaallisut, qallunaatut ilaatigullu

latinerisut taaguutit. Kalaallisut aammalu qallunaatut alfabetigaapput. Taaguutilli tamarmik isumasiuuteqanngillat (*definitioner*).

Oqaasileriffiup saqqummersitaa kingulleq 2006-imi saqqummersinneqartoq tassaavoq *Sulinermi atukkanut taaguutit – tarnikkut atukkanut tunnganerusut* (Oqaasileriffik 2006). Taaguusersuutip taassuma imarivai kalaallisut qallunaatullu taaguutit (*termer*) sulinermi atukkanut taaguutiniq tarnikkulli atukkanut tunnganerusunik imaqartoq. Kalaallisut aamma qallunaatut alfabetigaapput. Taaguutillu (*termer*) tamarmik kalaallisut qallunaatullu taaguutaasut isumasiuutitaqarput (*definitioner*).

Qulaani eqqartorneqartut atuaganngorlugit saqqummersinneqarnikuupput, ordlisterpasuit saqqummersinneqarsimangitsut eqqaassanngikkaanni.

Elektroniski atorlugu ordbogi ataasiinnaq 2004-mi cd-iinngorlugu saqqummersinneqarnikuuvoq. Tassaniipput kalaallisut ordbogit assigiinngitsut tallimat 1871-imiit 1997-imut atuaganngorlugit ukunanga saqqummersinneqareersimasut: Samuel Kleinschmidt, Kjøbenhavn (1871). Chr. Rasmussen, Kjøbenhavn (1893). C. W. Schultz-Lorentzen, København (1926). Johathan Petersen, Nuuk (1951). Aage Bugge, Kristoffer Lyng, Ad. Fuglsang-Damgaard, Frederik Nielsen, København (1960). Lise Lennert Olsen, Birgitte Hertling, Nuuk (1988). Chr. Berthelsen, Birgitte Jacobsen, Robert Petersen, Inge Kleivan, Jørgen Rischel og Iliniusiorfik Undervisningsmiddelforlag, Nuuk (1997) (Aagesen, Henrik Vagn 2004).

4: Suliaqarfimmi oqaatsit (*fagsprog*) nalinginnaasullu oqaatsit (*almensprog*):

Suliaqarfimmi oqaatsit (*fagsprog*) nalinginnaasullu oqaatsit (*almensprog*) assigiinngissuteqarput. Tassa suliaqarfimmi oqaatsit (*fagsprog*) taaguuteqarmata (*term*) oqaatsillu nalinginnaasut (*almensprog*) oqaatsinik (*ord*) nalinginnaasunik imaqarlutik.

Taaguut (*term*) suliaqarfimmi (*faglig*) attaveqaqatigiinnermi (*kommunikation*) atorneqartarpoq, sammisamut (*emne*) immikkut ittumut (*specifik*) attuumassuteqarluni killilimmillu isumaqarluni (Madsen 1999: 13). Taaguutit (*termer*) sammisami (*emne*) pineqartumi ataqatigiimmik aaqqissuussineq (*systematik*) aallaavigalugu inissinneqartarput, tassa begrebsystemimi inissinneqartarlutik. Taamaattumik eqqortumik isumasiuutiliorneqarsinnaallutik (Ibid: 13).

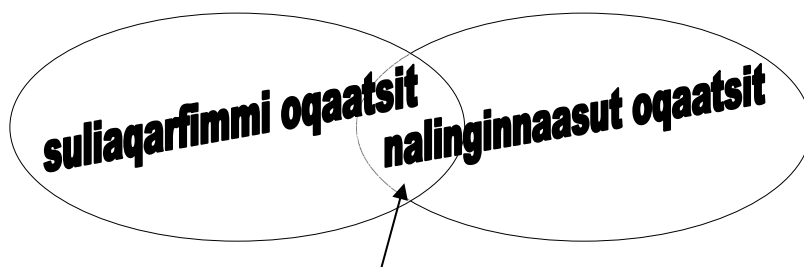
Oqaatsilli nalinginnaasut (*almensproglige ord*) eqqoqqissaanngitsumik (*upræcis*) isumaqakkajuttarput imaluunniit assigiinngitsorpasuarunik isumaqarsinnaallutik (Ibid: 13). Ilaatigullu eqqortortarpoq Rischelip nalinginnaasumik ulluinnarni oqalunnermi (*dagligsprog*) begrebit qulliit (*overbegreber*) atorneqartarneri oqaatigimmagit (Rischel 1995: 41). Arferit

assersuutigissagukkit ulluinnarni oqalunnermi (*dagligsprog*) arferit qanoq taaguuteqarpiarneri aallaavigalugit taaguisoqartartoq malunnarpoq, tassa begrebit allit (*underbegreber*) atorlugit taaguutivii taaneqarnerusarmata, soorlu tikaagullik eqqartorneqarpat (*vågehval*) begrebi qulleq (*overbegreb*) arfeq atornagu tikaagullimmik taasarlugu. Taamaattumik arferit eqqarsaatigalugit Rischelip ulluinnarni oqalunnermi (*dagligsprog*) begrebit qulliit (*overbegreber*) atorneqartarnerinik oqaatiginninna eqqortuunngilaq. Ulluinnarnili oqalunnermi (*dagligsprog*) arferit assigiinngissutaat eqqarsaatigineqarpallaarneq ajortoq malunnarpoq, tassami arfeq kigutiliunersoq (*tandhvaler*) qiporaliunersorluunniit (*rørhvaler*)¹¹ eqqarsaatigineqarneq ajorunarmat taaguutiviili atorneqartarmata.

Uanili specialilianni aallaavigisakka innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasut taaguutit assersuutigissagukkit Rischelip naliliinera eqqortoq oqaatigissavara. Tassami ulluinnarni oqalunnermi (*dagligsprog*) innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik oqaluttarnermi begrebit qulliit (*overbegreber*) kisiisa oqaatigineqartarnerat malunnarmat. Soorlu begrebi qulliusoq (*overbegreb*) innaallagiaq (*elektricitet*) ilisimaneqarluni taaneqartarpoq. Sarfaq (*strøm*) ukununnga begrebi alliusunut (*underbegreber*) jævnstrømmimut aamma vekselstrømmimut begrebi qulliusoq (*overbegreb*) malunnarpoq aamma ilisimaneqartoq (takuuk: Bilag nr. 1).

Taamaattumik suliaqarfimmiit suliaqarfimmut (*fagområder*) taaguutinik atuisarneq assigiinngisitaartartoq oqaatigisariaqarpoq. Ilimanarneruvorli suliaqarfiit (*fagområder*) ataatsimut isigalugit Rischelip naliliisimanera eqqortuusoq, tassa ulluinnarni oqalunnermi (*dagligsprog*) begrebit qulliit (*overbegreber*) atorneqartartut. Taamatut ilimaginninninnut pissutaavoq suliaqarfippassuit (*fagområder*) amerlaqisut inunnit itinerusumik ilisimaneqarluarnissaat ilimanangimmat.

Taamaattumik suliaqarfimmi oqaatsit (*fagsprog*) nalinginnaasullu oqaatsit (*almensprog*) killingat suup nalaaniinnersoq erseqqissarniarlugu ima assilianngorlugu titartarpara:

begrebit qulliit (*overbegreber*)

¹¹ Atuakkami tigulaariffigisanni oqaatigineqarpoq taakkununnga ilaasut arferit soqqaqarlutillu (*bardehvaler*) naporutallillu (*rygfinne*) (Muus, m.fl. 1981: 441).

Qulaani titartakkat ulamertut marluusut ataatsimoorfiat killingallu tassaavoq suliaqarfimmi oqaatsit (*fagsprog*) nalinginnaasullu oqaatsit (*almensprog*) ataatsimoorfiat qeqqaniittoq. Taassumalu iluaniippoq suliaqarfimmi oqaatsit (*fagsprog*) ilaat begrebi qulliusoq (*overbegreber*), soorlu innaallagialaq (*elektricitet*), sarfarlu (*strøm*). Taamaattumillu taakkua begrebit suliaqarfimmut (*fagområde*) aalajangersimasumut atasuupput, aammali ulluinnarni oqalunnermi (*dagligsprogstale*) nalinginnaasuummata nalinginnaasunut oqaatsinut (*almensprog*) ilaasut oqaatigisariaqarput. Tassalu suliaqarfimmi oqaatsit (*fagsprog*) nalinginnaasullu oqaatsit (*almensprog*) immikkoortinneqarnerannut killeqarfik begrebinik qulliunerusunik (*overbegreber*) imaqartoq. Ersarinnerusumik suliaqarfimmi oqaatsit (*fagsprog*) nalinginnaasullu oqaatsit (*almensprog*) immikkoortillugit imaassapput, suliaqarfimmi oqaasiussallutik (*fagsprog*) makkua: Jævnstrøm (*jævnstrøm*), vekselstrøm (*vekselstrøm*), jævnspænding (*jævnspænding*) il.il. (takuuk: Bilag nr. 6). Taakkua innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutiliornermi pinngitsooratik ilaasussaassapput tamarmillu isamaat immikkoorteqqissaarneqartussaassallutik. Oqaatsilli nalinginnaasut (*almensproglig*) makkuusinnaapput: Nerisassaq (*mad*), umiartorpoq (*han/hun sejler*), nuannaarpoq (*han/hun er glad*), allappoq (*han/hun skriver*) il.il. Ukuali assersuutigisakka tasaanerupput oqaluutit (*verber*). Taggisilli nalinginnaasumik ulluinnarni oqalunnermi (*dagligsprog*) atorajuttut makkuusinnaapput: Illu, biili, innaallagialaq (*elektricitet*), sarfaq (*sarfaq*) il.il. Tassa ulluinnarni inuit kikkulluunniit oqaatsit ilisimasaat. Suliaqarfiit (*fagområder*) arlaannut attuumassuteqaralarput, begrebi qullertulli (*overbegreber*) inissisimallutik. Taamaattumik oqaatigissavara taggisit (*nomener*) oqaluutininnarniit (*verber*) suliaqarfimmut (*fagområde*) arlaannut attuumassuteqartuaannangajannerummata, tassami taaguut (*term*) illu illunut assigiinngitsunut tunngasunik taaguusersuusiornissami ilaasussaassammat, aamma taamatut biili biilinut tunngasunik taaguusersuutiliornermi ilaasussaassalluni.

5: Taaguusersuuserinermi begrebit tunngaviusut (*princip*):

Taaguusersuuserinermi begrebit tunngaviusut atuakkanit assigiinngitsunit tigusiffeqartarlunga nassuiassavakka, taamaaliorniarninnullu pequtaasut ilagivaat atuakkat tigusiffigisinnaasat assigiinngisitaalaarsinnaammata assigiinngitsunillu paasissutissaqartarsinnaammata.

5.1: Onomasiologii (*onomasiologi*) semasiologiilu (*semasiologi*):

Taaguusersuserinermik suleriaatsip aallaavia ordbogiliornermi suleriaatsimit allaanerussuteqarpoq. Ataani titartaganngorlugu takuneqarsinnaavoq taaguusersuserinermik suliaqarnermi ordbogiliornermilu suliaqarnermi suleriaatsit aallaaviusut assigiinnngissutaat:

ordbogiliornermi semasiologiimik (*semasiologisk*) aallaaveqarneq

begrebi (*begrebi*) <----- oqaaseq (*ord*)
----- > taaguut (*term*)

taguusersuserinermi onomasiologiimik (*onomasiologisk*) aallaaveqarneq

(Cabré 1999: 38)

Ordbogiliornermi suleriaaseq semasiologiimik aallaveqarluni ingerlanneqartarpoq, tassa oqaatsit katersorneqarlutik listiliarineqariarlutik kingorna isumai oqaluttuarineqartarlutik (Cabré 1999: 38). Tassa imaappoq ordbogiliornermi oqaaseq aallaavigineqartarluni kingornalu aatsaat isumaa nassuiarneqartarluni. Taaguusersuserinermilu killormut suleriaaseqartoqartarpoq oqaaseq aallaavigineqarani begrebi¹² aallaavigineqartarluni. Begrebit katersorneqariarlutik begrebit imminnut ataqatigiissusiat tunngaveqarluartumik eqqarsartaaseqarluni (*logisk*) misissorneqartarput, kingorna aatsaat taaneri (*betegnelse*) misissorneqarlutik tulluunnerpaaq taaguutissatut toqqarneqartarluni (Cabré 1999: 38). Tassa taaguusersuserinermi onomasiologii aallaavigalugu ima ingerlasoqartarpoq begrebip isumaa misissueqqissaarnikkut paaseqqissaarneqariarluni aatsaat tulluuttumik taaguuserneqartarluni.

5.2: Taaguusersuusiat (*terminologi*)¹³:

Taaguusersuusiat (*terminologi*) tassaapput taaguutit (*benævnelser*) immikkoortut (*sæt*) suliaqarfimmut (*fagområde*) ataatsimut atasut. (DS/ISO 1087-1, 2000: 10).

¹² Begrebi qanoq isumaqarnersoq immikkoortumi 5.4-mi atuarneqarsinnaavoq.

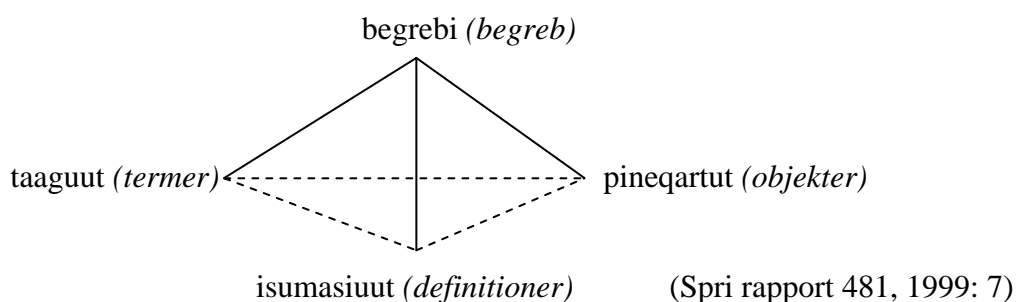
¹³ Atuakkami taaguusersuusiat-nut (*terminologi*) tunngatillugu tigulaariffigisanni terminologi 1 aamma terminologi 2 immikkoortinneqarsimapput. Uanilu immikkoortumi uanga taaguusersuusiat-nik (*terminologi*) taasakka atuakkami “*Terminologisk arbejde – Vokabular – Del 1: Teori og anvende*”-mi terminologi 1-imik taaneqarsimapput (DS/ISO 1087, 2000: 10).

Taaguusersuusiati (*terminologi*) taaguusersuuserisup (*terminolog*) suliamullu immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) suleqatigiinnerisigut suliarineqartarput, sulinerlu ingerlanneqartarluni taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk arbejdsmetode*) aallaavigalugu (takukkit: Immikkoortoq 6 immikkoortuarai ilanngullugit). Taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk arbejdsmetode*) suliaqarfiit ataasiakkaat (*bestemt fagområde*) begrebiinik taaguutaannillu (*termer*) katersinermik imaqarpoq, begrebit isumaannik begrebillu imminnut atassuteqaqatigiinnerannik misissueqqissaarnermik (*analyse*) ilaqaarluni (Spri rapport nr. 481 1999: 6). Taamatut misissueqqissaarnermi (*analyse*) begrebbssystemit iluaqutitut atorneqartarput, taamaattumik misissueqqissaarneq annertuumik ingerlanneqartarluni. Begrebit tamarmik isumasiuutiliorneqartarput (*definition*) begrebbssystemiliarisimasaq aallaavigalugu, isumasiuutiliornermilu (*definere*) begrebit ilisarnaataat (*karakteristiske træk*) misissoqqissaarneqarlutik (*analyse*) begrebinit allanit immikkoorutaat aallaavigalugit isumasiuutiliorneqarlutik (Madsen 1999: 74).

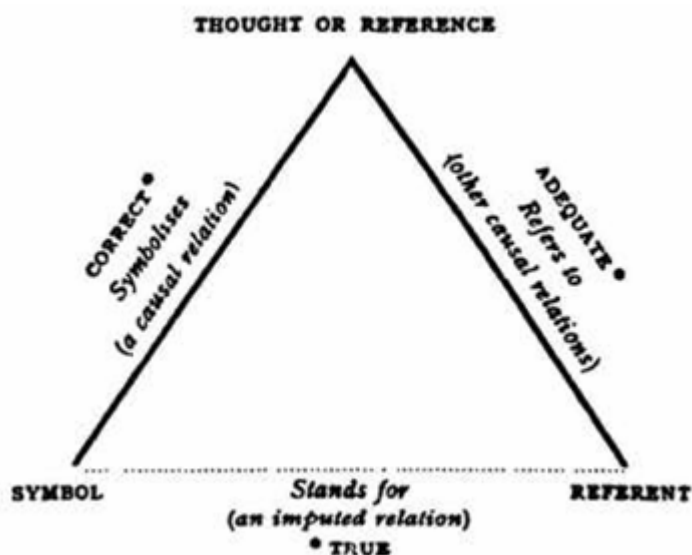
5.3: Taaguusersuuserinermik ilinniarnep ilaani (*terminologilære*) qitiusut (*centrale dele*):

Taaguusersuuserinermik ilinniarnepmi (*terminologilære*) pingaarnersaasut (*kerne*) tassaapput begrebit sisamat ukuusut: Begrebi (*begreb*), taaguut (*term*), pineqartoq (*objekt*) aamma isumasiuut (*definition*) (Spri rapport 481, 1999: 7). Taakkulu imminnut qanoq ataqaqatigiissuteqarnerat imatut titartarneqarsimavoq, qallunaatut taaneqarsimalluni *terminologisk model*:

TNC-ip Sverigemi taaguusersuuserinermik qitiusoqarfiata atuagaaqqaani nalunaarusiami begrebit taakkua sisamat imminnut qanoq ataqaqatigiissuteqarnerisut ima nassuiarneqarpoq: ”Dessa linjer visar att alla ”förbindelser” mellan termer och referenter, termer och definition, definition och referenter sker genom begreppet, dvs begreppet finns alltid där även om ett eller flera andra

”hörn” saknas”...Det finns alltid ett begrepp om det finns en term, en definition eller en referent¹⁴ (Spri rapport 481, 1999: 8+9). TNC-ip tunngavissaqartumik takutippaa begrebip pingaaruteqarnerpaalluni inissisimanagera, tassami taaguuteqarpat (*term*), isumasiuuteqarpat imaluunniit pineqartoqarpat (*objekt*) begrebi ilaasuaannarmat. Taamalu takutinneqarpoq taaguut (*term*) isumasiorniassagutsigu begrebi aqqutigeqqaartariaqaripput, isumasiuuteqartorlu (*definition*) taaguuteqanngitsoq (*term*) taaguuserniassagutsigu aamma begrebi aqqutigeqqaassagipput, kiisalu pineqartup (*objekt*) taaguutaa (*term*) eqqaaniassagutsigu begrebi aqqutigisariaqaripput. Qulaaniittoq *terminologisk model*-i ineriartorteqqitaavoq *semantisk triangel*-imit 1923-imi aallaaveqartumit tunngaveqarluni. 1923-mi Charles Kay Ogdens-ip Ivor Armstrong Richards-illu saqqummiuteqqaarpaat *semantisk triangel*-imik (*tuluttut: semantic triangle*) taasartik (Palmer 1981: 24). Taanna pingasunik teqqulittut titartarneqarsimavoq, soorlu ataani takusinnaagit. Ukuninnga imaqarpoq: Symboli (*symbol*), referenti (*referent*) aamma eqqarsaat imaluunniit naleqqiussaq (*tanke eller reference*) (Ibid: 24).

(Uannga qulaaniittoq titartagaq tigusaavoq: http://en.wikipedia.org/wiki/Semantic_triangle)

Symboli (*symbol*) oqaasilerinerup ilaani (*lingvistisk element*) inissisimavoq ukuninnga imaqartarluni: Oqaaseq (*ord*), oqaaseqatigiit (*sætning*) il.il. (*osv.*). Referenti (*referent*)

¹⁴ **Kalaallisuunnigortinnera:** Titarnerit ukua takutippaat taaguummiit (*term*) pineqartumut (*objekt*), taaguummiit isumasiuummut (*definition*), kiisalu isumasiuummiit (*definition*) pineqartumut (*objekt*) attaveqartarnerit (*forbindelser*) begrebikkoortartut (*begreb*), tassa imaappoq begrebi ilaajuaannarpoq ataatsip amerlanerilluunniit isuaniittut (*hjørne*) amigaataagaluaangata... Begrebi ilaajuaannarpoq taaguuteqartillugu (*term*), isumasiuuteqartillugu (*definition*) imaluunniit pineqartoq (*objekt*) ilaatillugu.

pineqartuuvoq (*objekt*) nunarsuarmi misigisaneersuulluni (*oplevelser*). Kiisalu eqqarsaat imaluunniit naleqqiussaq (*tanke eller refence*) begrebiulluni (Ibid: 24). *Semantisk triangel*-i pillugu ima nassuiaasoqarsimavoq symboli (*symbol*) toqqaannartumik referentimut ingerlasinnaangitsoq oqaatigineqarluni, taamaallaalli begrebi (*begreb*) aqqusaarlugu ingerlasinnaasoq (Palmer 1981: 24). *Semantisk triangel*-imi symbolimik (*symbol*) taaneqarsimasooq *terminologisk model*-ilimi taaguummik (*term*) taaneqarsimavoq. Tassa assigiinnngissutigalugu *Semantisk triangel*-imi oqaaseq (*ord*) oqaasiusooq imaluunniit oqaaseqatigiiusooq (*sætning*) pineqarluni, *terminologisk model*-imili taaguut (*term*) pineqarmat, tassa suliaqarfimmut (*fagområde*) aalajangersimasumut atasooq oqaatigineqarluni.

Taaguusersuuserinermi (*terminologi arbejdet*) qitiusup *terminologisk model*-ip *semantisk triangel*-imit aallaaveqartup allaanerussutigisaasa annersaat tassaavoq isumasiuut (*definition*) *terminologisk model*-imi ilaatinneqalersimammat.

Taaguusersuuserinermi qitiusut (*centrale dele*) itinerusumik immikkoortuni tulliuuttuni atuarneqarsinnaapput.

5.4: Begrebi (*begreb*):

Begrebi taaguusersuutinik suliaqarnermi qituuvoq pingaaruteqarnerpaallunilu. Soorlumi *terminologisk model*-ip oqaluttuarinerani taamak oqaatigineqartoq.

Ilisarnaatit (*karakteristiske træk*) eqqarsaatitigut ataqatigiissinnerisigut begrebi pilersinneqartarpoq, pineqartumut (*objekt*) tarrartut ittarluni (*afspejle*), taamaattumik begrebip ilisarnaatai (*karakteristiske træk*) eqimattat (*mængde*) kattutsinnerisigut begrebi pilersinneqartarluni (Madsen 1999: 17).

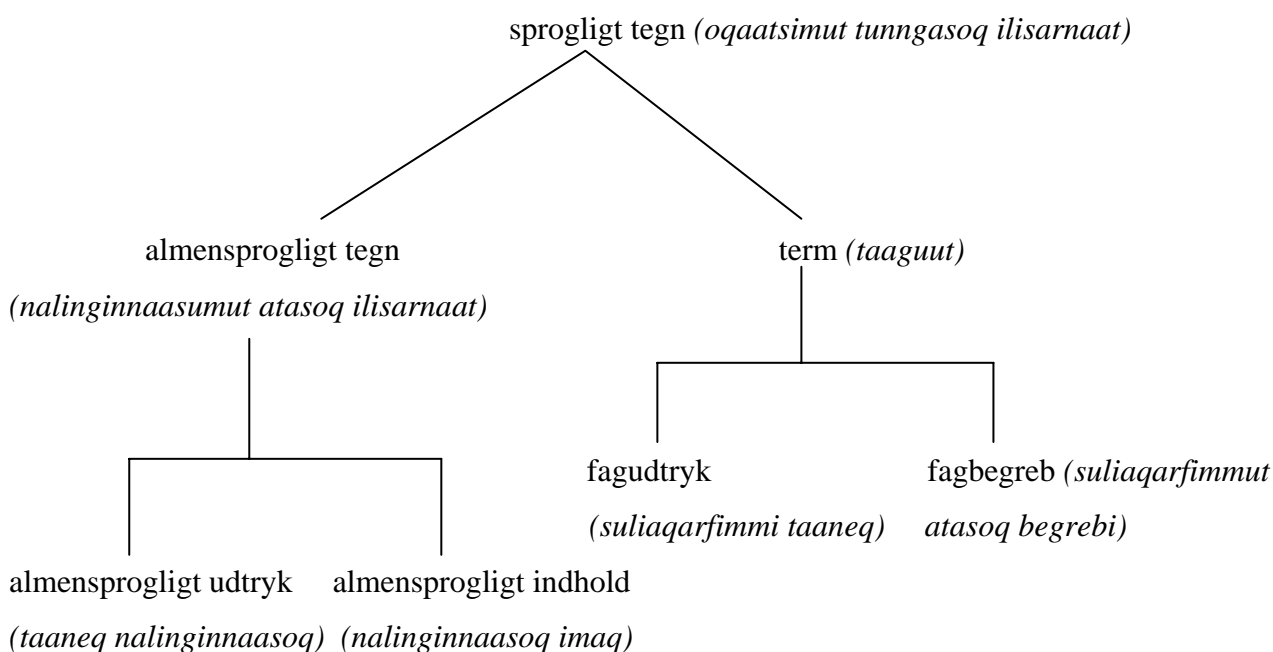
Begrebi marlunnik begrebi alleqarpoq (*underbegreber*) siulleq tassaalluni pineqartumut (*objekt*) ataatsimut kisimi atasooq *individual begreb*-imik taaguuteqartoq. Soorlu *individual begrebit* makkuupput: Eiffeltårn, Jupiteri il.il. (Suonuuti 2001: 12). Tassa taaguut taaneqartoq *individual begrebi*usarpoq allamik asseqanngikkaangami allamillu taamatut taaguuteqartoqanngikkaangat. Soorlumi allamik Eiffeltårneqanngitsoq taamaallaalli napasuliarsuaq Frankrigip illoqarfiisa pingaarnersaanni Parisimi inissisimasooq kisimi taama taaguuteqartoq. Begrebip begrebiata alliusup (*underbegreb*) aappaa pineqartunut (*objekter*) gruppinit atasuuvoq *general begreb*-imik taaneqartartoq (Ibid: 12). Taaguut taaneqartoq *general begrebi*usarpoq pineqartoq ataasiinnavimmut piusumut atanngikkaangami, soorlu napasuliaq (*tårn*), ulloriaq angalasoq (*planet*) il.il. Tassa napasuliaq (*tårn*) qanoq isikkoqaraluarnersoq pineqarpoq eqqarsaatitsigut pinngortillugu

takorloortagarput napasuliamut (*tårn*) ataasiinnavimmut tunnganngitsoq. Taamatullu aamma ulloriaq angalasoq (*planet*) qanoq isikkoqaraluarnersoq pineqarpoq eqqarsaatitsigut pinngortillugu takorloortagarput ullorissamut angalasumut (*planet*) ataasiinnarmut tunnganngitsoq.

5.5: Taaguut (*term*):

Taaguut (*term*) tassaavoq oqaatsimut tunngasoq ilisarnaat (*sprogligt tegn*) immikkut ittumik (*specifik*) isumaqarlunilu suliaqarfimmut ataatsimut (*fagsprog*) atasuusoq (Madsen 1999: 16). Soorlu taaguutit ukua; *sarfaq* (*strøm*), *strøm*, aamma *current* assigeeqqissaamik isumaqarput immikkut ittuullutik (*specifik*) suliaqarfimmullu ataatsimut (*fagsprog*) atasuullutik, oqaatsimulli tunngasut ilisarnaatai (*sprogligt tegn*) assigiinngitsuupput siulleq *sarfaq* kalaallisut taaguutaammat, tullia *strøm* qallunaatut taaguutaasoq, kingullerlu *current* tuluttut taaguutaalluni. Isumai assigeeqqissaarput begrebiisa imai assigiimmata assigiinnik ilisarnaateqarlutik (*karakteristiske træk*), oqaatsilli assigiinngitsut assigiinngitsunik sananeqaateqartarnerat pissutaalluni naqinneri assigiinngisitaarput.

Taaguutip imai tassaapput suliaqarfimmi begrebi (*fagligt begreb*) aamma suliaqarfimmi taaneq (*fagudtryk*). Tassa taakkua marluk kattutsinnerisigut taaguut pilersinneqartarpoq. Ataani titartaganngorlugu takusinnaavat Madsenip begrebit taakkua imminnut qanoq attuumassuteqarnerannik takussutissiissutaa¹⁵ (Madsen 2006: 4. dag: 35):

¹⁵ Erseqqissaatigissavara *almensprogligt tegn*-ip begrebi aggornerit (*delbegreber*) uanga nammineq ilanngunnikuugakkit ukuusut: *Almensprogligt udtryk* aamma *almensprogligt indhold*.

Suliaqarfimmi taaneq (*fagudtryk*), taaguutip imaata aappaa, assigiinngitsunik ilusilerneqarluni pilersinneqartartoq ersersinneqarpoq. Suliaqarfimmi taaneq (*fagudtryk*) oqaasiusinnaavoq ataaseq, marluk, marluniilluunniit amerlanerit, oqaatsit kattussaasinnaapput (*sammensætninger*), oqaasersiaasinnaavoq, naalisagaasinnaavoq imaluunniit taaneq nalinginnaasumit (*almensprogligt udtryk*) suliaqarfimmi oqaasertut (*fagsprog*) atulersitaasinnaalluni (Madsen 1999: 104-109). Taanna taanermit nalinginnaasumit (*almensprogligt udtryk*) suliaqarfimmi oqaasertut (*fagsprog*) atulersitsisarneq taaguutinngortitsinermik (*terminologisering*) taaneqartarpoq (DS/ISO 704, 2001: 34). Assersuutigalugu taanertut nalinginnaasutut (*almensprogligt udtryk*) atorineqartartoq suliaqarfii (*fagområde*) ilaanni taaguusiiniarnermi taaguutissatut tulluutsinneqarpat suliaqarfimilu (*fagområde*) pineqartumi taaguutinngortinneqarpat suliaqarfimmi (*fagområde*) pineqartumi immikkut ittumik isumaqalertarpoq.

5.6: Pineqartoq (*objekt*):

Pineqartoq (*objekt*) tassaavoq sunaluunniit paasissaasoq (*opfattelig*), eqqarsaatigineqarsinnaasorluunniit (*tænkelig*). Tassa atortuusinnaavoq (*materiel*) tigussaasoq soorlu maskiina, pappiara ilivitsoq (*et ark papir*), diamanti (*diamant*). Pineqartoq (*objekt*) takussaannngitsuusinnaavoq (*immateriel*), soorlu uuttuutip nalinganik allannngortitsineq (*omsætningsforhold (tuluttut: conversion ratio)*). Uani pineqartoq tassaasinnaavoq, soorlu meterimiit centimeterinngortitsineq imaluunniit koruunimiit (*krone*) dollarinngortitsineq (*dollar*). Pineqartoq (*objekt*) takorluuinerusinnaavortaaq (*forestille sig (tuluttut: imaged)*), soorlu enhjørningi (*enhjørning*), nissimaaq (*julenisse*) allallu (DS/ISO 1087-1, 2000: 2). Pineqartut (*objekter*) taakkualu suussusii (*egenskaber*) piviusumi (*virkelighed*) nunarsuarmiittarput (*verden*), begrebili taakkualu ilisarnaatai (*karakteristiske træk*) eqqarsaatit silarsuaanniittarlutik (*tænkeverden*), kiisalu taaguutit (*termer*), begrebit taanertai (*benævnelser*), isumasiuutillu (*definitioner*) oqaatsit silarsuaanniittarlutik (*sprogverden*) (Spri rapport nr. 481 1999: 9) Pineqartut (*objekter*) gruppiusut eqqarsaatigineranni begrebit ilusilersorneqartarput, pineqartup (*objekt*) suussusii (*egenskaber*) ataatsimoortut (*fælles*) eqqarsaatigitillugit (Spri rapport 481, 1999: 8).

5.7: Isumasiuut (*definition*):

Isumasiuut (*definition*) begrebip isumaanik allaaserinninnermik imaqarpoq, begrebip ilisarnaataasa (*karakteristiske træk*) asseqannngitsumik (*unik*) begrebi ataqatigiissinneralugu (*kombination*),

taamaattumik begrebip pineqartup isumasiuutaa (*definition*) begrebimut isumasiorneqartumut tarrarsortutut ittarluni. Begrebip isumasiuutiliornerani begrebeqataanit attuumassutilinnit (*relaterede begreber*) immikkoortinneqartarpoq, begrebit ataqatigiissaarneqarneratigit (*begrebsrelationer*) paasinarsarneqartarluni (*anskueliggøre*) (Spri rapport 481, 1999: 12).

Taamaattumik isumasiuutiliornermi (*definition*) misissueqqissaariaaseq (*analysemetode*) begrebip ilisarnaataanik (*karakteristiske træk*) misissueqqissaarnermik ima qarpoq (Madsen 1999: 76).

Periaatsit (*metode*) assigiinngitsut marluk atorlugit isumasiuutiliortoqarsinnaavoq (*definition*) tassaasut isumasiuut imarisavimmik nassuiaasoq (*indholdsdefinition*) aamma isumasiuut taaguilluni nassuiaasoq (*omfangsdefinition*).

Siulleq isumasiuut imarisavimmik nassuiaasoq (*indholdsdefinition*) isumasiuutilioriaasiuvoq (*definitionsmetode*) pitsaanerpaasoq begrebssystemiliornerup kingornatigit ingerlanneqartartoq.

Taanna isumasiuutilioriaaseq (*definitionsmetode*) ima periaaseqarluni ingerlanneqartarpoq, tassa begrebssystemimi begrebip pineqartup begrebip qulliata (*overbegreb*) allanneratigit kingornatungaanilu ilisarnaatip immikkoorutaasup (*adskillende træk*) allanneratigit isumasiuut naleqqunnerpaaq pilersinneqartarluni. Ilisarnaat immikkoorutaasoq (*adskillende træk*) pineqartoq tassaavoq begrebip naligisaata (*sideordnede begreb*) ilisarnaataannit immikkoorutaalluni allaanerussutaa (Håndbog i begrebsarbejde, del 2 2006: 24).

Isumasiuutilioriaatsip aappaa isumasiuut taaguilluni nassuiaasoq (*omfangsdefinition*) isumasiuutilioriaasiuvoq begrebip pineqartup begrebii alliit (*underbegreber*) tamaasa taagorlugit. Soorlu begrebi *sapaatip akunnera* isumasiuutiliorniarutsigu isumasiuutilioriaaseq taanna atorlugu taava isumasiuutaa imaassaaq; *ataasinngorneq, marlunngorneq, pingasunngorneq, sisamannorneq, tallimannorneq, arfininngorneq aamma sapaat*. Tassa begrebip *sapaatip akunnera*-ta begrebii alliit (*underbegreber*) tamaasa taagorlugit (Spri rapport 481, 1999: 13).

Isumasiuutit (*definitioner*) sullinniakkat (*målgruppe*) aallaavigalugit naleqqussarneqartussaapput (*indrette*). Suliamut immikkut ilisimasalinnut (*fagekspertter*) taaguusersuutit atugassiaappata atuisussat pisariaqartitaat tassaannaakkajuttarput begrebiup qulliup (*overbegreb*) ilisarnaataatalu immikkoorutaasut (*adskillende træk*) taaneqarnissai, allamik ilanagit (Madsen 1999: 89-90). Tassa begrebip isumasarpiaa begrebeqataanit attuumassuteqartunit (*relaterede begreber*) allaanerussutaa ersersillugu.

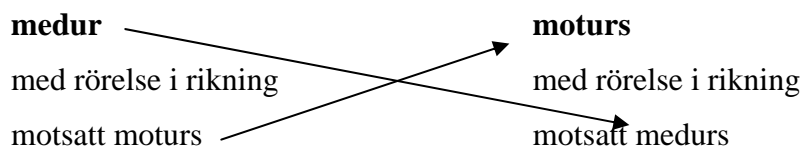
Aammali suliaqarfiup (*fagområde*) ataatsip iluani suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertter*) ilisimasaqassusii aallaavigalugit taaguusersuutissat isumasiuutissai suliarineqarsinnaapput, soorlu nakorsamut (*læge*) isumasiuutit (*definitioner*) atugassiat peqqissaasumullu (*sygeplejerske*)

isumasiuutit (*definitioner*) atugassiat assigiinngitsuusinnaallutik. Taamatullu aamma suliaqarfimmi (*fagområde*) tassanerpiaq taaguusersuutissat isumasiuutissai allanut tulluussarneqarsinnaapput, soorlu atuartunut (*skoleelever*), meeqqanut minnernut (*mindre børn*) il.il. (Ibid: 89).

Sullinniakkalli (*målgruppe*) suliamut immikkut ilisimasaqanngitsuuppata (*ikke fagkyndige*) aamma isumasiuutit suliarineqarnissaat allatut periaaseqarluni ingerlattariaqarput. Sullinniakkat (*målgruppe*) suliamut immikkut ilisimasaqanngitsut (*ikke fagkyndige*) nuannaarutigisarpaat ilisarnaatit ilassutaasut (*supplerende træk*) begrebiup qulliup (*overbegreb*) ilisarnaatillu immikkoorutaasut (*adskillende træk*) saniatigut ilanngunneqarnissaat, begrebip paasineqarnissaanut ilassutaasinnaammata (Ibid: 90).

Isumasiuutit (*definitioner*) ilusilersornissaannut (*udformning*) inatsisiusut nalinginnaasut saqqummiutissavakka annermik Madsenip atuakkiaanit *Terminologi, principper & metoder*-imit tigulaariffigissallugit (Madsen 1999). Makkuuppullu 1) isumasiuut (*definition*) naatsuussaaq oqaaseqatigiinnit ataatsinit amerlanerussanani, naqinnermik (*bogstav*) mikisumik aallartissalluni, naaneqassallunilu naggateqartinnagu (*bogstav*) (Madsen 1999: 88). 2) Isumasiuut (*definition*) ersarissuussaaq (*klare*), tassa taaguummik (*termer*) atuisussat nalusaannik imaqassanani. Taaguummik atuisussat nalusaannik imaqassappat taaguummik ilisimaneqartumik (*kendte*) taarserneqarsinnaavoq, imaluunniit ilaatiinnarneqarsinnaavoq suliami tassani taaguut pineqartoq taaguutit databasianniippat (*termdatabase*) ordbogimiitinneqarpalluunniit (Ibid: 91). 3) Isumasiuutit (*definitioner*) imminnut naleqquttuussapput (*afstemme*), tamannalu isumaqarpoq isumasiuutit (*definitioner*) periaaseq ataaseq atorlugu ilusilerneqartassasut (*udformet*) (Ibid: 92). 4) Isumasiuut (*definition*) siammasippallaaranilu (*bred*) nerukippallaassanngilaq (*snæver*). Isumasiuut ilisarnaatinik (*træk*) amerlavallaanik imaqaraangami nerukippallaartarpoq (*snæver*), ikippallaanillu ilisarnaateqarpat (*træk*) ilisarnaateqanngippalluunniit (*træk*) siammasippallaartarluni (*bred*). Soorlu qallunaatut begrebip *aktie*-p isumasiuutaa imaappat; *værdipapir*. Taava isumasiuutaa siammasippallaarpoq ilisarnaatinik (*træk*) ilaqanngimmat begrebili qulliusoq (*overbegreb*) kisimi allanneqarsimammat (Ibid: 93). 5) Begrebi isumasiuutiliorneqartoq (*definere*) isumasiuummi (*definition*) uteqqinneqassanngilaq, tassa uteqqiineq ilorleqassanani (*indre cirkel*)) (Spri rapport 481, 1999: 17).

6) Begrebi isumasiuutiliorneqartoq uteqqiineq silarleq (*ydre cirkel*) atorlugu allanneqassanngilattaq. Ataani uteqqiineq silarleq (*ydre cirkel*) assersuutigineqarsimasoq takusinnaavat (Spri rapport 481, 1999: 16):

7) Kiisalu isumasiuut (*definition*) sapinngisamik negativertaqassanngilaq. Soorlu uuma qallunaatut begrebip isumasiuutaatut ittut pinaveersaartinniarneqassallutik (Madsen 1999: 95):

løvfældende træ

træ, som *ikke* er stedsegrønt (Madsen 1999: 95)

5.8: Ilisarnaatit (*karakteristiske træk*):

Ilisarnaatit (*karakteristiske træk*) eqqarsaatikkut ataqatigiissinnerisigut begrebi pilersinneqartarpoq, pineqartup (*objekt*) suussusiinut (*egenskaber*) tarrartut ittarlutik (*afspejle*) (Vahl 2004: 29).

Pineqartup (*objekt*) suussusii (*egenskaber*) timitaqarunnaartillugit (*abstraktion*)

ilisarnaatinngortarput (*karakteristisk træk*), tassa takorluuinermiilertarlutik (*mental*). Taamaattumik ilisarnaatit (*karakteristiske træk*) takorluuinermiittarput nunarsuarmit takussaallutik inissisimanatik.

Suussutsilli (*egenskaber*) pineqartumiittarlutik (*objekt*), tassa nunarsuatsinni piviusuullutik inissisimasarlutik. Pineqartoq (*objekt*) soorlu orpik eqqarsaatigigutsigu, taava takorluuinitsigut toqqartarpavut eqqarsaatigisatta suussusivii (*egenskaber*), eqqarsarnitsigut qanoq ittuussusia nalilertarlugu. Isummatsinni taakkua suussutsit (*egenskaber*) timitaqarunnaartikkaangatsigit (*abstraktion*) ilisarnaatinngortarput (*karakteristiske træk*) (Suonuuti 2001: 12).

Ilisarnaatip (*karakteristisk træk*) oqaluttuarisarpai begrebi qanoq paasineqassanersoq, taamaattumik isumasiuutiliorniaraanni (*definition*) begrebssystemiliorniaraanniluunniit paasiniagassat (*få fat*) tassaasarput ilisarnaatit (*karakteristiske træk*) (Madsen 1999: 61).

Ilisarnaat (*karakteristisk træk*) marlunnik begrebi alleqarpoq (*underbegreber*) tassaasut ilisarnaat immikkoorutaasoq (*adskillende træk*) aamma ilisarnaat ilassutaasoq (*supplerende træk*).

Ilisarnaat immikkoorutaasoq (*adskillende træk*) tassaavoq misissukkap begrebit naligisaasa (*sideordnede begreb*) ilisarnaataannit allaanerulluni ilisarnaataasoq (*karakteristisk træk*). Taanna begrebip isumarpiaanik ersersitseqataasarpoq taamaattumik ilisarnaat immikkoorutaasoq (*adskillende træk*) isumasiuummi ilaatinneqartarluni (Madsen 1999: 52).

Ilisarnaalli ilassutaasoq (*supplerende træk*) tassaavoq begrebip ilisarnaataasa (*karakteristisk træk*) ilaat begrebip paasineqarnissaanut ilisarnaat immikkoorutaasumit (*adskillende træk*) pingaaruteqannginnerusoq, begrebilli paasineqarnissaanut ilassutaasunik (*ekstra*) paasissutissanik imaqartoq (Ibid: 52).

Ilisarnaatit (*karakteristiske træk*) tamarmik begrebip pineqartup isumarpiaanut attuumassutillit tamaasa ilanngullugit taaneqartarpoq begrebip isumavia (*intension*), ilisarnaatilli (*karakteristiske træk*) pineqartup (*objekt*) imaanut attuumassutillit tamaasa ilanngullugit taaneqartarluni begrebip imaanik taaguineq (*ekstension*) (Suonuuti 2001: 14).

5.9: Begrebssystemit (*begrebssystemer*):

Taaguusersuuserisut (*terminologer*) sakkuisa pingaarnersaraat begrebssystemi, sammisaqarfiup (*emneområde*) begrebiinik, begrebillu imminnut ataqatigiissuteqarnerannik tamakkiisumik isiginnissinnaalersitsisarmat (*overblik*). Begrebssystemiliornermilu begrebit paasiuminaalluinnaraluartut paasineqarsinnaakulasarput (Madsen 1999: 50).

Begrebssystemit begrebit misissoqqissaarneranni (*analyse*) ilusilersornerannilu (*strukturere*) ikiuutitut (*hjælpemiddel*) pingaaruteqarput, taamatullu begrebit isumasiuutiliorniarnanni qitiusutut (*centrale dele*) inissisimallutik. Begrebssystemiliornerup inernerisarpaa begrebit begrebeqataannit allanit erseqqissumik immikkoortinneqartarnerat (*afgrænse*) (Spri rapport 481, 1999: 9).

Begrebssystemit (*begrebssystemer*) begrebsdigramminngorlugit (*begrebsdigram*) ilusilerneqartarput, taamaaliornermilu begrebit imminnut ataqatigiinnerannut (*relationer*) iniannullu ikiuutaasumik (*hjælpemiddel*) paasinarsisitsisarlutik (Ibid: 9).

Begrebssystemiliornermi atukulaneqarnerit tassaapput generiskimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*generiske relationer*), partitivimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*partitive relationer*)¹⁶ aamma associativimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*associative relationer*).

Nalinginnaasumik taaguusersuutilerinermi (*terminologi arbejde*) begrebssystemit qulaani taaneqartut assigiinngitsut akuleriissinneqakkajuttarput (*blandede*), begrebit imminnut attuumassuteqartarnerat (*begrebsrelationer*) assigiinngisitaartarmat begrebit assigiinngitsunik pissuseqartarnerat (*typer*) pissutaalluni.

---

¹⁶ Madsenip partitivimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat qallunaatut *del-helhed-relation*-imik taasarpaa (Madsen 1999).

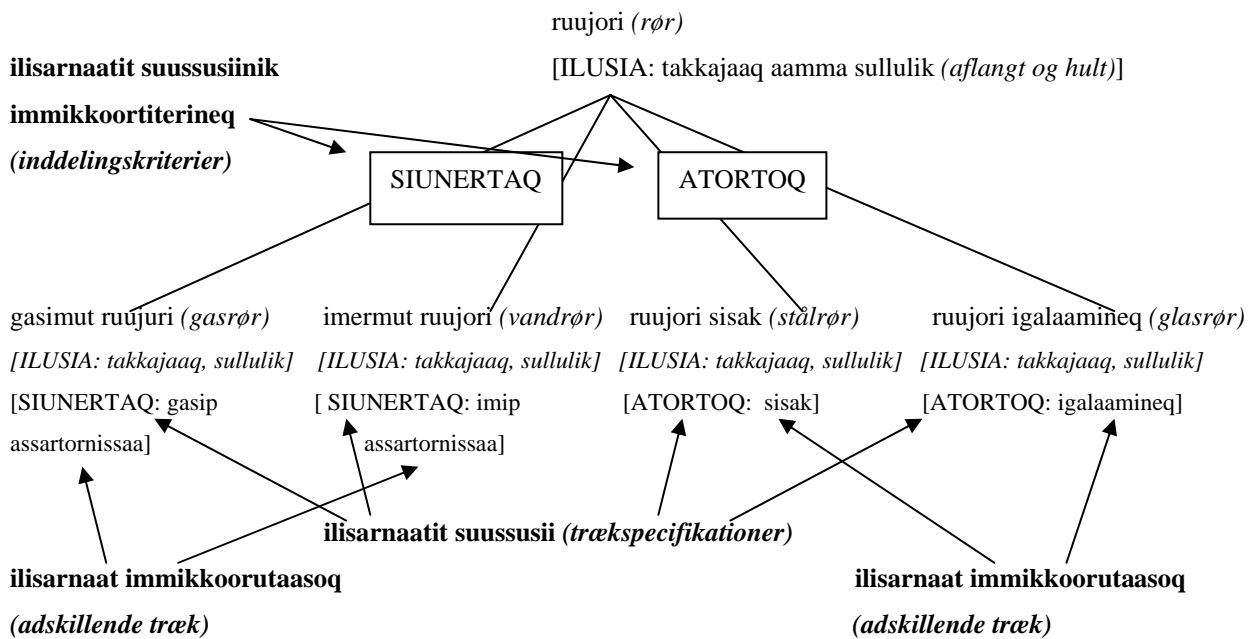
Oqaatsit (*sprog*) marluk atorlugit taaguusersuutissanik suliaqarnermi oqaatsit immikkut begrebssystemiliornissaat pisariaqarpoq, taamaaliernerup kingunerisarmagu assigiinnngissutsit erseqqissisarnerat (Madsen 1999: 37+38).

5.9.1: Generiskimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*generisk relationer*):

Generiskimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat hierarkiimik (*hierarki*) aallaaveqarpoq, tassa begrebit qulliunerusoqarlutillu (*overordnet*) alliunerusoqarmata (*underordnet*) (Madsen 1999: 21). Begrebip qulliup (*overbegreb*) ilisarnaatai (*karakteristiske træk*) begrebip alliup (*underbegreb*) aamma ilisarnaatigisarpai (*karakteristiske træk*), begrebili alleq (*underbegreb*) minnerpaamik ataatsimik ilisarnaammik immikkoorutaasumik (*adskillende træk*) begrebinut naligisaanut (*sideordnede begreber*) immikkoorutitut inissisimasunik ilisarnaateqartarluni (Ibid: 21).

Generiskimik begrebit ataqatigiissuteqartillugit (*generiske relationer*) ilisarnaatinik (*karakteristiske træk*) immikkoortiterinermi suleriaaseq ima ingerlanneqartarpoq. Suliassaq siulleq tassaasarpog ilisarnaatit suussusiisa (*træk specifikation*) paasiniarnerannik suliaqarneq. Ilisarnaatit suussusii (*træk specifikation*) tassaasinnaapput: Siunertaq (*formål*), atortoq (*materiale*), ingerlariaaseq (*funktionsmåde*), pissut (*årsag*), iluseq (*form*), angissuseq (*størrelse*) il.il. Ilisarnaatit suussusii (*træk specifikation*) inissititereeraanni ilisarnaatit suussusiinik immikkoortiterineq (*inddelingskriterier*) aamma pisarpoq. Taakkulu inissereeraanni suliassaq tulleg tassaalersarpoq begrebit assigiinnik ilisarnaatit suussusiinik (*træk specifikation*) peqartut ilisarnaataasa immikkoorutaat (*adskillende træk*) misissornissaat. Taamatut paasiniaanermi ilisarnaatit immikkoorutaanersut (*adskillende træk*) imaluunniit ilisarnaatit ilassutaanersut (*supplerende træk*) paasiniarneqartarpoq, ilisarnaatillu immikkoorutaasut (*adskillende træk*) paasigaanni begrebip qanoq isumaqarpiarnera paasineqartarluni.

Ataani takusinnaavat generiskimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*generiske relationer*) aallaavigalugu begrebssystemiliaasoq. Taanna begrebssystemi ilisarnaatit suussusiinik immikkoortiterneqarsimavoq (*inddelingskriterier*) Bodil Nistrup Madsenip atuakkiaanit *Terminologi, principper & metoder*-imit 1999-imeersumit pissarsiaalluni taaguutaali kalaallisut nutsigaallutik (Uani takuneqarsinnaavoq: Madsen 1999: 32):

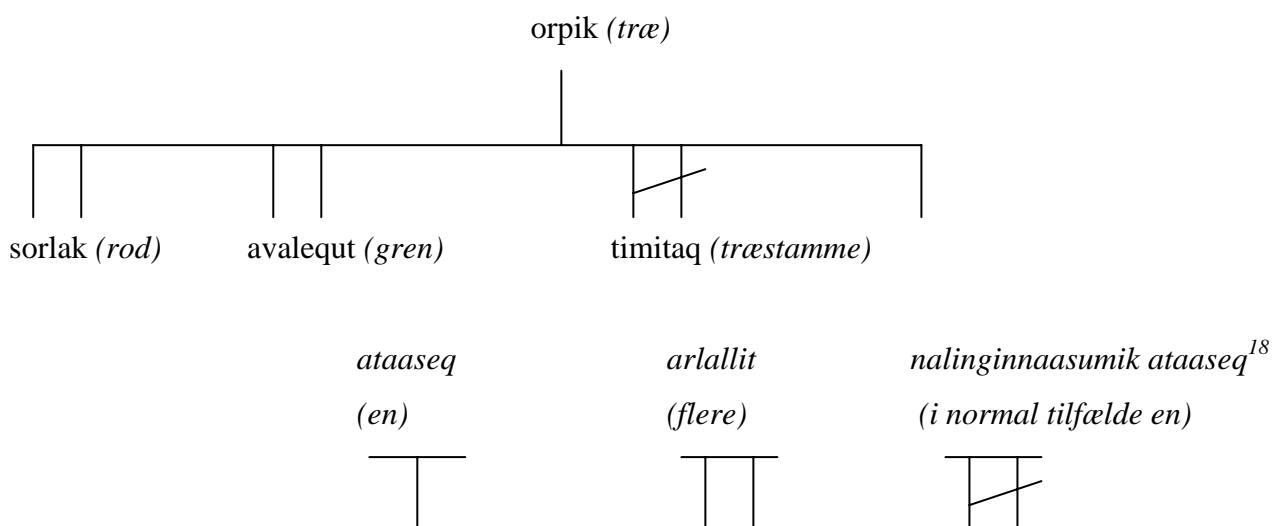

Qulaani takuneqarsinnaavoq ilisarnaatit suussusersineqarsimasut, tassa gasimut ruujori (*gasrør*) imermullu ruujori (*vandrør*) assigiimmik ilisarnaatinik suussuseqartut (*træk specifikationer*) tassaalluni SIUNERTAQ. Taamatut aamma ruujori sisak (*stålrør*) ruujorilu igalaamineq (*glasrør*) assigiimmik ilisarnaatinik suussuseqarput tassaalluni ATORTOQ. Taakkulu najoqqutaralugit begrebssystemimut ilisarnaatit suussusiinik immikkoortiterinerit (*inddelingskriterier*) pisarput, soorlumi qulaani inissereerneqarsimasut takuneqarsinnaasut. Taamatut inisseereernerup kingunerisaanik begrebit taakkua misissorneqartut sisamat isumarpiat immikkoortinneqarlutik paasineqarsinnaalerput. Tassa soorlu gasimut ruujorip (*gasrør*) imermullu ruujorip (*vandrør*) immikkoorutai nassaarinqareersimasut, gasimut ruujorip imermut ruujorimit immikkoorutigalugu gasip assartornissaa tassani pineqarmat, taamatullu aamma imermut ruujorip gasimut ruujorimit immikkoorutigivaa imiup assartornissaa tassani pineqarmattaq. Taamaaliornikkut begrebit isumarpiat nassaarinqareerput, isumasiuutissaalu (*definition*) aamma ajornaatsumik suliarineqarsinnaalereerlutik. Uanili qanoq periaaseqarluni isumasiuutit (*definitioner*) suliarineqartarnersut sammissanngilakka immikkoortumi (*afsnit*) 5.7-mi sammineqarmata (takuuk: Immikkoortoq 5.7).

5.9.2: Partitivimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*partitive relationer*):

Partitivimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*partitive relationer*)¹⁷ begrebip ilivitsup (*helhed*) taassumalu pisataanik (*bestanddele*) oqaluttuarneruvoq (*referere*) (Madsen 1999: 22). Soorlu cykeli begrebiusoq ilivitsoq (*helhedsbegreb*), cykelillu pisataralugit (*bestanddele*): Timitaa (*stel*), aquutaa (*styr*), kaavittoq tukkarfinit atasoq (*krank*) il.il.

Partitivimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*partitive relationer*) diagraminngorlugu riivisut (*rive*) isikkoqartinneqartarpoq. Assersuutitut takutitassara Terminologikumip (TNC) tassa Sverigep naalagaaffiani taaguusersuuserinermik aamma suliamut immikkut ittumut oqaatsit (*fagsprog*) pillugit qitiusoqarfiup atuagaaqqaanit nalunaarusiamit (*rapport*) ”*Metoder och principer i terminologiarbetet*”-imit tigulaariffigisaavoq:

Orpik (*træ*) begrebiuvoq ilivitsoq (*helhedsbegreb*) pisataralugit (*bestanddele*): Sorlak, timitaq, avalequt il.il. Sorlaap (*rod*) ammukaartunik marlunnik titarnerata ersersippaa orpiup ataasiinnarmik sorlaqartannginera (*rod*). Avalequt aamma taamatut marlunnik titarneqarpoq, tamatumalu ersersippaa orpik ataasiinnarmik avalequteqartanngitsoq. Orpiullu timitaa (*træstamme*) marlunnitaaq ammukaartunik titarneqarpoq ataatsimillu qummukanneq sammisumik titarnerit ammukaartut akornisigut titarneqarluni, taanna isumaqarpoq nalinginnaasumik ataatsimik (*normal tilfælde en*) orpik timitaqartartoq (*træstamme*) (Spri rapport 481, 1999: 11) .

¹⁷ Partitivimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat Madsenip *del-helheds-relationer*-imik taajorpaa (Madsen 1999: p. 22-25).

¹⁸ Uani nalinginnaasumik ataaseq (*normal tilfælde en*) isumaqarpoq ataasiinnaasinnaalluniluunniit amerlanerusinnaasut.

Partitivimik begrebit ataqtigiissuteqarnerat (*partitive relationer*) assignngitsunut sisamanut Madsenimit agguarneqarsimavoq (Madsen 1999: 23). Taakkualu begrebimut partitivimik begrebit ataqtigiissuteqarnerannut (*partitive relationer*) begrebi alliupput (*underbegreber*).

Siulleq tassaavoq pisattat ataqtigiissuteqarnerat (*bestanddele* relationer). Begrebip ilivitsup (*helhed*) taassumalu pisataasa (*bestanddele*) assignngitsut aaqqissuunnerannik (*funktionel*) imaqqartoq. Soorlu timi (*legeme*) begrebiusoq ilivitsup (*helhed*), pisataralugit (*bestanddele*) tallit (*arme*), nissut (*ben*) il.il. Aammali ilivitsup (*helhed*) pisataalu (*bestanddele*) ersinngitsuusinnaapput (*immateriel*), soorlu siulliineq (*forvask*), errorsineq (*klarvask*), kingunerineq (*skylning*) sigguinerlu (*centrifugering*) errorsinerup aggornerigai (Ibid: 23).

Tullia tassaavoq agguakkanik ataqtigiissuteqarneraq (*opdelingsrelation*). Tassani ilivitsup (*helhed*) aggornerilu (*dele*) oqaluttuarineqarput (*referere*), taannalu saqqummertarpoq (*fremkomme*) agguinermi. Soorlu iffiaq begrebiusoq ilivitsup (*helhed*), aggornerilu (*dele*) kilitaasut (*skiver*) (Ibid: 23).

Pingajuat tassaavoq atortut ataqtigiissuteqarnerat (*materialerelation*). Tassani suup ataasiusup (*entitet*) atortussaatalu (*materiale*) ataqtigiissuteqarnerat (*relation*) pineqarpoq. Soorlu atuagaq pippiararlul ataqtigiissuteqartut. Uani aamma pineqarput ilivitsup (*helhed*) akussaatalu (*ingredienser*) ataqtigiissuteqarnerat (Ibid: 23-24).

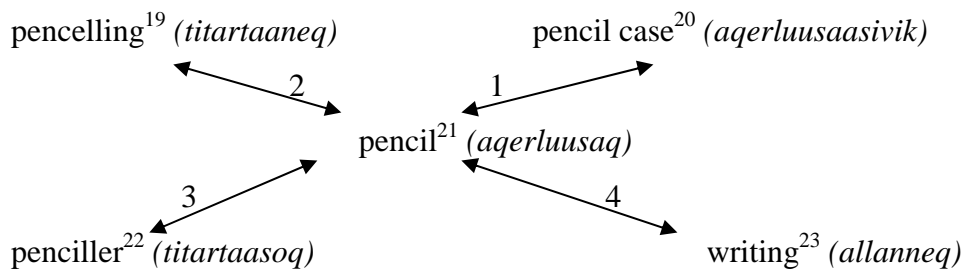
Sisamaat tassaavoq eqimattat (*mængde*) immikkoortuulu (*dele*) ataqtigiissuteqarnerat (*mængde-element-relation*). Tassani pineqarpoq begrebip ilisarnaataasalu (*karakteristiske træk*) ataqtigiissuteqarnerat. Soorlu karakterit tullerriaarnerat (*karakterskala*) karakterillu (*karakter*) ataasiakkaat ataqtigiissuteqarnerat. Imaluunniit alfabetit (*alfabet*) naqinnerillu (*bogstaver*) ataqtigiissuteqarnerat (Ibid: 24).

5.9.3: Associativimik begrebit ataqtigiissuteqarnerat (*associative relationer*):

Associativimik begrebit ataqtigiissuteqarnerat (*associative relationer*) isumaasa (*semantisk*) attuumassuteqarnerannik tunngaveqarpoq, tassa hierarkii aallaaviginagu ataqtigiissuullutik taamaattumik begrebi qulleqaratillu (*overbegreb*) begrebi alleqarneq (*underbegreb*) ajorlutik (Spri rapport 481, 1999: 11). Associativimik begrebit ataqtigiissuteqarnerat (*associative relationer*) itinerusumik qanorpiaq paasisaasansoq nassuiarneqarsimanngilaq begrebit isumaasa (*semantisk*) imminnut attuumassuteqarnerannik isumaqarnerata saniatigut (Madsen 1999: 27). Assersuutit ataaniittut tamanna aamma ersersippaat, soorlumi aqerluusap isummamigut suussutsinut qanoq

iliornerullu assigiinngitsunut attuumassuteqarnera ersersinneqartoq ukuusunut aqerluusaaasivimmut, titartaanermut, titartaasumut allannermullu.

Associativimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*associative relationer*) diagramimi tikkuutitut isikkoqartinneqartarpoq. Associativimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat titartaganngorlugu qanoq isikkoqartarnera takutinniarlugu assersuutitut tigulaariffigisassaq ataani titartarneqarsimasoq Dansk Standard-ip saqqummersitaanit *Terminologiarbejde – Principper og metoder*-imit tigusiffigisaavoq (DS/ISO 704, 2000: 13):

Aqerluusap (*tuluttut: pencil*) aqerluusaasiviullu (*tuluttut: pencil case*) titartakkami qulaaniittumi 1-imik nalunaaqutserneqarsimasut imminnut attuumassuteqarnerat tiggummissaq - tiggummissullu (*tuluttut: contained - container*) ataqatigiissuteqarnerannik aallaaveqarpoq (DS/ISO 704, 2000: 13). Aqerluusarli aamma titartaanermut isummamigut attuumassuteqarmat taakkua imminnut attuumassuteqarneri ilanngunneqarsimapput, aqerluusap (*tuluttut: pencil*) titartaanerullu (*tuluttut: pencelling*) 2-mik nalunaaqutserneqarsimasut imminnut attuumassuteqarnerat atortup – iliornerullu (*tuluttut: tool - action*) ataqatigiissuteqarnerannik aallaaveqarluni (Ibid: 13).

Aqerluusarli aamma atuisumut isummamigut attuumassuteqarmat begrebit associativimik imminnut ataqatigiissuteqarnerannut ilanngunneqarsimavoq. Aqerluusap (*tuluttut: pencil*) titartaasullu (*tuluttut: penciller*) 3-mik nalunaaqutserneqarsimasut imminnut attuumassuteqarnerat atortup – atuisullu (*tuluttut: tool - user*) ataqatigiissuteqarnerannik aallaaveqarluni (Ibid: 13).

Aammali aqerluusaq allannermut atortarmat begrebit taakkua marluk associativimik imminnut attuumassuteqarnerat naqissuserneqarsimavoq. Aqerluusap (*tuluttut: pencil*) allannerullu (*tuluttut: writing*) 4-mik nalunaaqutserneqarsimasut imminnut attuumassuteqarnerat atortup – suliaqarnerullu (*tuluttut: tool - activity*) ataqatigiissuteqarnerannik aallaaveqarluni (Ibid: 13).

¹⁹ Pencelling qallunaatut taaneqartarpoq *tegning*.

²⁰ Pencil case qallunaatut taaneqartarpoq *penalhus* imaluunniit *blyantsholder*.

²¹ Pencil qallunaatut uani isumaqartinneqarpoq *blyant*.

²² Penciller qallunaatut taaneqartarpoq *tegner*.

²³ Writing qallunaatut qaaneqartarpoq *skrivning*.

Assersuutit qulaaniittut aallaavigalugit begrebit imminnut associativimik ataqatigiissuteqarnerat ima isikkoqartinneqarpoq:

- 1) Tigummisaq - tigummisullu (*tuluttut: contained - container*) ataqatigiissuteqarnerat
- 2) Atortup – iliornerullu (*tuluttut: tool - action*) ataqatigiissuteqarnerat
- 3) Atortup – atuisullu (*tuluttut: tool - user*) ataqatigiissuteqarnerat
- 4) Atortup – suliaqarnerullu (*tuluttut: tool - activity*)

Suliap ilusilersupallanniarnerani (*løsere`strukturere*) sulineq associativimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (*associative relationer*) aallaavigalugu suliaqarfiup immikkoortuinik (*emneområde*) suliaqartoqarsinnaavoq, soorlu begrebsfeltiornermut (*begrebsfelt*) atatillugu, begrebssystemiornermili atussallugu naleqquttuutinneqanngilaq (*ikke relevant*) (Madsen 1999: 27).

5.9.4: Ilutsit (*former*) allat atorlugit begrebit ataqatigiissaarneqarsinnaaneri (*begrebsrelationer*):
Ilaatigooriarluni begrebit ataqatigiissaarniarneranni (*systematisere*) begrebssystemit atorlugit ataqatigiissaarneqarsinnaanerat ajornakusoortarpoq. Taamaattoqartillugulu ataqatigiissaareriaatsit allat atorineqarsinnaapput, soorlu begrebinut skema (*begrebsskema*), begrebsfelti (*begrebsfelt*), feltdiagrami (*feltdiagram*), ilisarnaatinut krydstavli (*krydstavle med karakteristiske træk*), aamma ilisarnaatinut begrebinullu krydstavli (*krydstavle med karakteristiske træk og begreber*) (Madsen 1999: 45-50). Sukumiinerusumik paasisaqarfigerusukkaanni Bodil Nistrup Madsenip atuakkiaani “*Terminologi principper & metoder*”-imi 1999-imi saqqummersumi atuarneqarsinnaapput (Madsen 1999).

6: Taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk metode*):

Taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk metode*) pingasunut ukununnga immikkoortinneqarsimavoq: Aalajangiuteriigassat (*afgørelser*), piareersarnej (*forarbejde*) aamma taaguusersuutit suliarineqartarnerat (*terminologisk arbejde*).

Taaguusersuutinik suliaqalernerimut (*terminologi arbejde*) tunngatillugu aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) piareersaanermilu (*forarbejde*) isumageqqaagassat imarisaat Bodil Nistrup Madsenip atuakkiaanit 1999-imeersumit tigulaariffigisaassapput uanngaanneersuussallutik: *Terminologi, principper & metoder* (Madsen 1999). Tassannga tigulaariffigineqassapput Madsenip

taaguusersuuserinermi suliaqalernermi aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) piareersaqqagassallu ersarissumik takutissimmagit.

Aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) isumagereernerisigut piareersareernerullu (*forarbejde*) kingorna taaguusersuutit suliarineqartarnerat (*terminologisk arbejde*) ingerlasarmat, taassuma imai Terminologicentrumip (TNC-ip) atuagaaqqiaanit nalunaarusiamit (*rapport*) ”*Metoder och principer i terminologiarbetet*”-imit tigulaariffigisaanerussapput. Tassannga tigulaariffigineruniarnerinut pissutaavoq tassani atuagaaqqiami nalunaarusiaasumi (*rapport*) ersarissumik taaguusersuutit suliarineqartarnerat (*terminologisk arbejde*) nalinginnaanerusoq oqaluttuarineqarsimamat.

6.1: Aalajangiuteriigassat (*afgørelser*):

Taaguusersuutissat aallartivinninneranni aalajangiuteriigassat nalinginnaasut immikkoortuni tulliuttuni atuarneqarsinnaapput.

6.1.1: Sullinniakkat (*målgruppe*):

Taaguusersuutissat aallartivinninnerani pingaartillugu aalajangerneqartarpoq kikkunnut taaguusersuutissat saaffiginnittuussanersut (*målgruppe*), suliamut immikkut ilisimasalinnuussanersut (*fageksperter*), nutserisunuussanersut (*oversættere*) imaluunniit nalinginnarnuussanersut tassa suliamut immikkut ittumut (*fagområde*) pineqartumut attuumassuteqanngitsunuussanersut (Madsen 1999:119-120). Sullinniakkat (*målgruppe*) kikkorpiaanissaasa aalajangereerneqartarnissaat pingaaruteqarluinnarpoq isumasiuutimmi (*definitioner*) sullinniakkat (*målgruppe*) ilisimasaat aallaavigalugit suliarineqartarmata, aammalu sullinniakkat (*målgruppe*) begrebit sorliit pingaartinneraat ilisimaneqartussaammat.

6.1.2: Oqaatsit suut atorlugit taaguusersuusiortoqassanersoq:

Taaguusersuutissat suliarineqalinnginneranni (*terminologisk arbejde*) aalajangiuteriigassaq tassaavortaaq taaguusersuutissat oqaatsit ataatsit, oqaatsit marluk imaluunniit oqaatsit arlallit atorlugit suliarineqassanersut (Ibid: 121).

6.1.3: Deskriptive normativeluunniit:

Taamatuttaa aalajangereerneqartariaqarpoq taaguutip synonymii tamaasa ilaatinneqassanersut ataasiinnarluunniit, annerpaamilli marluk, ilaatinneqassanersut aalajangereerneqassammat (Madsen

1999: 122). Taaguut ataaseq, annerpaamik marluk ilaatinneqaraangata normativimik taaneqartarpoq, synonymillu tamaasa ilaatinneqaraangata deskriptivimik taaneqartarluni (Ibid: 162).

6.1.4: Taaguusersuutit suliaqarfimmut ataatsimut arlalinngorlugilluunniit suliaassanersut:

Taaguusersuutissat suliarineqalinnginneranni taaguusersuutissat suliaqarfimmut (*fagområde*) immikkut ittumut ataatsimut (*specialiseret*) kisimi attuumassuteqassanersut, imaluunniit suliaqarfinit arlalinneersuussanersut (*flerfaglig*) aalajangiutereertariaqarportaaq (Ibid: 122).

6.1.5: Saqqummiunneqarnissaasa ilusissaat (*præsentationsform*):

Taaguusersuutissat suliarineqalinnginneranni pingaaruteqarportaaq taaguusersuutissat naqitanngorlugit fagordboginngortinneqassanersut imaluunniit elektroniskimik (*elektronisk*) atortorissaarutigut saqqummiunneqassanersut aalajangereertariaqarmat (Ibid: 122-123).

6.1.6: Iluaqutissat (*ressourcer*) inissititerneqareernissaat:

Taaguusersuutissat suliarineqalinnginneranni iluaqutissat (*ressourcer*), tassa suleqatissat (*medarbejdere*), piffissaq (*tid*), inissat, atortorissaarutit atorffissaqartitat, atortussat uppernarsaataasussat (*dokumentations materialer*) iserfigisinnaasallu (*fysiske rammer*) inissititereertariaqarputtaa (Ibid: 123).

6.2: Piareersarnej (*forarbejde*):

Taaguusersuutissanik suliaqalinnginnermi piareersaqqaarnej pisarpoq. Ataanilu takuneqarsinnaavoq piareersarnerup nalinginnaasup tulleriissaarneqarluni qanoq ingerlanneqartarnera:

Piareersarnej (*forarbejde*)

- suliaqarfigisassap killilernera (*afgrænsning af arbejdsområde*)
- atortussanik katersineq suliamullu immikkut ilisimasalinnut attaveqarneq (*indsamling af dokumentationsmateriale og kontakt med fageksperter*)
- atortussanik naliliineq toqqaanerlu (*bedømmelse og udvælgelse af dokumentationsmateriale*)
- killiliisimanerup allangorteqqissinnaanera (*evt. efterjusteringer af afgrænsningen*) (Madsen 1999: 124)

Piareersarnerup (*forarbejde*) aallartinnerani suliap qanoq annertutiginiissaa killilereertariaqarpoq. Piareersarnerup ingerlanerani atortussanik katersisoqartartoq (*dokumentationsmaterialer*) suliamullu immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) attavigisariaqartut oqaatigineqarpoq. Madsenip erseqqissarpaa suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) katersinermi suleqatigineqarnissaat pisariaqartooq, siunnersuisinnaalluarneri tulluuttunillu atorsinnaalluarnik nalunngisaqarneri peqqutaallutik (Madsen 1999: 126).

Atortussanik katersinermi inatsisit naqitaasut ilisimatusarnermilu suliat kisiisa atorlugit suliniaraanni akornutissaqarneri oqaatigineqarpoq, tassamigooq suliaqarfimmi sammisami (*emneområde*) begrebit taanerillu (*udtryk*) atorneqakkajuttut minittoorneqarsinnaammata (Madsen 1999: 126). Tassa pingaartinneqarpoq naqitat peqqissaarullugit suliaasut kisiisa katersorneqannginnissaat, ulluinnarnimi suliaqarfimmi (*fagområde*) begrebit taanerillu atorneqartut naqitaasunit amerlaneroratarsinnaapput immaqalumi taanerit atuisunit atorneqarnerit inatsisini naqitaasunit ilisimatusarnermilu allataasunit pitsaaneroratarsinnaallutik.

Piareersarnerup (*forarbejde*) nalaanittaaq atortussat katersoreerneranni atortussat suut atussanerlugit naliliisoqartariaqartooq (*bedømme*) toqqaasoqartariaqartorlu (*udvælge*) oqaatigineqarpoq. Atortussammi ilai atussallugit pitsaanngitsuusinnaammata, taamaattumik atortussat atorsinnaalluarnut ujartorneqarlutik toqqaarneqarnissaat pingaaruteqarpoq suliaasap pitsaassusaanut iluaqutaalluarsinnaammata.

Piareersarnerup taamaatingajalernerani suliaasat atortussallu katersoreersimatillugit killilereersimatillugillu, atortussallu atuareersimatillugit allanngortitseqqisarneq pikulasartooq Madsenimit erseqqissarneqarpoq, tassa suliaqarfik sammisassaq (*emneområde*) annikillisinneqakkajuttartoq erseqqissarlugu (Madsen 1999: 126).

6.3: Taaguusersuutit suliarineqartarnerat (*terminologisk arbejde*):

Taaguusersuuserinissami aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) aalajangiutereerneranni suliaasallu piareersareerneranni (*forarbejde*) taaguusersuutissat suliarineqartarnerat (*terminologisk arbejde*) aallartinneqartarpoq. Taaguusersuutissat suliarineqartarneranni (*terminologisk arbejde*) suliaasat tulleriissaakkat suliarineqartussat ukuusarput: Begrebssystemiliorneq (*oprette begrebssystem*), begrebit isumasiuutissaannik (*definitioner*) allanneq, taaguummik pitsaasumik toqqaaneq (*vælge*), kiisalu taaguusersuutit suliat saqqummiunneqartarnerinik (*præsentere*) suliaqarneq. Taakkua immikkoortuni tulluuttuni qanoq ingerlasarneri atuareeqarsinnaapput.

6.3.1: Begrebssystemiliorneq (oprette begrebssystem):

Taaguusersuutissat suliarineqaleqqaarneranni (*terminologisk arbejde*) begrebit imminnut attuumassutillit ataatsimoortinneqartarput, taamatut immikkoortiterinermut pissutaasarluni immikkoortitikkat begrebssystemiliornermi aallavigineqartarmata (Spri rapport 481, 1999: 16).

Begrebssystemiliornermi begrebit annertussusii (*omfang*) imaaluu (*indhold*) misissoqqissaarneqartarput (*analyse*) begrebillu ilisarnaatai immikkoorutaasut (*adskillende træk*)²⁴ suussusersineqartarlutik (*identificere*) begrebinullu qanigisaanut (*nærliggende*)

sanilliuunneqarlutik misissoqqissaarneqartarlutik. Begrebssystemilioriaatsit assigiinngitsut immikkoortumi 5.9-mi immikkoortuaraannilu qanoq ittuunersut takuneqarsinnaapput.

Begrebssystemiliornerup siunertarivaa begrebit isumasiuutaannik (*definition*) suliaqarneq. Isumasiuutit suliarineranni begrebssystemip allangukulasarnera erseqqissarneqarpoq, tassunga pissutaasutut oqaatigineqarluni sulinerup ingerlanerani paasissutissanik nutaanik takkuttoqartarnera (Ibid: 16).

Begrebssystemip suliarereernerani begrebillu ilisarnaataasa immikkoorutaasut (*adskillende træk*) suussusersineqareerneranni suliassamut tullermut ingerlaqqittoqarsinnaanngortarpoq, tassalu begrebit misissoqqissaariikkat begrebssystemimiittut isumasiuutissaannik allanneq aallartinneqarsinnaanngortarluni.

6.3.2: Begrebit isumasiuutaannik (definitioner) allanneq:

Taaguusersuuserisoq (*terminolog*) begrebit isumasiuutaannik (*definition*) allattussaavoq suliamut immikkut ilisimasaqarluartut (*fagområdeekspertes*) isumasioqatigalugit (*i samråd*), imaluunniit killormut suliamut immikkut ilisimasaqarluartut (*fagområdeekspertes*) isumasiuutinik (*definition*) allassapput taaguusersuuserisoq (*terminolog*) isumasioqatigalugu (*i samråd*) (Spri rapport 481, 1999: 16). Immikkoortumi 5.7-imi begrebit isumasiuutaasa qanoq suliarineqartarneri atuarneqarsinnaapput.

6.3.3: Taaguummik pitsaasumik toqqaaneq (vælge):

Begrebit isumasiuutaasa allareerneranni suliassaq tullinnguuttarpoq taaguummik (*term*) pitsaasumik toqqaaneq, apeqqutaatinnagu pineqartoq taaguuteqareersimannginnersoq arlalinnilluunniit

---

²⁴ Uani suliami begrebssystemiliornermut tunngasumik saqqummiussaqaarninni nalunaarusiaq (*rapport*) Spri rapport 481-i aallaavigaara (Spri rapport 481 1999). Taannalu atuagaq svenskisuujummat tassani atuakkami *særskillende karaktertræk*-imik taasaq qallunaatut *adskillende træk*-imik taaneqartarmat qulaaniittumi ungaluutit iluini *adskillende træk*-i atorpara qallunaat oqaasii aallaavigalugit ungaluutit iluiniittut allattarakkit.

taaguuteqarsimanersoq. Taaguutissamik toqqaaniarnermi taaguutaasut arlaliusimagaangata pisariaqartarpoq begrebimut ataatsimut taaguutaasuni (*termer*) assigiinngitsuni tulluunnerpaaq toqqarneqartarluni (Ibid: 18). Apeqqutaavorli taaguusersuutissat suliarineqarnissaanni aalajangiinermi synonymit tamaasa ilaatinneqassanersut ataasiinnarluunniit annerpaamilli marluk ilaatinneqassanersut aalajangertoqarsimanersoq (takuuk: Immikkoortoq 6.1.3).

Taaguummik toqqaaniarnermi ilisimasariaqakkat suunersut paasissutissiissutigissavakka, taakkua aallaavigalugit suleriaaseq ingerlanneqartussaasassammat.

Taaguummik toqqaaniarnermi taaguut toqqarneqartussa q paasiuminartuussasoq (*let forståelig*), eqqorluartuusariaqartoq (*præcis*) paatsuugassaassanngitsorlu (*entydig*) oqaatigineqarpoq (Ibid: 18).

Taaguummik toqqaaniarnermi piumasarineqarportaaq taaguutinngortussa atuisunit tassa suliamut immikkut ilisimasalinnit (*fagmænd*) akuerineqartuussasoq (*acceptere*). Tassani erseqqissarneqarpoq taaguut pilersinneqareersoq (*etableret*) nutaamik taarserneqassanngitsoq (Ibid: 18).

Taaguummik toqqaaniarnermut tunngatillugu oqaatigineqarportaaq taaguut naanneq takinermiit piumanerusariaqartoq (*foretrække*) (Spri rapport 481, 1999: 19).

Taaguummillu toqqaaniarnermi piumasarineqartut ilagivaat taaguutip (*term*) allanneratigut, naanilersorneratigut (*bøjning*) taasarneratigullu (*udtale*) oqaatsit ataqatigiimmik aaqqissuussaanerannut (*sprogssystem*) naleqquttuussasoq (Ibid: 18).

Taaguummik toqqaaniarnermut tunngatillugu assigiimmik tamanit atugaalersitsiniarneq ataatsimut isigalugu (*standardiseringsammenhæng*) unnersuussutigineqarpoq taanernik (*udtryk*) synonymiusut akornanni nunarsuarmioqatigiinngorsaaneq (*internationalisering*) anguniarneqarluni toqqaanermi aallaavigineqartariaqartoq, tassa nunarsuamioqatigiit taaguutit atugaat salliutinneqarnerunissaat anguniarneqartariaqartoq oqaatigineqarluni.

Nunarsuarmioqatigiinngorsaaneq aallaavigalugu taaguutinngorumaartussat taaguuserneqarnissaannik piumasaqarfigineqarnerusut tasaanerupput grækerinit latinerinillu aallaaveqarnerusut (Madsen 1999: 117).

6.3.4: Taaguusersuutit saqqummiunneqartarneri (*præsentationsform*):

Taaguusersuutit suliarineqareeraangata suliaasaq tullinnguuttarpoq taaguusersuutit saqqummiunneqarnissaannut tunngasunik suliaqarneq.

Taaguusersuutit saqqummiunneqartarneri saqqummiusseriaatsit assigiinngitsut atorlugit pisinnaavoq. Saqqummiusseriaatsit assigiinngitsut oqaatigineqartartut pingasuupput. Tassa taaguusersuutit (*terminologiske ordliste*), termbankit (*termbank*), aamma assigiimmik tamanit

atugaasut (*standarder*) ilaanni immikkoortut taaguusersuutit inissinneqarsinnaasut oqaatigineqarpoq (Spri rapport 481, 1999: 19).

Taaguusersuutit (*terminologiske ordliste*), termbankitulluunniit (*termbank*) saqqummersitassat termpostinik (*termpost*) imaqartarput, termpostimiittarlutik paasissutissat (*informationer*) begrebimut pineqartumut attuumassutillit. Taaguusersuutinik suliaqartartut assigiinngitsut assigiinngitsunik paasissutissanik termpostimiittussanik (*termpost*) begrebit imarisassaannik imalersuisarput.

Assersuutigalugu Sverigemi nalinginnaasut termpostimiitinneqartartut (*termpost*) makkuupput:

- Taaguut unnersuussutigisaq (*anbefalet term*)
- immikkoortup atuuffia (*særskilt anvendingsområde*)
- synonymit (*synonymer*)
- isumasiuut (*definition*)
- ilaliussaq (*bemærkning*)
- begrebinut attuumassutilinnut (*relaterede*) innersuussutit (*henvisning*)
- najoqqutarisat (*kilder*)
- oqaatsinit allaneersut (*andre sprog*) isumaqatai (*ækvivalenter*)
- kiisalu aqutsinermut tunngasut paasissutissat (*administrative oplysninger*), soorlu taaguutip ujugassap imaasa (*termpost*) normui, kodit assigiinngitsualuit (*diverse koder*) (Spri rapport 481, 1999: 19).

Oqaatigissavara Kalaallit Nunaanni taaguusersuutinik saqqummersitsisarnermi termpostip ilusilersorneqartarnera allaanerussuteqangaatsiartarmat Kalaallit Nunaanni pingaartitat allaanerunerisa kingunerisaannik, aammali pissutaaqataasut ilagilluinnarunarpaat Kalaallit Nunaanni taaguusersuutinik suliaqartarnek nutaajummat. Kingullermik Oqaasileriffiup (*Sprogsekretariat*) saqqummersissimasaani Sulinermut atukkanut taaguutit – tarnikkut atukkanut tunnganerusuni termpostip imai ukuupput (Oqaasileriffik 2006):

Kalaallisut taaguutit aallaavigalugit alfabetikkat:

- Kalaallisut taaguut unnersuussutigisaq (*anbefalet term*)
- kalaallisut isumasiuut (*definition*)
- qallunaatut taaguut kalaallisut taaguutip isumaqataa

Qallunaatut taaguutit aallaavigalugit alfabetikkat:

- Qallunaatut taaguut unnersuussutigisaaq (*anbefalet term*)
- qallunaatut isumasiuut (*definition*)
- kalaallisut taaguut qallunaatut taaguutip isumaqataa

Kalaallit Nunaanni kalaallit oqaasii qallunaallu oqaasii pingaaruteqarluinnarmata nalinginnaasumik taaguusersuutinik suliaqarnermi oqaatsit taakkua marluk atorlugit taaguusersuutit ingerlanneqartarput. Soorlumi qulaani takuneqarsinnaasut kalaallisut taaguutit aallaavigalugit alfabetikkat aammalu qallunaatut taaguutit aallaavigalugit alfabetikkat suliarineqarsimasut. Taaguusersuutit qulaaniittut Kalaallit Nunaanni kalaallisuinnaq qallunaatuinnarlu oqaaseqaraluartulluunniit atorsinnaavaat begrebillu imaannik paasissutissanik pissarsiffigalugit. Ilimanarsinnaalluarporli Kalaallit Nunaanni taaguusersuutit saqqummersitassat termpostiisa imarisartagassai amerlaninggorumaartut Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suliaqarneq misilittagaqarfigineqarnerulerpat. Assersuutigalugu termpositit paasissutissanik allanik aamma imaqarsinnaapput atuisussanut paasissutissiilluarsinnaasunik, soorlu oqaasilerinermut paasissutissanik (*grammatiske oplysninger*), ilaliussanik (*bemærkning*) allanillu²⁵. Termpositit imassaasa qanoq ilusilersornissaannut (*udformning*) tunngasunik malittarisassaqtartpoq (*regel*), assersuutigalugulu Sverigemi malittarisassat qanoq ittuunersut tabel 2-mi takuneqarsinnaapput Kalaallit Nunaanni termpositit imarisartagaasa ilusilersortarneranni ileqquusunut sanilliunneqarlutik:

	Sverigemi taaguutinut ilutsit tunngaviusut (<i>grundformer</i>)	Kalaallit Nunaanni taaguutinut ilutsit tunngaviusut (<i>grundformer</i>)
taggit (<i>nomen</i>)	ataasersiut (<i>singularis</i>) naanilersugaanngitsoq (<i>ubøjet</i>)	ataasersiut (<i>singularis</i>) taasiinnarniut (<i>absolut</i>)
oqaluut (<i>verbum</i>)	taggisaasaq (<i>infinitiv</i>)	oqaluut oqaluinnarniut (<i>indikativ</i>) kinaassusersiutit pingajuat ataasersiut (3. <i>person singularis</i>)
pissusilerissut	naanilersugaanngitsoq (<i>ubøjet</i>)	

²⁵ Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstørm*) tunngasuusooq suliarput oqaasilerinermut tunngasunik paasissutissanik (*grammatiske oplysninger*) ilaqassaaq. Bilagimi nr. 6-imi takuneqarsinnaavoq.

(adjektiv)		
------------	--	--

Tabel 2

Sverigemi taaguutitut ilutsit tunngaviusut (*grundformer*) termpostimiittartut assigiinngitsut pingasuupput, tassaallutik taggit (*nomen*) ataasersiutaallunilu (*singularis*) naanilersugaasusnaanngitsoq (*ubøjet*), oqaluut (*verbum*) taggisaasaasusaaq (*infinitiv*)²⁶, aamma pissusilerissut (*adjektiv*) naanilersugaasusnaanngitsoq (Spri rapport 481, 1999: 20) Kalaallit oqaasii aallaavigalugit taaguutit (*termer*) termpostimiittartut assigiinngitsut marluinnaapput, tassaallutik taggit (*nomen*) ataasersiutaallunilu taasiinnarniutaasusaaq, oqaluullu (*verbum*) oqaluinnarniut (*indikativ*) kinaassusersiutip pingajuullunilu ataasersiutaasusaaq. Assersuutigalugit taggisit makkuusinnaapput: Nikassaaneq (*nedsættende omtale*), stressi (*stress*), suliffik ineriartorfusooq (*udviklende arbejde*)²⁷ il.il. Oqaluutillu ima isikkoqarsinnaapput: Itigartippaa (*afvise*), piffissalersukkanik akilersuivoq (*amortisere*), tigusaraa (*anholde*), inerteqqaavoq (*forbudt*), tigummigallarpaa (*tilbageholde*)²⁸ il.il. Oqaasit sannaasa ilusii eqqarsaatigalugit kalaallit oqaasii pissusilerissuteqanngillat (*adjektiv*) svenskit qallunaalluunniit pissusilerissutaat (*adjektiver*) kalaallit oqaasiini taggisiusarmata (*nomener*), taamaattumik kalaallisut taaguusersuutit taaguutaanni pissusilerissutinik (*adjektiv*) soqarnej ajorpoq. Taaguusersuutit inissititeriaatsit (*opstilling*) assigiinngitsut atorlugit inissititerneqarsinnaapput. Ataqatigiissaarineq (*systematisk*) aallaavigalugu taaguusersuutit inissititerneqarsinnaapput, taamaaliornermi begrebssystemiliaq aallaavigalugu inissititerisoqartarpoq. Taaguusersuutit naqinnerit tulleriissaarlugit (*alfabetisk*) inissititerneqarsinnaapputaaq. Kiisalu qulaani taaneqartut akuleriissillugit inissititerisoqarsinnaalluni (Ibid: 20).

7: Taaguusersuuserisut suleriaasiisa assigiinngisitaartarneri:

Taaguusersuuserisumit (*terminolog*) taaguusersuuserisumut suleriaatsit (*metoder*) malunnartumik assigiinngisitaalaartarput, naak ataatsimut isigalugit suleriaatsit (*metoder*) assigiissuteqartorujussuugaluartut. Immikkoortunilu tulluuttuni assigiinngissutsit oqaatigisariallit suunersut erseqqinnerusumik eqqartorneqassapput.

²⁶ Taggisaasaq (*infinitiv*) isumaqarpoq oqaluut naaneqanngitsoq, soorlu vælge, køre, læse, kigge il.il.

²⁷ Ukua assersuutit taaguusersuutinit ukunanga tigulaariffigisaapput: Sulineri atukkanut taaguutit – tarnikkut atukkanut tunnganerusut (Oqaasileriffik 2006).

²⁸ Ukua assersuutit taaguusersuutinit ukunanga tigulaariffigisaapput: Taaguusersuutit – pinerluttulerinermut, eqqartuussisarnermut, aningaaserivinnut, timillu pisataanut tunngasuni (Oqaasileriffik 2000)

7.1: Aalajangiuteriigassat (afgørelser) immikkuullarissut:

Taaguusersuuserisut (*terminologer*) allat taaguusersuutininik suliaqalinnginnerminni aalajangiutereertagaannit (*afgørelser*) allaanerussutillit saqqummiunneqassapput. Siullermik Madsenip taaguusersuutininik suliaqalernerminni aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) suusarnissaannik takussutissaataa paasissutissiissutigineqassaaq (Madsen 1999). Tulliattut Danmarkimi *Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet* –ip begrebinik taaguutinillu suliaqalinnginnerminni aalajangiutereersimasaat oqaluttuarineqassapput (Håndbog i begrebsarbejde, del 2, 2006).

7.1.1: Madsenip aalajangiuteriigassat (afgørelser) qanoq ittuusinnaanerinik takussutissiisimanagera:

Malunnarluarpoq Madsenip (Madsen 1999) taaguusersuutissat suliarilinnginneranni aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) qanoq pingaaruteqassusii nalunagillu ilisimaarilluarai. Allanimi taaguusersuuserisut (*terminologer*) suleriaasianni takussaasuni tamanna takussaanngingajappoq. Madsenimmi aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) makkuusut paasissutissiissutigisimavai. Allani taaguusersuuserisut taaguusersuuserinermut tunngasunik paasissutissaataanni ilai ersinngillat: 1) Taaguusersuutissat kikkunnut saaffiginnittuussanersut paasisimaneqareerluni aalajangiutereertariaqartoq²⁹, 2) oqaatsit (*sprog*) suut aallaavigalugit taaguusersuutissat suliarineqassanersut aalajangiutereertariaqartoq, 3) taaguusersuutissani taaguutit (*termer*) atugaasut tamaasa ilanngunnissaat pingaaruteqarnersoq imaluunniit taaguut (*term*) ataaseq marlulluunniit kisiisa taaguutigitinneqassanersut aalajangiutereertariaqartoq, 4) taaguusersuutissat qanoq annertutigisussaaneri aalajangiutereertariaqartut, tassa suliaqarfimmut immikkut ittumut ataatsimut (*specificeret*) atatiinnarneqassanersut imaluunniit suliaqarfiit amerlanerusut ilaatissallugit pingaaruteqarnersoq, 5) iluaqutissat (*ressourcer*) inissititereerneqarnissaat aalajangersareertariaqartut, makkuusut: Suleqatissat (*medarbejdere*), piffissaq (*tid*), inissat, atortorissaarutit atorfissaqartitat, atortussat uppernarsaataasussat (*dokumentations materialer*) iserfigisinnaasallu (*fysiske rammer*) (Madsen 1999: 119-123). Tassalu tamakkuupput Madsenip aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) pingaartitai allani taaguusersuutininut tunngasuni allataasuni naqitani takussaanngingajattut.

Madsenili aamma allamik 2006-imi upernaakkut Kalaallit Nunaanni Oqaasileriffiup (*Sprogsekretariat*) aaqqissugaanik pikkorissaanermi saqqummiussaqqarpoq. Saqqummiussaasalu ilagisimavaat taaguusersuutininik suliaqarnissami (*terminologi arbejde*) aaqqissuussineq

---

²⁹ Una aalajangiuteriigassaq taaguusersuuserisut paasissutissaataanni allatani allani tamani takussaavoq taamaattumik nalinginnaasuulluni.

immikkuullarissiq sulisut immikkoortitaarlutik assigiinngitsunik akisussaaffilersornissaannik imaqartoq. Madsenip oqaatigivaa taaguusersuutiniq suliaqarnermi pitsaassuseq (*kvalitet*) isumannaarneqarsinnaasooq sulinerup allaffissorluni ingerlatsinertaa (*administration*) immikkut akisussaasussanik inuttalerneqarpat, taaguusersuuserinermik suliaqarnertaa (*terminologi arbejde*) aamma allanik akisussaasussanik inuttalerneqarpat, kiisalu databasimik aqutsineq immikkut akisussaasussanik (*ansvarlige*) inuttalerneqarpat pitsaanerpaassasooq (Madsen 2006: 4. dag: 28). Tamanna Madsenip allanit taaguusersuuserisunit allaassutigisaasa ilagivaat allani taaguusersuuserisuni (*terminologer*) tamanna isumaq takussaannngimmat, tassa suliaassap suliarilnnginnerani aalajangiuteriigassaq pingaarutilik suliap pitsaassusissaanut iluaqutaalluni angusaqaataasusaaq ersersimmagu.

7.1.2: Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet –imi aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) qanoq ittuusimani:

Taaguusersuuserinermi suliaassaq annertutillugu suliaassamut tunngasut aalajangiullugit siunniussimasat allaanerussuteqarsinnaasut aamma *Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet*-imit ersersinneqarluarpoq. Tamannalu Peqqinnissamut Nakkutilliisut (*Sundhedsstyrelsen*) gruppit sulisitaasa (*arbejdsgruppe*) saqqummersitaanit suliaqarnissamut aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) qanoq ittut aamma atorineqarsimanersut takuneqarsinnaapput. Atuagassiaq taanna 2006-imi saqqummersitaavoq ateqarluni; ”*Håndbog i begrebsarbejde, del 2: Metoder og arbejdsforløb*” (Håndbog i begrebsarbejde, del 2, 2006). Tassani ersersinneqarpoq Danmarkimi Peqqinnissamut Isumaginnittoqarfiup (*sundhedsvæsenet*) begrebiinut tunngasunik siunnersuisoqatigiivi (*begrebsråd*), qallunaatut ”*Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet*” – imik taaneqartut, siunertaarlutik aalajangersaasimasut sulinerup qanoq ingerlanissaanik (Håndbog i begrebsarbejde, del 2 2006). *Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet*-imit aalajangerneqarsimavoq begrebit taaguutillu suliarineqarnissaanni Begrebinut Allatseqarfik (*Begrebssekretariat*) ataqatigiissaarisuussasooq, gruppillu suleqatigiittussat (*arbejdsgruppe*) tassannanniit ataqatigiissaarneqassasut (Håndbog i begrebsarbejde, del 2 2006: 9). Gruppit sulisitassat (*arbejdsgrupper*) tassaasimapput suliamut immikkut ittumut ilisimasaqarluartut (*fageksperter*) taaguusersuuserisumik (*terminolog*) ilaqartillugit begrebinik taaguutinillu (*termer*) assigiinngisitaarsinnaasunik assigiissaarisussat, aalajaallisaasussat paasinarsaasussallu (Ibid: 7). Uani suliaangaatsiarsuarmi Peqqinnissamut isumaginnittoqarfiit (*sundhedsvæsenet*) begrebiisa paasinarsarniarneranni periarfissat allat aalajangiuteriikkat taakkartorneqartut taaguusersuuserisullu

allat naqitanngorlugit suliaanni takussaannngitsut tassaapput: Naliliinerit (*review*), isumasioqatigiinneq (*seminar*), ammasumik isumasioqatigiinneq (*workshop*), tusarniaanerillu (*høring*) (Håndbog i begrebsarbejde, del 2 2006: 10+11). Tassa suliami tassani annertuumi periarfissat annertupput inuit ikittuunngitsut suleqataatillugit suliap annertuup naammassiniarnerani ikorfartoqatigiittussaasimasut.

7.2: Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet –imi piareersarnerup (*forarbejde*) allaassutaa:
*Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet –imi piareersarnerup (*forarbejde*) allaassutaasup* ilagisimavaat gruppit sulisitassat malitassaannik suliaqarneq. Tassa gruppit sulisitassat (*arbejdsgruppe*) suliaasaannut pitsaassutsit piumasaqaataasussat (*kvalitetskrav til arbejdsgruppens arbejde*) piareersarneqareersimallutillu aalajangersarneqarsimapput gruppit sulisitassat sulilinninneranni (Håndbog i begrebsarbejde, del 2 2006: 10+11). Gruppinut sulisitassanut (*arbejdsgruppe*) pitsaassutsit piumasaqaataasussat (*kvalitetskrav til arbejdsgruppens arbejde*) tamakkiisumik taaguusersuuserinermik suleriaatsinik (*terminologiske metoder*) malinninnissamik ima qarput, ataatsimik nalinginnaasumit allaanerussutaasumik ilaqarlutik. Taanna allaanerussutaasoq begrebssysteminik immikkoortunik (*delbegrebssystemer*) suliaqartarnissamik piumasaqarnermik ima qarpoq, uanili sukumiisumik taanna nassuiarneqassanngilaq immikkoortumi 7.3.1-imi allaaserineqarmat (takuuk: Immikkoortoq 7.3.1).

7.3: Taaguusersuuserisut (*terminologer*) taaguusersuutinik suliaqartarnerisa (*terminologisk arbejde*) assigiissutaat assigiinngissullu ataaseq:

Taaguusersuutinik suliaqalinnginnermi (*terminologisk arbejde*) tunngaviusut pingaarutillit tulleriiarneri ima isikko qarput: Begrebssystemiliorneq (*oprette begrebssystem*), begrebit isumasiiuutaannik (*definitioner*) allanneq, taaguummik pitsaasumik toqqaaneq (*vælge*), kiisalu taaguusersuutit suliat saqqummiunneqartarnerinik (*præsentere*) suliaqarneq. Tassa taakkuupput taaguusersuuserisut (*terminologer*) taaguusersuutinik suliaqartarnerinni tunngavigisartagaat nalinginnaasut. Taaguusersuutinilli suliaqartarnermi (*terminologisk arbejde*) assigiinngissutituaasoq tassaavoq begrebit misissoqqissaakkat amerlatillugit begrebssystemimik ataasiinnaanngitsumik suliaqarneq.

Begrebssystemiliornermi suleriaatsit nalinginnaasut immikkoortuni ukunani takuneqarsinnaapput: 5.9.1.-imi, 5.9.2-mi aamma 5.9.3-mi. Immikkoortumilu tulliuttumi atuarneqarsinnaavoq begrebssysteminik suliaqarnermi nalinginnaasunit allaassutituaasoq.

7.3.1: Begrebssysteminik immikkoortunik (*delbegrebssystemer*) suliaqartarneq:

Begrebssysteminik immikkoortunik (*delbegrebssystemer*) suliaqarneq begrebssystemiliornermit nalinginnaasumit allaanerussuteqarpoq. Begrebssysteminik immikkoortunik (*delbegrebssystemer*) suliaqarnermut tunngasoq *Håndbog i begrebsarbejde, del 2: Metoder og arbejdsforløb-*imeersuuvoq (*Håndbog i begrebsarbejde, del 2 2006*), tassa Danmarkimi Peqqinnissaqarfiit begrebiinik suliaqartut gruppit sulisitat (*arbejdsgrupper*) sulineranni ilitersuutaasumi malittassaanneersuulluni. Tassani oqaatigineqarpoq gruppit sulisitat (*arbejdsgrupper*) begrebssystemiliorneranni begrebit attuumassutillit katersorneqartut 20-25-nit amerlaneruppata begrebssysteminik immikkoortunik (*delbegrebssystemer*) pilersitsisoqassasoq, begrebssysteminillu immikkoortunik (*delbegrebssystemer*) arlalinnik suliaqarsimagaanni begrebssystemit immikkoortut (*delbegrebssystemer*) saniatigut begrebssystemimik ataatsimik suliaqartoqassasoq begrebssystemit immikkoortut (*delbegrebssystemer*) ataatsimoorutissaannik (*oversigt*) (*Håndbog i begrebsarbejde, del 2 2006: 11*). Taamatut suleriaaseqarneq begrebit sammisat (*begrebsområde*) ataatsimut isiginissaannut (*overblik*) iluaqutaalluartartuq oqaatigineqarpoq (*Ibid: 23*). Begrebssysteminik immikkoortunik suliaqartarneq taaguusersuuserisuni allani takussaangilaq, taamaattumillu suleriaaseq taanna immikkut ittuusoq oqaatigisariaqarluni.

7.4: Naggasiuteeraq (*delkonklusion*):

Taaguusersuutinik suliaqartarnermi (*terminologisk arbejde*) taaguusersuuserisumit (*terminolog*) taaguusersuuserisumut suleriaatsit (*metoder*) ataatsimut isigalugit assigiissuteqartorujussuupput, suleriaatsinilli nalinginnaasunit allaassuteqartunik peqarpoq.

Taaguusersuutinik suliaqalinnginnermi (*terminologisk arbejde*) aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) eqqarsaatigalugit assigiinngissutsit maluginiagassat assigiinngitsuni marluusuni takussaapput. Siulleq tassaalluni Madsenip taaguusersuutinik suliaqalinnginnermi (*terminologisk arbejde*) aalajangiuteriigassanik (*afgørelser*) pingaartitsinera oqaatigisariaqarmat, allani taaguusersuuserisut allataanni tamakku takussaangingajammata. Tullia tassaavoq taaguusersuuserinermi suliassaq annertutillugu suliassamut tunngasut aalajangiullugit siunniussimasat allaanerussuteqarsinnaanerit *Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet*-imit ersersinneqarmat. *Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet*-imimmi aalajangerneqarsimavoq begrebit taaguutillu suliarineqarnissaanni Begrebinut Allatseqarfik (*Begrebssekretariat*) ataqatigiissaarisutut allaffeqarfiusussaq pilersinneqassasoq gruppit suleqatigiittussat (*arbejdsgruppe*) tassannganniit ataqatigiissaarneqartassasut aalajangerneqarsimalluni. Taassuma saniatigut aalajangiuteriigassat

(*afgørelser*) taaguusersuuserisut (*terminolog*) naqitaanni allani takussaannngitsut *Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet*-imi takussaasut tassaapput: Naliliinerit (*review*), isumasioqatigiinneq (*seminar*), ammasumik isumasioqatigiinneq (*workshop*), tusarniaanerillu (*høring*).

Taaguusersuutininik suliarilinnnginneranni (*terminologisk arbejde*) piareersartarnerit (*forarbejde*) assigiittorujussuupput, allaassutituaasorli maluginiagassaq tassaavoq *Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet* –imi piareersarsimanagerup (*forarbejde*) allanit allaassutituaa unaasoq gruppit sulisitassat malitassaannik suliaqarsimaneq. Tassami gruppit sulisitassat (*arbejdsgruppe*) sulilinnnginneranni suliassaannut pitsaassutsit piumasaqaataasussat (*kvalitetskrav til arbejdsgruppens arbejde*) piareersarneqareersimallutillu aalajangersarneqarsimammata.

Taaguusersuuserisut (*terminologer*) taaguusersuutininik suliaqartarnerat (*terminologisk arbejde*) assigiissuteqartorujussuuvoq. Taaguusersuutininik suliaqarnermi tunngaviusut pingaarutillit ukuusut malinneqartarmata: Begrebssystemiliorneq (*oprette begrebssystem*), begrebit isumasiiutaannik (*definitioner*) allanneq, taaguummik pitsaasumik toqqaaneq (*vælge*), kiisalu taaguusersuutit suliaasut saqqummiunneqartarnerinik (*præsentere*) suliaqarneq. Taaguusersuutinilli suliaqartarnermit (*terminologisk arbejde*) nalinginnaasumit assigiinnngissutituaasoq uaniippoq begrebssystemiliornermi begrebit amerlavallaaleraangata 20-25-nit amerlaneruleraangata begrebssysteminik immikkoortumik (*delbegrebssystemer*) suliaqartarneq, saniatigullu begrebssystemit immikkoortut (*delbegrebssystemer*) ataatsimoorutissaannik (*oversigt*) suliaqarneq. Tamannalu taaguusersuuserisut allataanni takussaasuni allani malitassatut atugassaasutut takussaannngimmat taaguusersuutininik suliaqartarnermi (*terminologisk arbejde*) allaanerussutituaasoq oqaatigisariaqarpoq.

8: Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarnermi suleriaatsit atorsimasat:

Siullermik oqaatigissavara innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik Oqaasileriffimmi (*Sprogsekretariat*) suliaqartoqalersimammata Elstrup Innaallagissiornermut Oqartussani (*Elmyndighedschef*) senioringeniøritut tiimimusiaqarluni (*timelønnet*) sulisuusoq peqatigalugu³⁰. Suliassaq taanna suliarineqalersimavoq inatsisartut

---

³⁰ 2003-imi Oqaasileriffimmi AC fuldmægtigitut atorfinippunga taaguusersuutininik suliaqarnissaq pingaarnertut suliaasarilersimallugu. Taamanikkut taaguusersuuserinermik ilisimasalik Bolatta Vahl taaguusersuuserisutut suleqatigalugu taaguusersuuserinermik suliaqalerpugut. Suliattalu ilagisimavaat innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarneq.

innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik kalaallisut oqaluuserinnissinnaangornissaat anguniarlugu. Taaguusersuusiornissarmi periarfissatuaasut isigineqalersimavoq suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertter*) nutserisullu innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasut nalunaarutit (*bekendtghørelser*), inatsisit il.il. nutsersinnaasimanngimmatigit suliaqarfik (*fagområde*) taanna qallunaatut ingerlatsiviunerata kingunerisaanik taaguutit amerlanerungaangaartut qallunaatuujummata. Inatsisartummi kalaallisut isumaqatigiinniartussaanerisa³¹ kingunerisaannik innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasuusut kalaallisut nutserneqaaqqaartussaapput, aatsaallu nutserneqareerpata inatsisartut isumaqatigiinniarsinnaangussapput. Massakkutummi pissutsit atuutsillugit innaallagissamut sakkortuumut tunngasut kalaallisut oqalulluni eqqartorneqarsinnaaneri ajunnakusoortorujussuuvoq. Aatsaalli kalaallisut taaguutissai taaguusersuusiornikkut suliarineqareerpata inatsisartut kalaallisut innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik isumaqatigiinniarsinnaangornissaat anguneqassaaq. Inatsisartummi peqqussutaanni (*forretningsorden*) § 53-imi allaqqasoqarpoq inatsisartut pisortatigoortumik isumaqatigiinniarneri (*forhandling*) kalaallisut ingerlanneqartassasut, kisiannili aappiullugu qallunaatut malinnaaffigineqarsinnaasassallutik (Forretningsorden 2003).

Immikkoortuni tulliuuttuni innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarnitsinni aalajangiutereersimasavut (*afghørelser*) paasissutissiissutigiarlugit, kingorna suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertter*) suleqatigisavut sunut suleqatigisimanerlutigit paasissutissiissutigissavakka. Taakkualu eqqartoreerukkit suleriaatsit assigiinngitsut pingasut innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarnitsinni atorsimasavut qanoq ingerlassimanerlutigit oqaluttuaralugit eqqartussavakka. Siulleq eqqartugassara suliaqaleqqaaratta suleriaaserisimasaraarput, tassa qallunaatut taaguutinik (*termer*) isumasiuuteqareersunik (*definitioner*) katersineq ingerlateriarlugu kingorna kalaallisuunngortillugit nutserlugit. Immikkoortup taassuma kingornani taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik suliaqarsimanerput qanoq ingerlassimanersoq oqaluttuarissavara. Taannalu pereerukku innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuusiornitsinni suleriaaserisimasarput alla qanoq ittuusimanersoq aamma eqqartussavara. Suleriaatsit taakkua pingasut assigiinngitsut innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik suliaqarnitsinni atorsimasavut eqqartoreerukkit oqallisigissavakka, naggataagullu naggasiissallunga.

---

³¹ Isumaqatigiinniarneq (*forhandling*) qallunaatut aamma malinnaaffigineqarsinnaavoq.

Taamatut tulleriinnillit immikkoortuni tulliuttuni atuarneqarsinnaapput.

8.1: Aalajangiuteriigassat (afgørelser):

Aalajangiuteriigassat (afgørelser) ataani eqqartugassakka tamarmik innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni suleriaaserisimasatsinnut assigiinngitsunut pingasunut tamanut attuumassuteqarput.

Taaguusersuutissat innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasuusut suliarilinnginneranni pingaartillugit aalajangereersinnaasavut aalajangiutereersimavagut, tassa taaguusersuutissat kikkunnut saaffiginnittuussanersut oqaatsillu suut atorlugit taaguusersuutissat suliarissanerlutigit nalunngereerlugillu aalajangiutereersimagatsigit.

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarnitsinni sullinniakkat (*målgruppe*) pingaarnertut inatsisartuupput (*landstingsmedlemmer*) suliaqarfimmut (*fagområde*) tassunga ilisimasaqarpiangitsutut naatsorsuutigineqarsinnaasut.

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasut taaguusersuutissat taaguutissai (*termer*) isumasiuutissaalu (*definitioner*) kalaallisut qallunaatullu imaqassasut nalunngereerlugillu aalajangiutereersimavagut. Kalaallit Nunaannimi pissutsit naapertorlugit oqaatsit taakkua marluk arlaat mininneqarsinnaanngillat, Kalaallit Nunaannimi suliaqarfippassut (*fagområder*) qallunaatut ingerlatsiviummata, kalaallisullu taaguutaasut aalajaallisarneqarsimanatillu ilaat qallunaatut taaguuteqarmata³².

Suliassaq innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasoq annertoqimmat piffissarput killilereersinnaasimangilarput taaguuterpassuit (*termer*) tusindit arlallit innaallagissamut sakkortuumut tunngasut suliassanerat pissutigalugu³³. Piffissap killilereersinnaasimanginneranut pissutaaqataasut ilagivaat suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) suleqatigisinnaasat pissarsiariniarnerisa ajornakusoorpallaarneri, suliamummi immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) suliffimminni ulapittuummata.

---

³² Uani specialimi *kalaallisut taaguut* taaneqaraangat paasineqartassaaq kalaallit oqaasiisa sannaat kisimik pineqannngitsut aammali oqaasersiat pineqartut (takuuk: immikkoortoq 1.5).

³³ Innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik suleqatigisama Elstrupip missiliorpaa innaallagissamut sakkortuumut tunngasut (*stærkstrøm*) International Electrotechnical Vocabulary-miittut 8.600-nik ikinnerunngitsut. International Electrotechnical Vocabulary tassaavoq nunarsuarmioqatigiit akornanni innaallagissamut tunngasunik atuineranni assigiissaariffittut (*standardisering*) qitiusoq. Tuluttut, franskisut, tyskisut spaniamiutullu allannertallit.

8.2: Suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) suleqatiginerat:

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqalernitsinni piareersarnitta ingerlanerani suliamut immikkut ilisimasalik (*fagekspter*) ataasiinnaq qallunaaq innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) elektroingeniøri misilittagartooq soraarneq (*pensionist*) Johannes Elstrup suleqatigilerparput³⁴. Elstrup Danmarkimi massakut najugaqarpoq Kalaallit Nunaatali Innaalligissiornermut Oqartussaqaarfiani (*Elmyndighedschef*) tiimusiaqarluni (*timeløn*) senioringeniøritut sulinini pissutigalugu ukiumut marloriarluni pingasoriarluniluunniit Kalaallit Nunaannukartarluni.

Allanik innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik ilisimasaqarluartunik (*fageksperter*) kalaallinik pissarsiniarneq ajornakusoorutigisimavarput, elinstallatørit innaallagissamullu sakkortuumut ingeniørit aperineqarnikuugaluartut ulapillutik piffissaqarsimannginnerat pissutaalluni.

Ujaarlerneq sivisooq kigaalanartoq atoreerlugu Saviminilerinermik Ilinniarfimmi (*Jern- og Metalskolen*) ilinniartitsisoq, suliasamut tassunga soqutiginnilluinnartoq, Rasmus Brandt suliamut immikkut ilisimasalittut (*fagekspert*) suleqataasussatut pissarsiaara³⁵.

Tamatumalu nalaani aamma innaallagisserisoq (*elektriker*) Anguteeraq Broberg pissarsiarisimavara. Brandtip Brobergillu suliaasa siullersarivaat Elstrupip taaguutit (*termer*) isumasiuutillu (*definitioner*) qallunaatuujusut katersorsimasai 400-t sinneqartut qallunaatut taaguutaasa (*termer*) kalaallisut qanoq taaguuteqarsinnaaneriniq siunnersuuteqarneq aammalu kalaallisut taaguutaareersunik nalunaarsuineq. Itinerusumik tamanna immikkoortumi (*afsnit*) tullermi atuarneqarsinnaavoq.

Kingorna Brandtip suleqatiginera ingerlaannarpoq innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasuusut suliat ingerlateqqinneranni, ilaatigut begrebit ataqatigiissaarlugit (*systematisere*) misissoqgissaarneranni suleqatigisimallugu. Taassuma suliarisimanera sukumiisumik immikkoortumi 8.4-mi immikkoortuaraanilu atuarneqarsinnaavoq.

---

³⁴ Johannes Elstrup 1994-imiit soraarninngornissani tikillugu Kalaallit Nunaanni Innaallagissiornermut Oqartussani (*Grønlands Elmyndighed*) sulisimavoq, 1997-imiit 2002-mut soraarninngornissani tikillugu Innaallagissiornermut Oqartussani pisortaasimalluni (*Elmyndighedschef*).

³⁵ Tamatuma nalaani Oqaasileriffimmi taaguusersuuserinermut tunngasunik kisima suliaqalereernikuuvunga suleqatiginikuusara Bolatta Vahl Oqaasileriffimmiit soraarnikummat.

8.3: Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasut taaguusersuutissat aallarteqqaarnerat³⁶:

Innaallagissamut sakkortuumut tunngasut taaguusersuutissat suliareqqaalernerat imatut aallartippoq, Elstrup innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik nalunaarutineersunit (*bekendtgørelser*)³⁷, inatsisineersunit atuakkaneersunillu qallunaatut taaguutinik (*termer*) isumasiuutitalinnik (*definitioner*) pioreersunik katersillunilu nalunaarsuivoq.

Nalunaarutit (*bekendtgørelser*), inatsisit (*lov*) atuakkallu quppernerpassuummata piffissaq sivisujaaq tassunga atorpaa. Naammassisat annertusigaangata uagutsinnut emailkkut nassiuttarpai. Taaguutit isumasiuutaalu Elstrupip nassiussai qallunaatuujummata suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) kalaallit Brandt Brobergilu suleqatissarsiarinikuuvakka qallunaatut taaguutit kalaallisut qanoq taaguuteqarnerannik taaguutigisinnaasaannillu siunnersuuteqartillugit suliartillugit. Brandtip Brobergillu taaguutit isumasiuutitalit taakkua Elstrupip katersai katillugit 400-t sinneqartut kalaallisut taaguutissaannik siunnersuusiortifigalugit suliartifigivaat. Taakkulu kalaallisut taaguutaat imaluunniit taaguutissatut siunnersuutaat naammassineqareernikuupput. Qallunaatulli isumasiuutaasa (*definitioner*) kalaallisut nutsertussaannerat suli ingerlavoq. Suliassarlu taanna imaaliallaannarlugu nutserisumut suliamut immikkut ilisimasalimmulluunniit (*fagekspert*) nutsertinneqaannarsinnaanngilaq taaguuterpassuit (*termer*) isumasiuummiittut (*definitioner*) 230-nit amerlanerusut kalaallisut assigiissaakkamik taaguuteqanngimmata ilarpassuilu kalaallit oqaasiinut ilaalereersimanatik qallunaatut taaguuteqarmata. Taamaammat qallunaatut taaguutit (*termer*) isumasiuummiittut (*definitioner*) katersorsimavakka nalunaarsorlugillu, kingornalu Elstrupimut nassiunnikuullugit qallunaatut isumasiuutiliortinniarlugit.

Elstrupip taakkua qallunaatut taaguutit (*termer*) isumasiuutiniittut (*definitioner*) isumasiuutiliorlugit naammassippagit suliamut immikkut ilisimasalinnut (*fagekspertes*) kalaallinut kalaallisut taaguutissai nalunaarsortissavakka kalaallisullu taaguuteqanngitsut siunnersuusiortissallugit.

Suliassaq taanna naammassereerpat aatsaat qallunaatut taaguutit isumasiuutitalit nalunaarutineersunit (*bekendtgørelser*), inatsisineersunut (*lov*) atuakkaneersuniillu katersorneqarsimasut 400-t sinneqartut uterfigissavakka, isumasiuutaasa (*definitioner*) kalaallisut nutsernissaat isumagissallugit. Nutserneqareerpatalu aatsaat taaguutit isumasiuutitalit 400-t sinneqartut Oqaasiliortunut akuerisassanngortissapput, akuerineqareerpatalu avammut saqqummiunneqarsinnaanngussallutik. Oqaasileriffiup nittartagaa aqutigalugu avammut

---

³⁶ Erseqqissaatigissavara suliap aallarteqqaarnera Vahlip taaguusersuuserinermik ilisimasallip ingerlallugu aqunnikummagu, uanga ikiortaasutut ingerlanikuullunga. Sulialli ingerlanerani kisimiilerpunga akisussaaffillu tigusimallugu.

³⁷ Nalunaarut (*Bekendtgørelsen*) "Stærkstrømsbekendtgørelsen afsnit 6, elektriske installationer i Grønland"-i quppernerpassuaqarpoq. Elstrupip tassaniittut taaguutit isumasiuutiliorneqarsimasut amerlangaatsiartut katersorsimavai.

saqqummiunneqarsinnaapput, piffissaanngilarli atuaganngorlugit saqqummersinneqarsinnaanerat suli innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasut taaguusersuutissat suliaralugit ingerlanneqartussaammata.

Erseqqissaatigissavara qulaani suliaq innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnerup aallarteqqaarnera taaguutiniq isumasiuuteqareersunik katersinermik nalunaarsuinermillu aallaaveqarmat, taamaattumik suliaq taanna taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) malillugu ingerlasimanani.

Kingornatigulli innaallagissamut sakkortuumut tunngasut taaguusersuutissat ingerlateqqinneranni taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) ilaatigut atortariaqartarsimavarput, begrebit imminnut isummamikkut qanittut erseqqissumik immikkoortinneqarnissaat anguniarlugu, isumasiuutissaasalu paatsuunganartuunnginnissaat anguniarlugit. Immikkoortumi tulliuuttumi tassunga tunngasoq atuarneqarsinnaavoq.

8.4: Taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu suliaqarneq:

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu suliarisimasarput ilaat ataaseq assersuutitut atorlugu qanoq taaguusersuuserinermik suleriaaseqarsimanerput immikkoortuni tulliuuttuni allaatigissavara.

Erseqqissaatigissavarali begrebssystemiliaq ataaseq aallaavigalugu suliarisimasarput qanoq ittuusimanersoq paasissutissiissutigissagakku, suliat allat suli ingerlaartut aamma taamatut ilaat suliaasut itinerusumik paasissutissiissutigissanagit³⁸.

Oqaatigeriiginnassavarali taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu suliaqarnermi begrebi aallaavigineqartarmat, oqaaseq aallaavigineqarani³⁹. Taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu ingerlariaaseqarneq taaneqartarpoq onomasiologii aallaavigalugu suliaqarneq, tassa begrebit isumaasa misissoqqissaareernerisigut paaseqqissaareernerisigullu aatsaat tulluuttumik taaguusiisoqartarluni (takuuk: Immikkoortoq 5.1).

---

³⁸ Begrebssystemi atorlugu begrebit imminnut qanoq ataqatigiissuteqarnerannik misissoqqissaakkavut ingerlaartut allat tassaapput: Tavlit (*tavler*) assigiinngitsut misissoqqissaarneri (14-inik taaguutitaqarpoq), aamma tavlit (*tavler*) atortoorarpassuisa misissoqqissaarnerat (50-it missaanni taaguutitaqarpoq).

³⁹ Ordbogiliornermi oqaaseq aallaavigineqartarpoq taaneqartarluni semasiologiimik aallaaveqarneq (takuuk: Immikkoortoq 5.1)

8.4.1: Aalajangiuteriigassat (afgørelser):

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqaleqqaarnitsinni aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) aalajangiutereersimasavut uani taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu suliaqarnitsinni aamma atuupput. Aalajangiuteriigassat (*afgørelser*) aalajangiutereersimasavut immikkoortumi 8.1-imi atuarneqarsinnaapput.

8.4.2: Piareersarnej (forarbejde):

Taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu sulinissamut piareersarninni suliaqarfiup (*fagområde*) killilerneqarsimanera ersareersimavoq tassaalluni innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarnissaq.

Piareersarnerup ingerlanerannitaaq begrebit imminnut attuumassuteqartut misissoqqissaarniarneranni (*analyse*) atortussat atuakkat suliamut immikkut ilisimasalik (*fagekspert*) Brandt suleqatigalugu nassaariniarsimavakka. Begrebit imminnut attuumassuteqarnerannik suliaasaq suliamut immikkut ilisimasalik (*fagekspert*) suleqatigalugu ingerlanniarsimavara, taaguusersuutissanik suliaqarneq nalinginnaasumik taamatut pitsaasumik ingerlanneqartarmat.

Piareersarnerup (*forarbejde*) taamaatingajalernerani atortussat katersoreersimasat atuareersimatillugit killiliisimanerup allannortittarnera pikulasartoq oqaatigineqarpoq (takuuk: Immikkoortoq 6.2). Taamaakkaluortoq innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarnitsinni killiisimanerput ersareersimavoq uagut allannortissimannigilarput allannortitassaannigimmat.

8.4.3: Ilitsersuussineq:

Sulinerup aallartilluanniginnerani Brandt ilitsersuuppara uagut taaguusersuuserinermik suleriaatsitsinnik (*terminologisk metode*), ilisimaarilereerpagillu aatsaat suliaasaq ingerlateqqittussanngorlugu aalajangerluta. Ilitsersuutereernerani atuagassaanik taaguusersuuserinermik suleriaatsimut tunngasumik tunivara taaguusersuusereriaaseq itinerusumik paasisimasaqarfigilerniassammagu.

8.4.4: Begrebssystemiliaq aamma isumasiuutiliornej:

Piffissap ingerlareernerani Brandtilu isumaqatigeeriarluta piffissaqarfisigut naapippugut suliaasaq ingerlateqqinniartussanngorlugu. Naapinnissatsinnut Brandt begrebit imminnut

attuumassuteqarnerannik misissuilluni naammassisaqareersimavoq. Innaallagissamummi (*elektricitet*) tunngasumik qallunaatut kalaallisullu begrebssystemiliorsimavoq. Kalaallisut oqaatsit aallaavigalugit begrebssystemiliarisimasaa aallaavigisinnaasimangilarput kalaallisut taaguutigigitai siunnersuutaannangajaammata aallaaviginiarnissaalu ajornakusoormat. Taamaattumik qallunaat oqaasii aallaavigalugit begrebssystemiliarisimasaa atorlugu sulinerput ingerlapparput, tassa begrebit begrebssystemimiittut isumasiuutiloriaaseq (*definitionsmetode*) aallaavigalugu isumasiuutiliorlugit suliaqarluta. Isumasiuutit (*definitioner*) qallunaatut suliarineqartariaqarnerisa kingunerivaa taaguusersuuserinermik suleriaatsimit (*terminologisk metode*) nalinginnaasumit pisariunerusumik suliaqartariaqarnerput.

Siullermik oqaatigissavara begrebssystemiliaq generiskimik begrebit ataqatigiissuteqarnerannik (*generiske relationer*) associativimillu begrebit ataqatigiissuteqarnerannik (*associative relationer*) imaqarmat (takuuk: Bilag nr. 1). Begrebssystemi qulaaniit isigalugu titarnerni siullerni pingasuni begrebit (*begreber*) ataqatigiissuteqarnerat generiskimik begrebit ataqatigiissuteqarnerannik (*generiske relationer*) imaqarpoq, begrebillu (*begreber*) alliit tulliilu associativimik begrebit ataqatigiissuteqarnerannik (*associative relationer*) imaqarlutik.

Begrebit qulaaniit misissoqqissaarneri aallararteriarlugit ammut ingerlaterusaarnikuuvagut. Begrebit qulliusut pingasut misissoqqissaappaarpavut, ilisarnaatit suussusii (*træk specifikation*) paasiniarlugit. *Spænding*-ip *strøm*-illu ilisarnaatit suussusii (*træk specifikation*) assigiipput, siulleq tassaalluni STØRRELSE, tullialu ilassutaasoq tassaalluni MÅLES. Kingorna *spænding*-ip *strøm*-illu ilisarnaataasa immikkoorutaat (*adskillende træk*) ilisarnaatillu ilassutaasut (*supplerende træk*) misissorlugit paasivagut. *Spænding*-ip ilisarnaataata immikkoorutaa (*adskillende træk*) tassaavoq *krafts størrelse*, ilisarnaataasutullu ilassutigalugu (*supplerende træk*) “*måles med et voltmeter mellem ledere i en strømkreds*”. *Strøm*-illu ilisarnaataata immikkoorutaa (*adskillende træk*) tassaavoq *ladnings størrelse*, ilisarnaataasutullu ilassutigalugu (*supplerende træk*) “*kan måles med et Amperemeter i en leder i en strømkreds*”. Begrebillu sinneri misissoqqissaarneri taamatut aamma ingerlappavut.

Ulloq taanna begrebit 13-it pitsaasunik paasiuminartunillu isumasiuutitallit (*definitioner*) naammassivagut (takuuk: Bilag nr. 2). Taamaakkaluartoq suliaq suli naammassinngilaq. Begrebimmi begrebssystemimiittut isumasiuutillu (*definitioner*) suliaavut qallunaatut ingerlannikuugatsigit. Suliattalu tullerisimasaa immikkoortumi tullermi atuarneqarsinnaavoq.

8.4.5: Qallunaatut taaguutit isumasiummiittut katersorlugit nalunaarsorneri:

Suliap ingerlaqqinnera uanga isumagivara. Begrebit isumasiiutitai (*definitioner*) kingullermik Brandtilu suliavut pitsaasuunersut paasiniarlugit suliavut immikkut ilisimasaaqarlumut (*fagekspert*) suleqatigisatsinnut Elstrupimut Danmarkimiittumut nassiuppakka, aperalugulu arlaatigut naqqitassaqaarnersooq. Kinguningaatsiarsua begrebit isumasiiuutaannut tunngasut aaqqitassarpaalunnguit emailikkut nassiuppai, qallunaatut taaguutit (*termer*) isumasiummiittut (*definitioner*) kalaallisut taaguutaannik imaluunniit taaguutissaannik siunnersuusiorfigitinniarlugit katersorlugit nalunaarsoreerikkalu. Taaguutit isumasiummiittut katersorsimasakka bilagimi normumi 3-mi takuneqarsinnaapput.

8.4.6: Qallunaatut taaguutit isumasiummiittut isumasiiutiliortinneri:

Taaguutit isumasiummiittut katersorlugit nalunaarsorsimasakka Elstrupimut Danmarkimiittumut nassiuppakka piunaffigalugulu isumasiiutilioqqullugit (*definere*). Pilertortumik suliareerlugit uannut nassiummagit suliassap tullia aallartissinnaanngorsimavara. Elstrupip nassiussimasai bilagimi normumi 4-mi takuneqarsinnaapput.

8.4.7: Qallunaatut taaguutit isumasiummiittut kalaallisut taaguutilersorneri:

Qallunaatut taaguutit isumasiummiittut qallunaatut isumasiiutiliortereerakkit suliavut immikkut ilisimasalimmut (*fagekspert*) suleqatigisatsinnut kalaaliusumut Brandtimut nassiuppakka kalaallisut taaguutai nalunaarsoqqullugit, kalaallisulluunniit taaguuteqariinngippata taaguutissaanik siunnersuuteqaqqullugu. Erininarsinngitsoq Brandtip kalaallisut taaguutaasut taaguutissatulluunniit siunnersuutigisani piareerlugit uannut emailikkut tunniuppai. Suliassallu tullianut ingerlaqqissinnaanngorluta.

Suliassap tullia immikkoortumi tullermi atuarneqarsinnaavoq.

8.4.8: Isumasiiutit kalaallisuunngortinneri:

Qallunaatut taaguutit isumasiummiittut kalaallisut taaguutaat (*termer*) taaguutissatulluunniit siunnersuutaasut suliartereerneranni suliassamut tullermut ingerlaqqissinnaaneq angoreeratsigu suliassamut tullermut ingerlaqqissimavugut. Suliassallu tullerisimavaa taaguutit begressystemimiittut qallunaatut isumasiiutiliorsimasatta kalaallisut nutsernissaat. Suliavut immikkut ilisimasallip (*fagekspert*) Brandtip isumasiiutit qallunaatuujusut kalaallisuunngortippai, taamaattorli isumasiummiittut taaguutaasussatut siunnersuutigisimasaasa

ilai pitsaavallaangimmata pitsanngorsarlugit allanik taaguusersimavagut, atuartussamut paasinarsarnerullugit. Bilagimi normu 5-mi Brandtip nutsigai siulliit takuneqarsinnaapput, allanngorsimanerilu bilagimi normu 6-ip misissornerisigut takuneqarsinnaallutik. Tassunga killeqarpoq taaguusersuuserinermik suleriaatsimit (*terminologisk metode*) nalinginnaasumit allaanerusumik suliaqartariaqarsimanerput.

8.4.9: Taaguummik pitsaasumik toqqaaneq:

Taaguusersuuserinermik suleriaatsimut (*terminologisk metode*) nalinginnaasumut uteqqilluta suliarput ingerlateqqissinnaanngorsimavarput. Suliassaq tullinnguuttoq tassaasimalluni taaguummik pitsaasumik toqqaaneq. Qallunaatut taaguutit (*termer*) 13-it misissoqqissaakkatta kalaallisut qanoq taaguuteqarsinnaanerannik suliassaq Brandtip aamma siunnersuusiorfigalugu suliarivaa. Taaguummik toqqaanermik taanagu taaguummik siunnersuuteqarnermik taavara, pissutigalugu taaguutit siunnersuutigisai aatsaat Oqaasiliortunit akuerineqareerpata kalaallit tamarmik atugassaannut (*standard*) ilannguttussaassammata. Oqaatigissavara begrebini taakkunani suliatsinni 13-iusuni taamaallaat marluk kalaallisut aalajaatsumik taaguuteqarmata, tassaallutik innaallagiaoq (*elektricitet*) aamma sarfaq (*strøm*). Sinnerilu kalaallisut qanoq taaguuteqarsinnaaneramik siunnersuuteqarneq Brandtip suliarivaa.

8.4.10: Oqaasiliortunut akuerisassanngortinneri:

Oqaatigeqqaassavara taaguusersuuserinermik suleriaatsimut (*terminologisk metode*) nalinginnaasumut ilaanngimmat taaguutinik Oqaasiliortunut akuerisassanngortitsineq. Kalaallit Nunaannili oqaatsinik akuersisartoqassasoq Naalakkersuisuniit aalajangersarneqarsimammata Oqaasiliortut oqaatsit akuerisassagaat⁴⁰, taamaattumik begrebit 13-it misissoqqissaarnikuusavut qallunaatut kalaallisullu taaguutillit pitsaasunik paasiuminartunillu isumasuuutillit taaguutaat kalaallisuuusut Oqaasiliortunut akuerisassanngorlugit suliaqkiissutigissavakka. Taaguutit Oqaasiliortunut akuerisassanngortitassavut bilagimi normu 6-imi takuneqarsinnaapput.

8.4.11: Suliat avammut saqqummiunneqarnissaat:

Taaguusersuuserinermimi suleriaatsip (*terminologisk metode*) nalinginnaasup suliassartaa kingulleq tassaavoq taaguutit suliarisimasat avammut saqqummiunneqarnissaat.

---

⁴⁰ Oqaasiliortut pillugit inatsisartut inatsisaanni § 1-imi ima allaqqasoqarpoq “Oqaasiliortut suliassaraat oqaatsit oqariartaatsillu nutaat, naalisakkat ilanngullugit, katersussallugit, nalunaarsussallugit akuerissallugillu” (Inatsisartut inatsisaat nr. 12, 1990).

Begrebit 13-it qallunaatut kalaallisullu taaguutillit isumasiuutitalillu kalaallisut taaguutaasa Oqaasiliortunit (*sprognævnsmedlemmer*) akuersissutigineqarnissaat utaqqineqassaaq. Oqaasiliortut kalaallisut taaguutissanik akuersissuteqareerpata avammut suliat saqqummiunneqarumaarput kikkunnilluunniit Oqaasileriffiup nittartagaanniitinnerisigut takuneqarsinnaanngorlugit. Tassalu taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu suliaqarsimanitsinnik takussutissiillunga oqaluttuarinninnera tamaannga killeqarpoq. Taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu suliaqarsimanerput nalinginnaasumit suleriaatsimit Skandinaviami ator neqartartumit allaanerussuteqarpoq. Taanna sukumiisumik sutigut allaanerussuteqarnerseq immikkoortumi 9.1-imi atuarneqarsinnaavoq. Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasuni suliaqarnitsinni suleriaaseq alla aamma atorsimagatsigu, taanna immikkoortumi tullermi paasissutissiisutigissavara.

8.5: Innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik suliaqarnermi suleriaaseq atorsimasaq alla:

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnerma ilaani ordbogiliornermi suleriaaserineqartartoq aamma atorsimavara, taamatut suleriaaseqarneq taaneqartarpoq semasiologii⁴¹ aallaavigalugu suliaqarneq (takuuk: Immikkoortoq 5.1). Taamatut suleriaaseqarluni suliaqarnermi oqaatsit pioreersut katersorneqartarput kingorna qanoq isumaqarneri ilaatigut nassuiarneqartarlutik.

Semasiologii aallaavigalugu suliaqarninni oqaatsit katersorsimasakka tassaapput innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasut. Ordlistiliaasimasut aamma marluk pissarsiarinikuuvakka siulleq pissarsiara tassaalluni Brandtip suliamut immikkut ilisimasalittut (*fagekspert*) suleqatigisamma suliarisimasai innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) innaallagissamullu sakkukitsumut (*svagstrøm*) tunngasuusut. Taakkunanilu innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngassuteqartut ator pakka, innaallagissamut sakkukitsumut (*svagstrøm*) tunngasut atornagit. Ordlistiliaasimasullu aappaat pissarsiarinikuusara Ilnniusiorfiup sulisuinit suliarineqarsimavoq meeqqat atuarfianni fysik kemiimilu atuartitsissutit aallaavigalugit ordlistiliaasimalluni.

Ordlistiliaasimasut saniatigut taaguutinik (*termer*) innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik meeqqat atuarfianni atuartitsissutineersunit katersuinikuuvunga. Taaguutit (*termer*)

---

⁴¹ Taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu taaguusersuutissanik suliaqarnermi aallaavigineqartartoq tassaavoq onomasiologii (*onomasiologi*), tassa begrebit katersorneqariarlutik begrebit imminnut ataqatigiissusiat misissoqqissaarneqariarluni, kingorna aatsaat taaguutissaanik tulluunnerpaamik toqqaasarluni (takuuk: immikkoortoq 5.1).

taakkua katersorsimasakka kalaallisut qallunaatullu taaguuteqarput (*termer*), taamaattumillu atuartunit meeqqallu atuarfianni ilinniartitsisunit atorneqartartuullutik.

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasut taaguutit (*termer*) ordlistilianeersut atuartitsissutineersullu katersorsimasakka katillugit 465-iupput. Taakkua semasiologii (*semasiologi*) aallaavigalugu katersorsimasakka taaguutaapput (*termer*) ulluinnarni ilaat ilisimaneqareersut innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik ilinnialeqqaarnermi ilisimaneqartartut. Immikkoortumi 8.6-imi atuarneqarsinnaavoq sooq semasiologii aallaavigalugu taaguusersuutissanik suliaqarsimanerma ilaa ingerlassimanerlugu.

8.6 Oqallisiginnineq (*diskussion*):

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik suliaqarnitsinni suleriaatsit assigiinngitsut pingasut atorsimavagut.

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitta ilaani taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) Skandinaviami nalinginnaasumik atorneqartartoq onomasiologiimik aallaaveqarluni ingerlanneqartartoq aallaavigalugu suliaqarsimavugut, taakkuuppullu begrebit taaguutillu (*termer*) ulluinnarni nalinginnaasunit atorneqarpiarneq ajortut innaallagissamulli sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik ilisimasallit kisimik ilisimasaqarfiginerusaat. Tamakkua begrebit taaguutillu (*termer*) nalinginnaasut ilisimaneqarpiannngitsut suliamulli immikkut ilisimasallit kisimik ilisimasaqarfiginerusaat pitsaasumik kalaallisut taaguusernissaannik isumasiuutissaasalu (*definitioner*) begrebeqataanit allanit qanitaaneersunit immikkoortilluarlugit paasinarsarnissaat pisariaqarpoq. Isumaqarpungalu begrebit taamatut inissisimatillugit taamatut suliarisariaqartut taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) Kalaallit Nunaanni atorneqarsinnaasut atorlugit suliaralugit.

(Immikkoortuni 9.1-imi 9.2-milu Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsit atorneqarsinnaasut atuarneqarsinnaapput). Taamaaliornikkut begrebit taaguutillu pitsaasumik atorluarsinnaasumillu pilersinneqassapput. Isumaqqanngilangali begrebit innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasut tamarmik taamatut suliaasariaqartut, Kalaallit Nunaannimi taaguusersuuserinermik ilisimasallit taama ikitsigitillugit suliamullu immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) pissarsiariniarnissaasa ajornakusoorfianni taamatut ingerlasoqaannartariaqanngilaq. Taamatummi suleriaaseqarluni ingerlasoqaannarniarpat taaguusersuutissat innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasut 8.600-nit ikinnerunngitsunik begrebillit qaqugorsuarmut naammassineqarnaviarunannngillat. Misilittakkammi aamma takutereerpaat Kalaallit Nunaanni

taaguusersuuserinermik suleriaatsip (*terminologisk metode*) ilaatigut pisariunerungaatsiarsinnaanera (takuuk: Immikkoortoq 9.1).

Kalaallit Nunaanni pissutsit taamaatsillugit periarfissat allat iluaqutaallutik taaguusersuutiliornermut sukkalisaataasinnaasut ammaffigisariaqarput. Kalaallit Nunaannimi taaguusersuutissanik suliaqartarnissami tamakku suleriaatsit pisariunnginnerusut taaguusersuuserinermi suleriaatsimik (*terminologisk metode*) malinnittuunngitsut pinngitsoorneqarsinnaassanngillat. Taamaaliortariaqarnermullu pissutaasut ilagivaat suleriaatsit allat pilertornarnerujussuummata, Kalaallit Nunaanilumi inuttoorsuunngitsumi sulisussakiffiusumilu suleriaatsit tamakku pisariunnginnerusut periarfissatsialaapput. Taamatullu innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni iliorsimavugut. Qallunaatut taaguutaareersut isumasiuteqareersullu 400-nit ikinnerunngitsut naqitanit tutsuiginartunit katersorneqarsimapput, kingorna isumasiutai kalaallisut nutsigassannguinnarlugit kalaallisullu taaguutissaannik siunnersuusiorfigiteriaannangorlugit. Taamatut suliaqarneq taaguusersuuserinermik suleriaatsimit (*terminologisk metode*) pilertornarnerujussuuvoq.

Ordbogiliornermilu suleriaaserineqartartoq semasiologiimik aallaaveqarluni suliaqarneq taaguusersuuserinermik suleriaatsimit (*terminologisk metode*) pilertornarnerujussuummattaq Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqarnermi aamma periarfissatsialaavoq. Taamatut suleriaaseqarnermi oqaatsit pioreersut katersorneqartarput kingorna isumaat nassuiarneqartarlutik. Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni aamma taamatut suliaqarsimavunga qallunaatut kalaallisullu taaguutaareersunik atuartitsissutineersunit ordlistiliarineqareersimasuniillu katersisimallunga. Tamannalumi pilertornaqimmat siunissami aamma pinngitsoorneqarsinnaanaviangilaq. Erseqqissaatigissavarali begrebit taaguutillu ilisimaneqarpiannngitsut taamatut suleriaaseqarluni suliarinissaat pitsaasuussanngimmat. Tassami taaguutit pisariaqartinneqartut minittoorneqarsinnaapput, begrebillu isumasiuutissai paatsuunganartumik isumasiuutiliortoorneqarsinnaallutik.

Suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertter*) suleqatigisarnerat eqqarsaatigalugu oqaannassaanga suleqatigisinnaasat pissarsiariniartarnerat ajornakusoortarmat kigaalaqutaasarlunilu. Suliamut immikkut ilisimasaqarluartut ilinniagartuut ulapittuupput. Taamaattumillu suliaqarfimmut (*fagområde*) taaguusersuusiorfigisamut attuumassutillit ilinniagartuujunngikkaluarlutik suleqataarusuttut qujarullugit suleqataatittarnissaat pitsaasuvoq. Tamannami ajunngitsumik misilittagaqarfigaarput Saviminilerinermik Ilinniarfimmi ilinniartitsisup Brandtip innaallagissamut

sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni suleqataatinneratigut, Brandtimi piunassuseqarluarluni pitsaasunillu suliaqarluni naammassisaqarsimasoq ilisimasaqarfigalugulu misilittagaqarfigilereerparput. Suliaqarfimmummi immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) ima pissarsiariniarneri ajornarsinnaatigipput allaat taaguusersuutit *Sulinermut atukkanut taaguutit – tarnikkut atukkanut tunnganerusut* (Oqaasileriffik 2006) suliarinerini suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) pissarsiassaanninneranni suliap sivisujaamik uninngatittariaqarsimanagera. Qujanartumilli tassunga tunngasunik ilisimasaqarluni misilittagaqartoq Qallunaat Nunaanni najugalik qallunaaq pissarsiarisimavarput, taamaalilluni suliaq ingerlateqqissinnaanngorsimallutigu. Oqaatigissavaralu Kalaallit Nunaanniinnaanngitsaq nunanili allani najugaqartut suliamut immikkut ilisimasaqarluartut (*fageksperter*) begrebit isumasiuutiliortinnerini atornerqarluarsinnaaneri annermik qallunaat eqqarsaatigalugit, tamannami pitsaasumik aamma misilittagaqarfigilereersimavarput. Soorlumi taaguusersuutit *Sulinermut atukkanut taaguutit – tarnikkut atukkanut tunnganerusut* suliarineranni Qallunaat Nunaanni najugaqartoq qallunaaq tarnip pissusiinik ilisimatoq (*psykolog*) begrebit isumasiuutiliortinnerinut atorluarsimagipput. Taamatullu aamma innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasuni taaguusersuutiliortinnerinut qallunaaq Kalaallit Nunaanni najugaqarnikoq massakulli Qallunaat Nunaanni najugaqartoq misilittagartoq elektroingeniøri soraarnej suleqatigisarnerani pitsaasumik suleqatigalugu angusaqarluarsimasuvut. Taamaattumik nunani allani najugaqartut ingammik qallunaat taaguusersuusiortinnermi suleqatissarsiarisarnissaat pinngitsoorneqarsinnaanngilaq, pitsaasunik taaguusersuutissanik suliaqarnermi iluaqutaalluartaqimmata. Aallaqqaammulli Kalaallit Nunaanni najugalinnik suleqateqarsinnaaneq ujartorneqarpat sukkanerusumik suliat ingerlanneqarsinnaanerat erseqqissaatigissavara, innaallagissamummi sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasuni Elstrup suleqatiginnerani Kalaallit Nunaanniinnginneratalu nalaani allakkatigut sulineq kigaalaqutaalaartartoq oqaatigineqarsinnaammat, naak annertuumik kigaalaqutaanngikkaluartoq.

8.7: Naggasiuteeraq (*delkonklusion*):

Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutissanik Oqaasileriffimmi suliaqarnitsinni suleriaatsit assigiinngitsut pingasut atorlugit suliarput ingerlassimavarput. Taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) Skandinaviami nalinginnaasumik atornerqartartoq onomasiologiimik aallaveqarluni ingerlanneqartartoq aallaavigalugu suliaqarsimavugut. Taamatut suleriaaseqarluta suliarisimasavut tassaapput begrebit taaguutillu ulluinnarni nalinginnaasunit atornerqarpiaratillu ilisimaneqarpiannngitsut, innaallagissamut

sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik ilisimasaqartut kisimik ilisimasaqarfiginerusaat. Begrebit taamatut inissisimasut taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu suliarinerinut pissutaapput kalaallisut taaguutissat pitsaasumik taaguusernissaat pisariaqarmat, taamatullu aamma begrebit isumasiuutissaasa begrebeqataanit allanit qanitaaneersunit immikkoortilluarlugit paasinartuunissaat anguniarlugit. Taamatut suleriaaseqarnerup Kalaallit Nunaanni pisariunerungaatsiarnera pissutaaqataalluni, aammalumi begrebit 8.600-nit ikinnerunngitsut tamaasa taamatut suleriaaseqarluni ingerlanneqassagaluarpata qaqugorsuarmut naammassineqarnaviarunanninnerat pissutaalluni suleriaatsit allat pisariunnginnerusut innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni atorsimavaguttaaq. Suleriaatsillu allat atornerinut pissutaaqataapput Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik ilisimasallit ikinnerat suliamullu immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) pissarsiarinerisa ajornakusoortarneri.

Taamaattumik naqitanit tutsuiginartunit qallunaatut taaguutaareersunik isumasiuuteqareersunillu katersineq aamma ingerlassimavarput kingorna isumasiuutai kalaallisut nutsinnarianngorlugit taaguutissaalu siunnersuusiorfigiteriaannangorlugit. Periarfissaq taanna innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinnut iluaqutaallunilu sukkalisaataavoq, begrebimmi taaguuteqareersut isumasiuuteqareersullu 400-nit ikinnerunngitsut taamatut suleriaaseqarluta suliarisimavagut. Aammali ordbogiliornermi suleriaaserineqartartoq semasiologiimik aallaveqarluni suliaqartarneq aallaavigalugu qallunaatut kalaallisullu taaguutaareersunik atuartitsissutineersunit katersisimavunga taamatut iliorneq pilertornartorujussuummat. Taamatut suleriaaseqarluni taaguutit katersorneqarsinnaasut tassaapput taaguutit ulluinnarni ilisimaneqareersut tassungalu suliaqarfimmu (*fagområde*) tunngasunik atualeqqaarnermilu ilinniarneqartartut. Erseqqissaatigisimavarali begrebinut taaguutinullu ilisimaneqarpiannngitsunut taanna suleriaaseq tulluuttuunngitsaq taaguutit pisariaqartinneqartut minittoorneqarsinnaammata aammalu begrebit isumasiuutissai paatsuunganartumik isumasiuutiliortorneqarsinnaammata.

Kalaallit Nunaanni suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) ilinniagartuut suleqatigisinnaasat ulapittuummata pissarsiariniarneri ajornakusoortorujussuupput. Taamaattumik ilinniagartuujunngikkaluit suleqataarusuttut qujarullugit suleqataatitarnissaat pitsaasuvoq, tamannami ajunngitsumik misilittagaqarfigilereerparput. Taamatullu aamma nunani allani najugaqartut ingammik qallunaat suliamut immikkut ilisimasalittut suleqataatinnissaat pitsaasuvoq

begrebit isumasiuutiliortinnerini suleqataatillugit. Tamannalumi aamma iluaqutaasumik angusaqarfiulluartumillu misilittagaqarfigaarput.

9: Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsit qanoq ittut atorneqarsinnaanerat:

Immikkoortuni ukunani oqallisigissavara (*diskutere*) Kalaallit Nunaanni 57.000-it missaanni inulimmi taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologisk metoder*) qanoq ittut atussallugit pitsaasuussanersut pissusissamisoortuussanersullu.

Taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) Skandinaviami atorneqartartut aamma Kalaallit Nunaanni atorneqarsinnaanersut oqallisigissavakka nalilersussallugillu. Tassani aallaaviginerussavara innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni paasisarisimasakka. Allaanerussutaasariaqartoqartorlu paasisimagakku sukumiisumik sutigut taaguusersuuserinermik suleriaatsip Kalaallit Nunaanni allaanerusariaqartarnissaa erseqqissassavara. Aamma Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu suliaqartarnissami periarfissat allat suunersut paasissutissiissutigissavakka.

9.1: Qanoq ittoqarneratigut Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsit allaanerusariaqarnerat:

Specialima suliarinerani pingaarnertut innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuutinik suliaqarneq aallaavigivara. Taaguusersuuserinermik suliaqarfigisarput innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasuusiq qallunaat oqaasii atorlugit suliaqarfiuvoq. Begrebimmi tusindit arlalinniit kalaallisut taaguuserneqarsimasut ikittuararsuupput, amerlanngitsut kalaallisut aalajangersimasumik taaguuteqareerlutik. Assersuutigisinnaavakka ulluinnarni kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutit atugaasut ukuusut: Innaallagiaq (*elektricitet*), sarfaq (*strøm*) ilamerngilu ilanngullugit. Taakkua saniatigut oqaasersiat (*lâneord*) amerlajaat oqaatsitsinnut ilaalersimasutut oqaatigineqarsinnaasut arlaliupput, soorlu ledningi⁴² (*ledning*) kabeli⁴³ (*kabel*), sikringi⁴⁴ (*sikring*), jævnstrømmi⁴⁵ (*jævnstrøm*), vekselstrømmi⁴⁶

⁴² Ledningi ordbogini ukunani ilaavoq: OQAATSIT (Berthelsen m. fl. 1997): Qupp. 166. ORDBOGEN (Petersen 2003): Qupp. 465.

⁴³ Kabeli ordbogini ukunani ilaavoq: OQAATSIT (Berthelsen m. fl. 1997). Qupp. 142. ORDBOGEN (Petersen 2003): Qupp. 397.

⁴⁴ Sikringi ordbogimi ORDBOGEN (Petersen 2003)-i ilaavoq. Qupp. 695. Ordbogimi OQAATSIT-mi ilaanngilaq.

⁴⁵ Jævnstrømmi ordbogini ukunani ilaavoq: OQAATSIT (Berthelsen m. fl. 1997) Qupp. 138. ORDBOGEN (Petersen 2003): Qupp. 396. Dansk – Grønlandsk ordbogimi 1960-imi saqqummersumi jævnstrømmimik aamma taaneqarsimavoq, taassuma taaguutip saniatigut isumasiuut ima allaqqasooq ilaatinneqarsimalluni: elektricitetip sarfâ ássigîngmik ingerláiartooq (Bugge m. fl. 1960).

(*vekselstrøm*) il.il. Taamaakkaluartoq suli amerlaqisunik oqaatsitsinnut ilaalersimannngitsunik allamiut oqaasiinik (*fremmedord*) innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik taaguuterpassuaqarpoq.

Pissutsit taamaatsillugit kalaallit oqaasii (*sprog*) aallaavigalugit begrebinik misissueqqissaarneq ajornakusoorpoq, soorlumi innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni tamanna misigisimagipput. Oqaatigissavaralu suliaqarfinni (*fagområder*) kalaallisut ilaatigut taaguuteqarfiugaluartuni suleriaaseq ataaniittoq ilaatigut atuinnartariaqartassammat, suliaqarfigisami (*fagområder*) taaguutit tamanit atugaasut (*standard*) annikippallaaraangata begrebit kalaallisut taaguutillit misissornissaat ajornakusoorartarnissaat naatsorsuutigisinnaagakku.

Siullermilli misilinneqarsinnaavoq kalaallit oqaasii atorlugit begrebinik misissueqqissaarneq ingerlasinnaanersoq, misigisimagaannilu taamatut ingerlanissaq ajornakusoorpoq taava begrebit misissoqqissaarnissaat oqaatsit allat aallaavigalugit ingerlanneqartariaqartassaaq. Qallunaat oqaasii allamiulluunniit oqaasii aallaavigalugit begrebinik misissuisariaqarnermi suleriaaseq atorineqartariaqartoq ataani tabel 3-mi takuneqarsinnaavoq Skandinaviami Kalaallit Nunaannilu taaguusersuuserinermi suleriaatsit (*terminologiske metoder*) sutigut assigiissuteqarnerat sutigullu allaanerussuteqarnerisa misissorerisigut. Maluginiaruk allannguutit ersarinnerusut illugiimmik allanneqaratik spaltip (*spalte*) aappaa imaqarani allannertaqartannгимmat:

Normulersorneri	Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq nalinginnaasoq	Taaguusersuuserinermik suleriaatsip Kalaallit Nunaanni allaanerussuteqarnera
1	Aalajangiuteriigassat	Aalajangiuteriigassat
1.1	Sullinniakkat (<i>målgruppe</i>)	Sullinniakkat (<i>målgruppe</i>)
1.2	Oqaatsit suut atorlugit taaguusersuusiortoqassanersoq	Oqaatsit suut atorlugit taaguusersuusiortoqassanersoq
1.3	Deskriptive normativeluunniit	Deskriptive normativeluunniit
1.4	Taaguusersuutit suliaqarfimmut ataatsimut arlalinngorlugilluunniit suliaassanersut	Taaguusersuutit suliaqarfimmut ataatsimut arlalinngorlugilluunniit suliaassanersut
1.5	Iluaqutissat (<i>ressourcer</i>) inissititerneqareernissai (<i>Uani pineqartut tassaapput: suleqatissat (medarbejdere), piffissaq (tid), inissat, atortorissaarutit atorfissaqartitat, atortussat uppernarsaataasussat</i>)	Iluaqutissat (<i>ressourcer</i>) inissititerneqareernissai (<i>Uani pineqartut tassaapput: suleqatissat (medarbejdere), piffissaq (tid), inissat, atortorissaarutit atorfissaqartitat, atortussat uppernarsaataasussat</i>)

⁴⁶ Vekselstrømmi ordbogini ukunani ilaavoq. OQAATSIT (Berthelsen m. fl. 1997): Qupp. 370. ORDBOGEN (Petersen 2003): Qupp. 921.

	<i>(dokumentations materialer) iserfigisinnaasallu (fysiske rammer))</i>	<i>(dokumentations materialer) iserfigisinnaasallu (fysiske rammer))</i>
1.6	Allanngortitseqqisarneq <i>(efterjustering)</i>	Allanngortitseqqisarneq <i>(efterjustering)</i>
2	Piareersaaneq (forarbejde)	Piareersarneq (forarbejde)
2.1	Suliaqarfiup killilernera <i>(afgrænsning af arbejdsområdet)</i>	Suliaqarfiup killilernera
2.2	Atortussanik katersineq suliamullu immikkut ilisimasalinnut attaveqarneq <i>(indsamling af dokumentationsmateriale og kontakt med fageksperter)</i>	Atortussanik katersineq suliamullu immikkut ilisimasalinnut attaveqarneq <i>(indsamling af dokumentationsmateriale og kontakt med fageksperter)</i>
2.3	Atortussanik naliliineq toqqaanerlu <i>(bedømmelse og udvælgelse af dokumentationsmateriale)</i>	Atortussanik naliliineq toqqaanerlu
2.4	Killiliinerup allanngorteqqissinnaanera	Killiliinerup allanngorteqqissinnaanera
2.5		Ilitsersuussineq pikkorissaanerluunniit
3	Taaguusersuutit suliarineqartarnerat (terminologisk arbejde)	Taaguusersuutit suliarineqartarnerat (terminologisk arbejde)
3.1	Begrebssystemiliorneq	Nunagisami oqaatsit pingaarnersarinngisaat <i>(hovedsprog)</i> aallaavigalugit begrebssystemiliorneq
3.2	Begrebit isumasiutaannik allanneq	Nunagisami oqaatsit pingaarnersarinngisaat <i>(hovedsprog)</i> aallaavigalugit begrebit isumasiutaannik allanneq
3.3		Taaguutit qallunaatuut isumasiuummiittut katersorlugit nalunaarsorneri <i>(indsamle)</i>
3.4		Qallunaatut taaguutit isumasiuummiittut qallunaatut isumasiuutiliortinneri
3.5		Qallunaatut taaguutit isumasiuummiittut kalaallisut taaguutissaannik siunnersuusiortitsineq
3.6		Isumasiuutit kalaallisuunngortinneri
3.7	Taaguummik pitsaasumik toqqaaneq <i>(vælge)</i>	Taaguummik pitsaasumik toqqaaneq <i>(vælge)</i>
3.8		Oqaasiliortunut kalaallisut

		taaguutissat akuerisassanngortinneri
3.9	Taaguusersuutit saqqummiunneqarneri (<i>præsentationsform</i>)	Taaguusersuutit saqqummiunneqarneri

Tabel 3

Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaasiusumit (*terminologisk metode*) nalinginnaasumit allaanerumsumik Kalaallit Nunaanni suleriaaseqartariaqarnitsinni allaanerussutaasartussaq siulleq tassaavoq piareersarnerup (*forarbejde*) naalernerani taaguusersuuserinermilu suliaqartarnerup (*terminologisk arbejde*) aallartinginnerani suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) taaguusersuuserinermut tunngasunik ilitsersuunneqartarnissaat (takuuk: Tabelimi nr. 2.5).

Taaguusersuuserinerup suuneranik suleriaatsillu qanoq ingerlanneqartarnerannik ilitsersuussinissaq pingaartutut isigaara suleqatissat suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) sunik suliaqalernerminnik ilisimasaqarnissaat pingaaruteqartutut isigigakku. Innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik suliaqalernitsinni suleqatissara suliamut immikkut ilisimasaqartuusooq taaguusersuuserinerup suuneranik suleriaatsitsinnillu ilitsersuuteqqaarsimavara. Kingornalu aamma taaguusersuuserinermik ilisimasaqarnerulernissaa anguniarlugu taaguusersuuserinermut tunngasunik atuagassaanik tunisimallugu. Oqaatigissavarali suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) arlallit suleqatigisussaassatillugit ilitsersuussiinnarani ullut arlallit atorlugit pikkorissanissaq (*kursus*) pitsaalluartuusinnaammat angusaqarluarfiusinnaasoq.

Taamaaliornikkummi piffissaq sivikinnerusoq atorlugu inuit amerlanerutillugit taaguusersuuserinermik ilisimasaqartinneqalersinnaammata, angerlartillugit atuagassaanik tuniinnarneraninngaanniit. Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni taamaalorsinnaasimanngilanga suliamut immikkut ilisimasallit pissarsiarisinnaasat ikippallaarneri pissutaallutik.

Innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik suliaqarnitsinni piareersarnerup (*forarbejde*) sinnerani Skandinaviami suleriaasiusooq nalinginnaasooq atorsimavara. Taamaattumillu paasisimallugu Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq atorlugu piareersarnerup (*forarbejde*) sinnera ingerlaannarsinnaasoq.

Taamaattorli aamma suliaqarfiit (*fagområder*) ilaanni piareersarnerup allaanerussuteqalaarsinnaanera pisinnaasoq oqaatigerusuppara. Tassa suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) pissarsiariuminaanneranni taaguusersuuserisup (*terminolog*) piareersarnermini suliamut immikkut ilisimasallit suli pissarsiarinngikkaluarlugit piareersarnini taaguusersuuserinermillu suliaqarnini ingerlatiinnarsinnaammagu suliamut immikkut ilisimasallit

suli pissarsiarinngikkarluarlugit. Oqaatigerusuppara taaguusersuuserisup (*terminolog*) suliaqarfimmik (*fagområde*) suliaqarfigisami imaanik taaguutaannillu ilisimasaqarluarneratigut taamatut ingerlanissap ingerlalluarsinnaanera sukkanerumillu ingerlasinnaanera pisinnaalluarmat. Taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) Skandinaviami nalinginnaasoq aallaavigalugu Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqartarnissami allannguutaasusaaq alla allaanerumillu suleriaaseqartariaqarnermut aallaaviusoq tassaavoq begrebit imminnut attuumassuteqartut begrebssystemiliorlugit misissoqqissaarneranni nunagisami oqaatsit pingaarnersarinngisaat aallaavigalugit tassa kalaallit oqaasii (*sprog*) aallaaviginagit allamiulli oqaasii aallaavigalugit suliaqartariaqarneq (takukkit: Tabelimi nr. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 aamma 3.6). Tassanngaanniit aallartippoq Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaatsimit (*terminologisk arbejde*) Kalaallit Nunaanni allaanerumik suleriaaseqartariaqarneq ersarinnerusoq. Qallunaat oqaasii aallaavigalugit begrebssystemiliorloqarlunilu isumasiuutiliorloqartariaqartassaaq (takukkit: Tabelimi nr. 3.1 aamma 3.2). Taamatut iliortariaqarnermut pissutaavoq begrebit taaguutissai (*termer*) begrebssystemimiittussat isumasiuummiittussallu (*definitioner*) amerlaneruset kalaallit oqaasii aallaavigalugit taaguuteqannginneri pissutaallutik, soorlumi innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasuni suliaqanitsinni taamatut ingerlasariaqarsimasugut. Ajornarpormi kalaallisut suli taaguuteqanngitsut assigiissaakkamilluunniit taaguuteqanngitsut kalaallit oqaasii aallaavigalugit suliaqarfiginissaat. Qallunaat oqaasii aallaavigalugit begrebit begrebssystemi atorlugu misissoqqissaareernerisigut isumasiuutissaalu (*definitioner*) qallunaat oqaasii atorlugit isumasiuut imarisavimmik nassuiaasoq⁴⁷ (*indholdsdefinition*) isumasiuutilioriaasiusoq (*definitions metode*) aallaavigalugu suliarereernerisigut suliaq pisariunerumik ingerlateqqittariaqarpoq⁴⁸. Tassami suliaasaq tulliuuttoq tassaalertussaassammat isumasiuutit (*definitioner*) qallunaatut isumasiuutiliorneqarsimasut kalaallisut nutsernissaat. Isumasiuutilli ingerlaannaq kalaallisut nutserneqarsinnaanngillat taaguutit (*termer*) isumasiuummiittussat kalaallisut qanoq taaguuteqarsinnaanerini siunnersuusiortitseqqaartariaqarneq pisariaqassammat kalaallisut taaguuteqannginneri assigiiaamilluunniit taaguuteqannginneri pissutaallutik. Suliarlu ingerlateqqissaq qallunaatut taaguutit (*termer*) isumasiuummiittut (*definition*) nalunaarsorlugit suliamut immikkut ilisimasalimmut (*fagekspert*)

⁴⁷ Immikkoortumi 5.7-mi isumasiuut imarisavimmik nassuiaasoq (*indholdsdefinition*) qanoq ittuunersoq atuarneqarsinnaavoq.

⁴⁸ Allamiit oqaasii soorlu tuluit oqaasii atorlugit begrebit misissoqqissaarneqarsinnaapput isumasiuutiliorneqarsinnaallutilluunniit, apeqqutaanerpaassarli suliaqartussat oqaatsit suut piginnaaneqarfigineraat.

isumasiuutiliorteriaannangorlugit (takuuk: Tabelimi nr. 3.3). Aatsaallu taaguutit (*termer*) qallunaatuujusut isumasiuummiittut (*definitioner*) nalunaarsorlugit katersorsimasat qallunaamut qallunaatut isumasiuutiliortereerlugit kalaaliusumut suliamut immikkut ilisimasalimmut kalaallisut qanoq taaguuteqarsinnaanerannik siunnersuusiortitsisoqassaaq (takuuk tabelimi nr. 3.4 aamma 3.5)⁴⁹.

Taaguutit isumasiuummiittut qallunaatuujusut kalaallisut qanoq taaguuteqarsinnaanerannik suliaqartitsereernermi suliaassap tullianut aatsaat ingerlariaqqissinnaaneq pisinnaangussaaq, tassa isumasiuutit (*definitioner*) kalaallisut nutsertinnissaat anguneqassammat (takuuk: Tabelimi 3.6). Isumasiuutit qallunaatuut kalaallisut nutsertereernerisigut skandinaviamiut taaguusersuuserinermik suleriaasiannut (*terminologisk metode*) uteqqissinnaaneq anguneqassaaq. Tassa taaguummik pitsaasumik toqqaanermut suliaassamut ingerlaqqittoqarsinnaangussalluni (takuuk: Tabel nr. 3.7). Tassungalu killeqarpoq Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsip (*terminologisk metode*) allaanerusumik ingerlattariaqarnera.

Taassuma taaguusersuuserinermik suleriaatsip allaanerusariaqartup saniatigut Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermi suleriaatsip (*terminologisk metode*) allaassutaasa ilagissavaat taaguummik pitsaasumik toqqaareernermi taaguutit kalaallisut taaguutaalersussat Oqaasiliortunut akuerisassanngortittariaqarnerat (takuuk: Tabelimi nr. 3.8). Naalakkersuisummi aalajangersarsimavaat Oqaasiliortut oqaatsinik (*ord*) akuersisassasut (takuuk: Immikkoortoq 3.2). Tamannalu aamma Kalaallit Nunaata Oqaasileriffiani (*Sprogsekretariat*) pingaaruteqarluinnartutut isigineqarluni piumasarineqarsimavoq taaguutit kalaallisut taaguutaalersussatut siunnersuutaasut Oqaasiliortunit akuerineqartarnissaat. Taamaattumik Skandinaviami suleriaasiusumit aamma taanna allaanerusutaavoq ersarissaq.

Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermi suleriaasiusinnaasup (*terminologisk metode*) ilagisinnaasaa alla Skandinaviami suleriaasiusumit allaassutaasinnaasooq eqqaasariaqartoq tassaavoq taaguusersuutinik sulilernermi aalajangiutereersimasariaqakkat (*afgørelser*) Skandinaviami nalinginnaasunit allaanerusinnaanerata, oqaatigissavarali allannguutaasinnaasut annikissinnaammata allanngoralaarsinnaallutillu. Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni allaanerusutaasut tassaapput piffissarput killilereersinnaasimanginnatsigu

---

⁴⁹ Oqaatigissavara taaguutit isumasiuummiittut qallunaatut isumasiuutiliorneqartussat qallunaajunngitsumut soorlu kalaallimut isumasiuutiliortissinnaammata isumasiuutiliortussaq qallunaatut piginnaaneqarluarnerata pissutigisaanik. Tassani periarfissat arlaliupput apeqqutaaginnarluni suleqatigissallugit pissarsiarisinnaasat kikkunersut. Pingaaruteqartuuvorli isumasiuutiliortussaq suliaqarfiup (*fagområder*) taaguusersuutiliorfigisassap imaanik ilisimasaqarluarnissaa.

taaguuterpasut (*termer*) tusintit arlallit innaallagissamut sakkortuumut tunngasut suliassaanerat pissutigalugu⁵⁰ aamma suleqatissat pisariaqartitat isumannaareersinnaasimanginnatsigit (takuuk: Immikkoortoq 8.2).

9.2: Qanoq ittoqarneratigut Kalaallit Nunaanni Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq maliinnangajallugu taaguusersuutiliortoqarsinnaanera:

Periarfissaasut ilagilluarpaat Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*)⁵¹ maliinnangajallugu Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqarsinnaanissaq.

Apeqqutaavorli suliaqarfigniaq (*fagområde*) oqaatsitigut qanoq innessimanersoq.

Suliaqarfigniaq kalaallisut taaguuteqarluarpat assigiaamillu kalaallisut taaguutit atorqartarpat Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) maliinnangajallugu suliaqartoqarsinnaavoq, kalaallit oqaasii (*sprog*) atorlugit ingerlasoqaannarluni.

Allaassutaasinnaasulli tassaasinnaapput suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*)

suleqatigisassat taaguusersuuserinerup qanoq ittuuneranik suleriaatsillu qanoq ingerlasarneranik pikkorissartinneqarnissaat, kiisalu taaguusersuutissat saqqummersinneqannginneranni kalaallisut taaguutaasa Oqaasiliortunit akuerineqaqqaarnissaat.

Ajornangippat Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*)

maliinnangajallugu sulisoqarsinnaappat pitsaanerussaasuk sukkanerusumillu taaguusersuutissat naammassineqarsinnaassallutik⁵². Misilittakkammi takutereerpaat suliaqarfimmi (*fagområde*)

kalaallit oqaasii atorlugit ingerlatsiviunngitsumi assigiaamillu kalaallisut taaguuteqarfiunngitsumi suleriaatsip pisariunerusumik ingerlasariaqartartussaanera (takuuk: Immikkoortoq 9.1).

Kalaallit Nunaanni Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*)

maliinnangajallugu sulisoqarsimaneranik Oqaasileriffimmi sulininni

naammattuugaqarsimangilanga, taamaattoqarneranulli pissutaaqataasut ilagilluarpaat

taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugit suliaqartarqat Kalaallit

Nunaanni nutaajummat.

Ullutsinnili taaguusersuuserinermik suleriaatsimik (*terminologisk metode*) ilisimasalinnik

kalaallinik peqalernerata kinguneriumaarpaa Skandinaviami taaguusersuuserinermi suleriaaseq

---

⁵⁰ Innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik suleqatigisama Elstrupip missiliorpaa innaallagissamut sakkortuumut tunngasut (*stærkstrøm*) International Electrotechnical Vocabulary-miittut 8.600-nik ikinnerunngitsut. International Electrotechnical Vocabulary tassaavoq nunarsuarmioqatigiit akornanni innaallagissamut tunngasunik atuineranni assigiissaariffittut (*standardisering*) qitiusoq. Tuluttut, franskisut, tyskisut spaniamiutullu allannertallit.

⁵¹ Takukkit: Immikkoortoq 6 immikkoortuarai ilanngullugit.

⁵² Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) immikkoortumi 6-imi immikkoortuaraanilu atuarneqarsinnaapput.

(*terminologisk metode*) maliinnangajallugu Kalaallit Nunaanni ilaatigut suliaqartoqartalernissaa, periarfissammi pitsaasut ilagilluarmagu.

9.3: Nunani allani begrebit misissoqgissaarneqareernikut atorpeqarsinnaaneri:

Kalaallit Nunaanni inuttoorsuunngitsumi sulisussat aningaasallu pissarsiariniarnissaannut ajornakusoorfiusumi isumaavoq pitsaalluinnartuq nunani allani taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu suliaasimasunit tigusilluni begrebit isumasuutaallu (*definitioner*) kalaallisut nutsiinnarneqarsinnaaneri. Suliaqarfiit (*fagområder*) ilaanni taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu suliaareersimasuni nunanit allaneersunit taamatut tigusiffeqarsinnaaneq pissarsiassaavoq annertoq iluaqutaasinnaasorlu, piffissarujussuarmimmi sipaarfiullunilu taaguusersuutit naammassilertornissaannut iluaqutaasussaassapput. Kalaallit Nunaannilu inuttoorsuunngitsumi sulisussat aningaasallu pissarsiariniarnissaannut ajornakusoorfiusumi taaguusersuutissat pitsaasut naammassilertornissaannut sukkalisaataassapput.

Nunani allani taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu taaguusersuutiliarineqarsimasut ikigisassaangillat, taakkuuppullu Kalaallit Nunaanni iluaqutigalugit atorluarneqarsinnaasut. Oqaasileriffimmi taaguusersuutissanik suliaqartoqarsimavoq Danmarkimi suliaasut assinginik, tassaasoq Peqqinnissaqarfinni taaguusersuutit (Oqaasileriffik 2005). Kalaallit Nunaannili Peqqinnissaqarfinni taaguusersuutit isumasuutitaqanngitsut 2005-imi saqqummersinneqarsimammata Danmarkimi Peqqinnissaqarfinni taaguusersuutit isumasuutitallit iluaqutigineqarsinnaasimangillat 2006-imi aatsaat taakkua internetikkut saqqummersinneqarsimammata (Sundhedsvæsenets Begrebsbase). Kalaallit Nunaannili Peqqinnissaqarfinni taaguusersuutit ineriartorteqqinneqassappata Danmarkimi Peqqinnissaqarfinnut tunngasut taaguusersuutit iluaqutigilluarneqarsinnaapput isumasuutaasa (*definitioner*) kalaallisuunngortinnerisigut.

Nunani allani taaguusersuutiliaareersimasunik allanik Kalaallit Nunaanni suliassaqaalissagaluarpata aqutissaq oqinnerpaaq sukkanerpaarlu atorlugu taaguusersuutit pioreersut aallaavigalugit taaguusersuutissat suliarisinnaassapput. Assersuutigalugu ukunani suliaqarfinni (*fagområder*) taaguusersuutissanik Kalaallit Nunaanni suliaqartoqalissagaluarpata taakkua suliassat suliarineqarsinnaassapput nunani allani taaguusersuutit pioreersut ukuusut ilaatigut iluaqutigalugit: IT-imut tunngasut (It-Terminologi Udvalgets ordbog)⁵³, aamma pitsaassutsimut tunngasut (*kvalitet*)

---

⁵³ *IT-Terminologi Udvalgets ordbog* uani aaneqarsinnaavoq: www.it-dansk.dk (It-Terminologi Udvalgets ordbog).

(ISO 8402, 1994)⁵⁴. Qulaani taaneqartut taaguusersuutit assersuutaannaapput allanik aamma taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu taaguusersuutiliaasunik amerlasuunik peqarmat.

Nunani allani taaguusersuutit taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu suliarineqarsimasut Kalaallit Nunaanni taaguusersuusiorniarnermi atorluarneqarsinnaaneri akornutissartaqarpiangilaq. Akornutaasinnaasutuaasorli tassaavoq oqaatsini assigiinngitsuni taaguusersuutini ilaatinneqartussani begrebit pinngortinneqareersimasut assigiinngissinnaammata, soorlumi imermut ipertuumut (*spildevand*) tunngasut qallunaatut franskisullu begrebssystemiliaasimasut assigiinngitsuusut nunani taakkunani begrebit pisariaqartinneqartut atortuusullu assigiinnginneri pissutigalugit begrebit pinngortinneqarsimasut assigiinngimmata (Madsen 1999: 37-39).

Kalaallit Nunaanni taaguusersuutini suliaqartoqartillugu nunani allani taaguusersuutit begrebiisa isumasiuutai (*definitioner*) kalaallisut nutserniarnerni malugisaqartoqalissappat begrebit pinngortinneqarsimasut nunani pineqartuni assigiinngitsuusut, soorlu qallunaat franskillu imermut ipertuumut (*spildevand*) tunngasut taamaattut, taava begrebit suliarisat imminnut attuumassuteqarnerat kalaallisut misissoqqissaarneqartussanngussapput isumasiuutai (*definitioner*) nutsinnarnagit.

10: Savalimmiuni oqaatsit taaguusersuuserinerlu (*terminologisk arbejde*):

Savalimmiuni ullumikkut oqaatsit qanoq inissisimanerat naatsumik paasissutissiissutigissavara. Taassuma kingorna Savalimmiuni allaffissorluni ingerlatsinermi (*administration*), atuartitaanermi ilinniartitaanermilu oqaatsit suut atorlugit ingerlanneqartarnersut paasissutissiissutigineqassapput. Kiisalu ordbogit ordlistillu qanoq ittut saqqummersinneqarsimanersut aamma paasissutissiissutigineqassallutik.

10.1: Savalimmiormiut namminersulersimanerat (*hjemmestyre*) inuttussualu:

1948-mi Savalimmiut namminersulerpoq (*hjemmestyre*), sulili savalimmiuni inatsisartut (*færøernes lagting*) inatsisiliornikkut pissaaneqarnerat killeqartinneqarluni (Poulsen 1997: 177).

2006-imi januaarip aallaqqaataani Savalimmiut 48.223-nik inoqarpoq⁵⁵.

---

⁵⁴ *International Organization for Standardization* saqqummersitaa *Quality Management and Quality Assurance* tuluttut taaguuteqarlunilu isumasiuutilik kalaallisunngortinneqarsinnaavoq.

⁵⁵ Uannga paasissutissaq tigusaavoq:

http://www.dst.dk/Vejviser/Find_Rundt/Emneord/search.aspx?keyword=indbyggere&searchid=368.

10.2: Savalimmiuni ullumikkut oqaatsit inissisimanerat:

Savalimmiormiut oqaasii ulluinnarni Savalimmiuni atorneqarput.

Savalimmiuni Namminersornerullutik Oqartussat inatsisaanni (*Hjemmestyreløven*) § 11-mi allaqqavoq Savalimmiormiut oqaasii pingaarnersaallutik oqaasiusut, qallunaat oqaasiili peqqissaartumik ilinniartitsissutigineqassallutik (Hansen m.fl. 2001: 12). Qallunaat savalimmiormiullu oqaasii pisortaqarfinni atorneqarsinnaassallutittaaq (Ibid: 12).

1985-imi Savalimmiuni Oqaasiliortut (*Færøsk Sprognævn*) pilersinneqarsimapput, kingorna Savalimmiuni Oqaasiliortut (*Færøske sprognævn*) pilersinneqarneraniit Savalimmiormiut oqaasiisa eqqortumik atorneqarnissaannik ilungersuutiginninnermi (*sprogrøgt*) Savalimmiuni Oqaasiliortut qitiusutut inissisimalersimallutik. Oqaasiliortut (*sprognævn*) siunertaannut tunngatillugu paragraffianni (*formålsparagraf*) allaqqasoqarpoq ataatsimiititaq (*nævn*) oqaatsit eqqortumik atorneqarnissaannik ilungersuussinermik (*sprogrøgt*) oqaatsillu illersornissaannut (*sprogværn*) aqqissuussisutut (*organ*) ingerlassasoq, aammattaaq oqaatsinik nutaanik savalimmiormiusuunik katersissalluni (*indsamle*) nalunaarsuissallunilu (*registrere*), kiisalu oqaatsinut nutaanut toqqaanissamut (*udvælge*) pilersitsinissamullu (*skabe*) ikiutissalluni (Hansen 2003: 4).

Ullumikkut Savalimmiuni oqaatsinut maligassiaq (*sprognorm*) nunagisami oqaasiusunik allanertartaarutsitsiniarnermik (*purisme*) imaqarpoq, tassa pissuseqatigiinni (*type*) eqqarsartaaseq (*ideologisk*) imaappoq oqaatsit ataasiakkaat ataatsimoortut (*ordforråd*) savalimmiutuunngortarlugit ingerlasoqartarluni (Hansen m.fl. 2001: 9).

10.3: Savalimmiuni allaffissorluni ingerlatsinermi (*administration*) oqaatsit:

Savalimmiuni allaffissorluni ingerlatsineq (*administration*) savalimmiormiutut ingerlanneqarpoq, tassa ministereqarfinni assigiinngitsuni. Eqqartuussivimmili (*retten*) qallunaat savalimmiormiullu oqaasii atorneqarput, tassa eqqartuussisoq (*dommer*) dommerfuldmægtigiluunniit (*dommerfuldmægtig*) savalimmiormiutut paasisinnaanngikkaangat qallunaat oqaasii atorneqartarlutik (Hansen m.fl. 2001: 13).

10.4: Savalimmiuni atuartitaaneq ilinniartitaanerlu:

Ullumikkut atuartitsineq Savalimmiormiutut nalinginnaasumik ingerlanneqartarpoq, tassa meeqqat atualeqqaarneranniit meeqqat atuarfianni naammassinissaasa tungaanut taamatut ingerlasoqartarluni (Hansen m.fl. 2001: 28).

Ilinniarnertuunngorniarfinni (*Gymnasiale uddannelser*) pisariaqarluni ileqquuvoq (*traditionel*) savalimmiormiut pisinnaasaqarfigingisaanni (*ikke kvalificeret*) allamiunik, pingaartumik qallunaanik, ilinniartitsisoqartarneq. Taakkunanilu ilinniartitsineq qallunaatut ingerlanneqartarpoq (Ibid: 28). 1990-imi misissuinermi ersersinneqarpoq ilinniarnertuunngorniarfinni ilinniartitsisut 49%-ii Savalimmiormiusut savalimmiormiusut ilinniartitsisartut, 45%-ii allamiuullutik pingaartumik qallunaat oqaatsitik malillugit ilinniartitsisartut, 5%-iilu allamiut Savalimmiormiutut ilinniartitsisartut (Ibid: 28). Matematikkimi ilinniartitsineq savalimmiormiutuinnaq ingerlanneqartarpoq (Hansen m.fl. 2001: 33).

Savalimmiuni Universiteti (*Færøernes Universitet*) Savalimmiormiunut ilinniartunut ilinniarnissamik neqerooruteqarpoq, taamaattumillu ilinniartitsineq savalimmiormiutut ingerlanneqartarluni. Sivisunerusumik sivikinnerusumilluunniit allamiunik ilinniartitsisoqarneq aamma pisarpoq, taamatullu pisoqartillugu allamiut oqaasii atorlugit ilinniartitsineq ingerlasarluni (Ibid: 34). Institutini tamani ilinniartitsineq annermik savalimmiormiutut ingerlanneqartarpoq savalimmiormiunik ilinniartitsisoqaramik.

Savalimmiormiutut oqaasilerinermi atuakkialerinemilu institutimi ilinniartitsisut atorfillit tamarmik savalimmiormiuupput, ilinniartitsisullu tikeraartit (*gæstelærer*) namminneq oqaatsitik atorlugit ilinniartitsisarlutik (Ibid: 34).

Oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiilerinermilu institutimi ilinniartitsisut atorfillit savalimmiormiuupput savalimmiormiutut ilinniartitsisartut, pikkorissarnernili ataasiakkaani allamiut oqaasii atorlugit ilinniartitsisoqartarpoq (Ibid: 34).

Pinngortitamik ilisimatusarnermi (*naturvidenskab*) institutimi ilinniartitsisut amerlanerit savalimmiormiuupput, ataaseq norskiulluni professoriusoq, ataaserlu qallunaajulluni geologiimi professoriusoq (Ibid: 34).

10.5: Savalimmiuni ordbogit ordlistillu saqqummersinneqarsimasut:

Maannamut Savalimmiuni ordbogerpaalussuit ordlistillu saqqummersinneqarsimapput. Taaguusersuserinermi suleriaaserineqartartoq (*terminologisk metode*) onomasiologii aallaavigalugu suliaq ataasiinnaq suliaasanik piareersaanermut aaqqissuussinermullu tunngasunik (*logistik*) imaqartoq suliarineqarsimavoq (Simonsen okt. 2006⁵⁶).

---

⁵⁶ Simonseni emailkkut attaveqarfigineratigut una paasissutissaq pissarsiaara.

Ordlitillu (*ordliste*) sinneri ordbogiliornermi suleriaaseq atorlugu suliarineqarsimapput (Simonsen okt. 2006⁵⁷). Taakkua ordlistit Savalimmiormiut Oqaasileriffiata nittartagaani (*hjemmeside*) misissorneqarsinnaapput, soorlu makkuusut: Geologiimut tunngasut (*geologi*)⁵⁸, uuliamut tunngasut (*olie*)⁵⁹, edb-imut tunngasut (*edb*)⁶⁰ allallu suliaqarfiit (*fagområder*) qulinit ikinnerunngitsut. Ordlistit saniatigut ordbogerpaalussuit saqqummersinneqarsimasut assersuutitut makku taasinnaavakka: Qallunaatuumiit savalimmiormiutuumut ordbogi 1967-imeersoq (Hansen m.fl. 2001: 10),), tuluttuumiit savalimmiormiutuumut ordbogi 1984-imeersoq (Ibid: 10), tuluttuumiit savalimmiormiutuumut ordbogi 1992-imeersoq (Ibid: 10), qallunaatuumiit savalimmiormiutuumut ordbogi elektroniskitut aamma pissarsiarineqarsinnaasoq 1995-imeersoq (Petersen 2002: 33), savalimmiormiutuumiit savalimmiormiutuumut ordbogi elektroniskitut aamma pissarsiarineqarsinnaasoq 1998-imeersoq (Ibid: 34), aamma Savalimmiormiutut synonymordbogi elektroniskitut aamma pissarsiarineqarsinnaasoq 2000-imeersoq (Ibid: 34).

10.6: Savalimmiuni savalimmiormiut oqaasiinut sunniuteqarluarsimasut allat:

Ukiuni kingullerni atuakkanik amerlasuunik saqqummersitsisarnerup savalimmiormiut oqaasii annertuumik nukittorsaraat oqaatigineqarpoq, ukiumi 2000-imi rekortiliisoqarluni atuakkat 169-it saqqummersinneqarsimallutik. Malugisassat ilagilluinnarpaat suliaqarfinnut (*fagområder*) assigiinngitsunut tunngasut atuakkat (*faglitteratur*) 100-t saqqummersinneqarsimammata, teknikimut tunngasut (*teknisk*), ilisimatusarnermut tunngasut (*videnskabelig*) aamma atuartitsissutitut tunngasuullutik (*undervisningsbøger*) (Hansen 2003: 5). 1822-miilli ukioq 2000-ip tungaanut atuakkat katillugit 4.051-it savalimmiormiutuut saqqummersinneqarsimapput (Ibid: 5). Savalimmiormiut oqaasiinut nukittorsaaqataalluarsimasutut oqaatigineqartoq alla tassaavoq savalimmiormiut radiuat 1957-imi pilersinneqarsimasoq (Ibid: 5). Oqaatigineqarpoq radio Savalimmiormiut oqaasiisa eqqortumik atorneqarnissaannik ilungersuutiginninnermi (*sprogrøgt*) oqaatsinillu nutaanik saqqummiussuinermi (*lancere*) pingaaruteqartutut siammarsaasutullu inissisimasoq (Ibid: 5).

---

⁵⁷ Simonseni emailkkut attaveqarfigineratigut una paasissutissaq pissarsiaara.

⁵⁸ Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.fmn.fo/listar/jardfrodi/da-fo.htm>. Taanna savalimmiormiutuumiit qallunaatuumut, aamma qallunaatuumiit savalimmiormiutuumut ordlistiliaavoq.

⁵⁹ Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.fmn.fo/listar/oljuord/oljuFo.htm>. Taanna savalimmiormiutuumiit tuluttuumut, aamma tuluttuumiit savalimmiormiutuumut ordlistiliaavoq.

⁶⁰ Uani takuneqarsinnaavoq: <http://www.fmn.fo/listar/teldord/teldord-f-e-d.htm>. Taanna savalimmiormiutuumiit tuluttuumut ilaatigullu qallunaatuumut, aamma tuluttuumiit savalimmiormiutuumut ilaatigullu qallunaatuumut ordlistiliaavoq.

Piffissami sivilunerusumi savalimmiormiut aviisii annertuumik pingaaruteqartumillu savalimmiormiut oqaasiinik nammaqataasimallutillu ineriartornermi malinnaasimasutut oqaatigineqarputtaa (Ibid: 5-6).

11: Taaguutit allanertat takkukkaangata kalaallisut taaguutissanik aalajaallisaasarneq annikippoq:

Kalaallit Nunaanni kalaallit kalaallisulluunniit oqalussinnaasut qaffasinnerusumik ilinniagaqarsimasut amigaataanerujussuat suliaqarfippassuit (*fagområder*) qallunaat oqaasii atorlugit ingerlanneqarnerannut pissutaavoq (takuuk: Immikkoortoq 3.4). Suliaqarfippassuillu (*fagområder*) qallunaatut ingerlanneqarnerannut pissutaaqataavoq suliaqarfippassuit (*fagområder*) qallunaatut ingerlatsiviusut kalaallisut taaguuteqarpianninneranut.

Tamannaannarli pissutaanngilaq suliaqarfippassuimmi (*fagområder*) taaguutaat kalaallisut taaguuserneqarsimanninnerinut kalaallisut assigiimmik tamanit atugaasunik (*standard*) taaguuteqartoqartanninnera pissutaaqataavoq. Langgårdip misissuisimanerata ersersitaata ilagivaat iggavimmi sulisoq kalaallisut oqaaseqaannaraluarluni qallunaatut suliasaminik ingerlatsisariaqartarsimanagera, kalaallisut taaguutit assigiimmik tamanit atugaasunik (*standard*) peqanninnerata kingunerisaanik. Kalaaleq iggavimmi sulisuusoq nerisassiassanut pilersaarusiornermini (*madplan*) sulinissanullu pilersaarusiornermini (*arbejdsplan*) qallunaat oqaasii atortariaqarsimavai (Langgård 2005: 151). Naak kalaallisuinnaq oqaluttuugaluarluni suliaqarfik (*fagområde*) suliffigisani Kalaallit Nunaanni nutaajunngikkaluartoq. Soormita suliaqarfik (*fagområde*) Kalaallit Nunaanni nutaajunngikkaluarluni kalaallisut oqaatsit atorlugit suliaqarfiusinnaasimannigila? Inuk taanna kalaallisut taaguusiinissamut soqutiginnissimanninnerpa? Inuup taassuma suliffigisaata assingini kalaallit sulisuusut aamma taamatut sulisariaqartarsimanagerpat? Apeqqutit taakkua nalileruminaapput, imaassinnaavormi suliffigisaata assingani kalaaleq oqaatsit ataatsit atorlugit oqaasiliusoq (*etsproget*) suliaqarfisamini taaguutit kalaallisut taaguuteqartissimagai.

Ajornartorsiutit taamaattut taaguusersuutininik suliaqarnikkut taaguutaannik aalajaallisaaffiginerisigut aaqinneqarsinnaapput, pissutsimmi takutereerpaat suliaqarfimmi pineqartumi kalaallisut taaguutit aalajaallisarneqarsimannigitsut imaluunniit kalaallisut taaguuteqanngitsut.

Ilinniarnertuunngorniarfiit kalaallisoortitsisuisa siunnersuisuata (*fagkonsulent*) Vahlip emailikkut attaveqarfigneratigut paasivara Nuup Ilinniarnertuunngorniarfiani kalaallisoortitsisut pingasut amigaatiminnik ilinniartitsissutiliorusukkaluarlutik aningaasaliiffigineqarnissaminnik qinnuteqartaraluarlutik aningaasaliiffigineqanngisaannarsimasut (Vahl, Kistaara dec. 2006).

Vahlillu oqaatigivaa politikikkut tamanna ajornartorsiut soqutigineqanngippallaartoq. Tamatuma ersersippaa ilinniarnertuunngorniarfinni ilinniartitsissutissanik kalaallisoortitsinermi atorneqarsinnaagaluartunik peqannginnerata ajornartorsiutaanera politikikkut oqartussaaffeqarlutik aalajangiisartuusut pisooqataaffigaa. Tamatumalu kingunerisaasa ilagivaat kalaallisut assigiimmik tamanit atugaasussanik (*standard*) taaguuteqalertussaagaluarnera pinngitsoortinneqartoq. Tassami ilinniartitsissutit annertuumik taaguutinik aalajaallisaaqataasinnaagaluar mata ilinniartorpassuit taaguutit ilikkakkatik siunissami allanut siamarlugit ingerlateqqissinnaagaluar matigit.

Qulaani eqqartukkakka assigiinngitsut ersiutaalluarput kalaallisut taaguusiisernerup annikinneranik minnerunngitsumillu kalaallisut taaguutissaagaluanik aalajaallisaasinnaagaluarnerup annikippallaarneranik. Suliaqarfippassuimmi (*fagområder*) allat qulaani assersuusiorfiginngisamma aamma taamatut ingerlasimasinnaaner at ilimanarmat. Misissuiffigineqarnikuunngimmatali erseqqissumik oqaatigisinnaanngilakka qanoq annikitsigisumik kalaallisut taaguuteqarner at taaguuteqannginneralluunniit.

Savalimmiunili pissutsit allaalluinnarput, naak Kalaallit Nunaat Savalimmiullu assigiissuteqaraluartut. Tassami Savalimmiut Kalaallit Nunaallu Danmarkimut nunasiaataanikuullutillu suli Danmarkip naalagaaffiata ataaniimmata, aammalu Namminersornerullutik Oqartussat inatsisaat (*hjemmestyrelse*) assigiimmata.

Savalimmiuni suliaqarfippassuit (*fagområder*) savalimmiormiut oqaasii atorlugit ingerlatsiviupput. Tassami pisortaqr fiit allaffeqarfiini allaffissorluni ingerlatsinermi (*administration*), meeqqat atuarfianniit ilinniarfeqarfinnut ingerlaqqiffiusunut savalimmiormiut oqaasii annertuumik ator neqarput (takukkit: Immikkoortut 10.3 aamma 10.4). Tamakkuuppullu annertuumik savalimmiormiutut taaguutinik tamanit atugaasunik (*standarder*) pinngitsoor atik pilersitseqataasimassasut.

Aammali savalimmiormiutut taaguutinik aalajaallisaanermut sunniuteqaqataalluarsimassasut tassaapput savalimmiormiutuunik ilinniartitsissut iliortarnerup annertungaatsiarneta eqeersimaarfigineqarnera (takukkit: Immikkoortoq 10.6). Savalimmiormiullu qaffasinnerusumik ilinniagaqarsimasut amerlanerat aamma pissutaaqataasimassaaq. Tassami suliaqarfippassuit (*fagområder*) savalimmiormiunit aqunneqarlutillu ingerlanneqarmata.

Aammali Savalimmiuni inuiaqatigiit savalimmiormiutut taaguusiinissamut eqeersimaarluarnerusimagunarnerat suliaqarfippassuit (*fagområder*) savalimmiormiutut ingerlanneqarnerannut pissutaaqataasimassaaq. Kalaallit Nunaannimi Savalimmiunilu

ordlistilorsimanagerit ordbogilorsimanagerillu assigiinngissutaat annertunngilaq, Savalimmiuni tuluttuumiit savalimmiormiutumut ordbogilorsimanagerit 1995-imiillu elektroniski atorlugu ordbogeqarneq assigiinngissutaasut annersarisaat eqqaassanngikkaanni.

Ilimanarluinnarporlu Savalimmiut 1948-mili namminersulersimanagerata suliaqarfippassuarni (*fagområder*) savalimmiormiutut ingerlatsisinnaaneq iluaqusersimassagaa.

Kalaallit Nunaannili pissutsit allarluinnaapput, taamatullu ajornartorsiuteqarnerup ersersippaa suliaqarfippassuarni (*fagområder*) qallunaatut suli ingerlatsiuartussaagallarsinnaaneq.

Suliaqarfippassuilli (*fagområder*) kalaallisut ingerlanneqalissappata savalimmiormiuninngarnit

Kalaallit Nunaanni oqaatsinut eqqumaffiginnilluni pimoorussinerusariaqarneq pisariaqarpoq, Savalimmiunimi suliarujussuit suliaqarfippassuit (*fagområder*) taaguutaat

savalimmiormiutuunngortinneqareernikuupput inuiaqatigiinnillu atorneqarlutik. Kalaallit

Nunaannili pissutsit allaanerunerisa kingunerisaanik aqutissat ilaatigut allaanerusut atorlugit

taaguutinik inerisaasoqartariaqarpoq pitsaasumik suliaqarfinni (*fagområder*) kalaallisut oqalulluni

sulisoqarsinnaalissappat. Ilimanangilarmi kalaallit ilinniagaqarluarsimasut amigaataasut

ukiualunnguit ingerlanerinnaani atorfilittarineqalersinnaanerat.

Kalaallit Nunaanni suliaqarfippassuit (*fagområder*) kalaallisut ingerlanneqarsinnaalissappata aqutissat ilaat mininneqarsinnaanngitsut tassaasussaassapput taaguusersuutinik sanaartornissaq⁶¹,

ordbogilortiternissaq, databasimik (*database*) inerisaanissaq, suliaqarfiillu (*fagområder*) ilaasa

taaguutaat ordlistiliarinissaat. Isumaqarpungami qulaani taaneqartut pingaaruteqarluinnartuusut

kalaallit oqaasiisa ineriartorteqqinneqarnissaannut. Kalaallit Nunaannimi inuiaqatigiit

taaguusiinissamut Savalimmiormiuninngarnit eqeersimaannginnerunerisa kingunerisaanik Kalaallit

Nunaanni suleriaatsit allaanerusut pimoorunneqarnerusariaqarput, soorlu taaguusersuutinik

sanaartornissaq databasinillu inerisaanissaq annermik eqqarsaatiginerullugit. Savalimmiunimi

taaguusersuutinik suliaqarneq annertuumik sammineqanngikkaluartoq allatigut suliaqarfinni

(*fagområder*) savalimmiormiutut oqalulluni ingerlasinnaaneq anguneqarnikuuvoq

savalimmiormiuni ilaatigut pissutsit allaanerunerisa kingunerisaannik.

Kalaallit Nunaannili apeqqutaqataasussat taassaassapput qulaani taaneqartunik sulisussat

ilinniagaqarluarsimasut naammattut qaqugu pigineqalersinnaanersut, aningaasat qanoq

annertutigisut taamaattunut suliassanut aningaasaliissutigineqarsinnaanersut, minnerunngitsumillu

suliassanut taamaattunut akisussaasut pingaartitsinerat qanoq annertutiginersoq.

---

⁶¹ Kalaallit Nunaanni taaguusersuutinik suliaqarneq ineriartortinneqarpoq, taannalu immikkoortumi 12-mi atuarneqarsinnaavoq.

Taaguusersuutinimmi, ordboginik assingusunilluunniit pilersitsiortortoqangaanngippat kalaallisut oqalulluni suliaqarfippassuarni (*fagområder*) ingerlasinnaaneq pisinnaavinnaviarunanngilaq, imaluunniit suliaqarfippassuarni (*fagområder*) paatsiveerusimaartoqartuarluni paatsooqatigiittoqartuarlunilu ingerlasoqartariaqassalluni. Minnerunngitsumillu inuiaqatigiinnut paasissutissiineq pitsaasuunaviannngilaq, paasissutissiiffigisanummi kalaallisut oqaluttuusunut paasinannngitsumik paasissutissiisarneq ingarlajuarsinnaammat. Grove-p tusagassiiisarnermi oqaatsit (*mediesprog*) isornartorsiorpai, ilanngullugit politikkerit tusagassiuutit aqutugalugit oqaluttarnerat isornartorsiorlugu. Taakkuppummigooq oqaatsit qanoq issusiinut akisussaaqataasut. Taamatut isornartorsiuinermini kalaallisut tusagassiuinermini kalaallisut oqaaseqatigiilioriaatsit qallunaat oqaaseqatigiilioriaasiinit sunnerneqarsimanerat isornartorsiorpaa. Grove-lu aamma apeqqusiivoq qanoq ilillutik kalaallit qallunaatut annerusumik paasisannngitsut aningaasaqarnermut, pensionisianut, kiassarnermut innaallagissamullu tunngasunik politikkerit TV-avisikkut aviisitigullu eqqartuigaangata paasisassaneraat (Grove 2007: 125-126). Uanga isumaqarpunga ajornartorsiuutit tamakkua oqaaseqatigiilioriaatsimut tunngaannngitsut, annermilli (*fagområder*) suliaqarfippassuit Grove-p taasai ilanngullugit qulaanilu eqqartoriikkakka ilanngullugit kalaallisut taaguuteqanngitsut imaluunniit taaguuteqarpiannngitsut suliarineqarsimannnginnerat ajornartorsiuutaanerpaasoq. Pissutsimmi takutereerpaat tusagassiiisarnermi, politikkerit oqaluttarnerini allarpassuarnilu taaguuterpassuit (*termer*) annermik qallunaatut taaguutillit kalaallisut taaguutaannik aalajaallisaaffigineqarsimannnginnerisa kingunerisaanik kalaallinut inuiaqatigiinnut paasissutissiisarneq pitsaannngitsooq, annermik qallunaatut annerusumik paasisannngitsut paaserpiartanngitsullu eqqarsaatiginerullugit. Tamakkua qulaani taasakka ajornartorsiuutaasut qaangerneqassappata kalaallit oqaasii ineriartortinneqartariaqarput, ineriartortinniarneqarnerannilu aqutissaq pitsaanerpaaq tassaavoq suliaqarfippassuit (*fagområder*) kalaallisut oqaaseqarfiunngitsut assigiissaakkamilluunniit taaguuteqarfiunngitsut taaguutaasa (*termer*) assigiissaakkamik suliarineqarnissaat.

12: Kalaallit Nunaanni kalaallisut oqaatsit ineriartortinniarneqarnerat:

Kikkut kalaallit oqaasiisa ineriartortinniarneqarneranni taaguusiinissamat sunniuteqarneraallutillu akisussaanersaappat? Taassuma apeqqutip akissutissaasa ersarissisissavaat kalaallit oqaasiisa ineriartortinneqarnerat sumut ingerlanersooq.

Oqaasileriffimmi⁶² massakkut pingaartillugu aallunneqarpoq suliaqarfinni (*fagområder*) assigiinngitsuni kalaallisut taaguuteqarfiorpiangitsuni kalaallisulluunniit taaguuteqarfiunngitsuni kalaallisut taaguusersuutissanik (*terminologiske ordliste*) sanaartorneq. Taamatut suliaqartoqarnerani taaguusersuuserisoq (*terminolog*) suliamullu immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) suliaqartuusarput. Taaguusersuuserisup (*terminolog*) tunngaviusumik sulinermini taaguusersuuserinermi pingaartitaasartut malillugit ingerlasarpoq. Suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) suleqatiginerisigut taaguusersuutit suliarisarlugit imaluunniit suleqataaffigisarlugit. Taaguusersuuserinermi (*terminologi arbejdet*) suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) sunniuteqarluartumik taaguutit qanoq ittut atortinneqarnissaannik akisussaassuseqarluartutut taaguusersuuserisumit pingaartinneqartarpoq. Taamaattumik taaguusersuuserisup (*terminolog*) isaanit taaguutinngortussanut akisussaassuseqarnerpaallutik inissisimatinnegartartut tassaasarput suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*). Taamaakkaluartoq taaguusersuuserisoq (*terminolog*) taaguutinngortussanut akisussaasuunngilaq suliamilli ingerlatsisuulluni aqutsisutut ingerlasarpoq. Taaguusersuuserisup (*terminolog*) suliat aqutsisuuffigisani naammassigaangata pisussaaffigisarpaa taaguusersuutit suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) suleqatigalugit suliarisimasani kalaallit oqaasiinik akuersisartunut tassa Oqaasiliortunut ingerlatillugit akuerisassannegortissallugit. Naalakkersuisuniimmi aalajangersarneqarluni atortussannegortinneqarsimavoq kalaallit oqaasiinut (*ord*) Oqaasiliortut akuersisartuussasut (takuuk: Immikkoortoq 3.2). Taamaattumik Oqaasiliortut taaguutinngortussanut akisussaanerpaasut oqaatigisariaqarpoq. Tamannalu pissutigalugu Oqaasiliortut kalaallit oqaasiisa ineriartortinniarnegarnerannut akisussaanerpaallutik inissisimasuupput.

Allamilli malinneqartariaqartumik peqarpoq, tassa oqaatsinut politikkimik (*sprogpolitisk*) nassuiaasiornissamik suleqatigiit innersuussutaanni ilaasoq malittariaqarmat ima imaqartoq. Oqaatsinut politikkimik (*sprogpolitisk*) nassuiaasiornissamik suleqatigiit paasinnittaaserinngikkaat suliaqarfiit oqaasii (*fagsprog*) kalaalinngorsarneqassasut kalaalinngorsartariaqartulluunniit (*grønlandisere*), kisiannili suliaqarfiit imaasa (*faglige indhold*) paasisitsiniutigineqarnerat (*formidle*) siunissami isumannaallisarneqarnissaat (*konsolidere*) taaguutit nalinginnaasumik (*almen*) akuerisaasut aallaavigalugit (...men ordet 2001: 43-44). Suleqatigiit taanna oqaatigisaat

⁶² Oqaasileriffik (*Sprogsekretariat*) tassaavoq ataatsimiititaliat ukuusut; Oqaasiliortut (*Sprognavnsmedlemmer*), Nunat aqqinik Aalajangiisartut (Stednavnenævnet), Inuillu Aqqinik Akuersisartut (*Personnavneudvalget*) qitiusumik allattoqarfiat. Oqaasileriffiulli suliaasa ilagivaattaq kalaallit oqaasii pillugit paasissutissat katersornissaat (Oqaasileriffik 1999: 1). Oqaasileriffiup suliaasaattaq kalaallit oqaasiisa ineriartortinneqarnerisa inuit akornanni saqqumilaartinnissaat siammarnissaallu (Oqaasileriffik 1999: 6).

nalorninarqarmat siunertarpiaasorlu ersarinngimmat suleqatigiit siulittaasuannut⁶³ paasiniarsimavara oqaaseqatigiit taanna suleqatigiit innersuussutaannut ilaasoq qanorpiaq paasisasaanersoq.

Suleqatigiit siulittaasuata nassuiaavoq oqaatsit kalaallit tamarmik atugassaasa iluanni (*standardsprog*) taaguusersuutinik tamanit akuerisatut atugassanik sulineq taaguusersuusiormi tunngavigineqassasoq, specialistillu kalaallit tamarmik atugassaat (*standardsprog*) avaqqullugit nutaanik taaguusersuutiuliorsinnaanngitsut, taamaaliorinnaappulligooq aatsaat akuerisat (*godkende*) atorlugit.

Suleqatigiit siulittaasuata oqaatigivaattaq Oqaasileriffiup pilersinneqarnerata kingunerisaanik kommunit allaffiini ilaatigut assigiinngisitaartunik taaguusersuisarsimaneq aaqqiivigineqarsimasoq. Taamatullu oqarnermini assersuutigivai arferit taaguutaat assigiimmik taaguuteqalersimasut. Taamaattumillugooq oqaatsit taaguutillu tamanit atugaasut akuerisaasullu paasisitsiniutiginissaat pisariaqarpoq.

Suleqatigiit siulittaasuata oqaatigivaattaq nunarsuarmioqatigiinni taaguutit tamanit atugaasut pineqarneranni nunarsuarmioqatigiit taaguutit atugaat aamma Kalaallit Nunaanni atortariaqartut, assersuusiorminilu uraniun aamma plutonium assersuutigivai.

Oqaatsinut politikimik (*sprogpolitisk*) nassuiaasiornissamik suleqatigiit innersuussutaat Oqaasiliortunit allaniillu malinneqartussaq naatsumik oqaatigalugu oqaatigisariaqarpoq kalaalinngorsaaniaannarluni kalaalinngorsaasoqassanngitsoq taaguutilli nalinginnaasumik akuerisaasut aallaavigalugit suliaqarfiit imaasa (*faglige indhold*) paasisitsiniutiginissaat isumannaallisarneqassasoq.

13: Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsit sutigut iluaqutaasinnaanerat:

2000-imi Oqaatsinut politikimik nassuiaasiornissamik suleqatigiit Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu naalakkersuisumit pilersinneqarput. Taamatut suliaakkiinermi peqqutaasut ilagivaat Kalaallit Nunaanni kalaallit oqaasiisa inissisimanerat, aamma ineriartornermi suut sammiviunersut suleqatigiit nalunaarsortussaasimammattigit nalilersortussaasimammattigillu. Kiisalu suliaakkiinermi peqqutaasut ilagisimavaattaq kalaallit oqaasii, kinaassusiallu qulakkeerneqarnissaat nukittorsarneqarnissaallu siunertaasimammatt (...Oqaaserli 2001: 6)

---

⁶³ Oqaatsinut politikimik (*sprogpolitisk*) nassuiaasiornissamik suleqatigiit siulittaasuata tassaavoq Carl Christian Olsen Oqaasileriffimmi aamma ittuusoq.

Suleqatigiinnit oqaatigineqartut ilagivaat inuiaqatigiit ullutsinnut naleqquttumik inuusut taaguutinillu sukumiisumik atuinningsut oqaasii atasanningsut (...Oqaaserli 2001: 16).

Oqaatsinut politikkimik nassuiaasiornissamik suleqatigiit ersarilluinnartumik innersuussutigivaat ullutsinni nutaaliaasumi kalaallisut oqaatsit ineriartorteqqinneqassappata allaammi kalaallisut oqaatsit aniguissappata taaguutit suliarineqartariaqartut. Suleqatigiit taamatut naliliinerat pissusissamisoortuusoq oqaatigisariaqarpoq Kalaallit Nunaannimi pissutsit assigiinningsut pissutaallutik kalaallit oqaasiisa atunngitsoorneqartarnerat takussutissartaqarmat. Kalaallit oqaasiisa ineriartorteqqinneqanngitsoortarnerannut pissutaaqataasoq tassaavoq kalaallit oqaasiini taaguutinik atuneq assigiinningsitaangaatsiarmat, tamatumalu kingunerisaanik kalaallisut taaguutinik atuerusussutsimik killiliisarmat. Taamaattoqarneratalu kingunerisarpaa suliaassarfinni (*områder*) kalaallit oqaasii atunngitsoorneqarlutik ineriartorteqqinneqanngitsoortarnerat (...Oqaaserli 2001: 9). Assersuutaalluarsinnaasumillu peqarpoq suliaqarfiit (*fagområder*) ilaanni kalaallit oqaasiisa atunngitsoorneqarlutik ineriartorteqqinneqanngitsoorneqarsimanerannut tunngasumik pisimasumik. Kalaaleqarfiunerugaluartumi napparsimmaviup iggavissuani sulisuusuni 22-usuni qallunaaq pisortaasoq ataasiusoq, pingasut sisamalluunniit marlunnik oqaaseqartuusut, sinnerilu kalaallisut oqaaseqartuusut akornnganni kalaallisut taaguutinik tamanit atugaasunik (*standarder*) peqanngimmat. Tamatumalu kingunerisimavaa nerisassiassanut pilersaarusionermi (*madlavning*) sulinissallu pilersaarusionermi (*arbejdsplan*) kalaallisut ataasiinnarmik oqaasilik (*etsprogede*) qallunaat oqaasii atorlugit sulisariaqarsimasoq (Langgård 2005: 151). Taamaattumik oqaatigisariaqarpoq suliaqarfinni (*fagområder*) kalaallit oqaasiisa ineriartorteqqinneqannginnerannut pissutaaqataasut ilagigaat suliaqarfippassuit (*fagområder*) ilaanni kalaallisut taaguutinik tamanit atugaasunik (*standarder*) annertuumik peqannginnera.

Allamilli aamma pissutaasoqarpoq kalaallit oqaasiisa ineriartorteqqinneqanngitsoorneqartarnerannut. Kalaallit Nunaannimi kalaallit oqaasii ulorianartorsiunngikkaluartut suliaqarfippassuit (*fagområder*) nunap oqaasiisa inissisimaneranut pingaaruteqarluinnartuusut amerlaqisut qallunaat oqaasii atorlugit ingerlatsiviummata, soorlu pisortaqarfiit immikkoortortaqarfeerarpassuini allaffissorluni ingerlatsinermi (*administration*), ilisimatusarnermi, niuernermi (*erhvervslivet*), ilinniarfinnilu ingerlaqqiffiusuni (Langgård 2001: 38-41). Taamatut ingerlasoqarneranut pissutaaqataalluinnartut ilagivaat kalaallisut oqaasilinnik kalaallisulluunniit oqalussinnaasunik ilinniarluarsimasunik amigaateqarnerujussuaq. Tamannalu kalaallit oqaasiisa suliaqarfinni (*fagområder*) assigiinningsuni ineriartorteqqinneqanngitsoortarnerannut pissutaaqataasut ilagigaat oqaatigisariaqarpoq.

Qulaani taasamma saniatigut ullutsinni nunarsuarmi teknikkikkut ineriartornerup sukkaqisup kinguneranik taaguutaalersartut kalaallisut taaguusersuutiliornissaanni malinnaaniarneq piniartussaassagaluarpoq kalaallit oqaasiisa ineriartortilluarneqarnissaat anguneqassappat. Assersuutigilaralu ullutsinni internet aqutigalugu inuit qarasaasiap umeruaa (*skærm*) isigiinnarlugu imminnut isigalutik oqaluuterujoorsinnaalersimanerat, soorunalimi internetimut attaveqaraanni, højtalereqaraanni, mikrofoneqaraanni, webcameqaraanni (*webcam*) programilu skype (*skype*) qarasaasiarisamut aatsaat ikkussimagaanni (*installere*). Skypelu assersuutaannaavoq ullutsinni nunarsuatsinni nutaajulluni atugaalersimasoq. Skypep pilersinneqarnerata kingunerivaa taaguutinik (*termer*) nutaanik ikinngitsunik taaguusertariaqartunik suliaqartariaqaraluarneq. Nalunngilaralu Kalaallit Nunaanni skypemut tunngasut taaguutit kalaallit oqaasiinut ilaalersussatut sulii aalajaallisarneqarsimannngitsut.

Kalaallit oqaasii siunissami ineriartorteqqinneqassappata, siunissami ulorianartorsiulissannngippata aniguissappatalumi suliaqarfippassuit (*fagområder*) qallunaatut ingerlatsiviusut taaguutaat kalaallisut taaguutilersorneqartariaqarput. Kalaallisullu ilaatigut oqaaseqarfiugaluartuni kalaallisut taaguutinik tamanit atugaasunik (*standarder*) peqannginnerata kingunerivaa kalaallisut taaguuteqarpiannginnera, tamakkuuppullu aamma kalaallisut taaguutilersorneqartariaqarput. Taakkua suliarineqarnissaasa saniatigut nutaaliat sulluunniit Kalaallit Nunaanni aamma atugaalersussat kalaallisut taaguutilersorneqarlutik suliarineqartariaqartussaassagaluarlutik. Tamakkuuppullu kalaallit oqaasiisa siunissami aniguinissaannut ineriartorteqqinnissaannullu aqutissatuat ilagisaat, soorlumi oqaatsinut politikkimi (*sprogpolitisk*) nassuiaasiornissamik suleqatigiit nalileraat taaguutinik sukumiisumik atuinngitsut oqaasii atasannngitsut. Tamakkorpasuuppullu taaguusersuusiorlugit pilersiortornerisigut ineriartortinneqarlutik ingerlanneqartussaasut.

Taamaattumik suliaqarfippassuit (*fagområder*) taaguusersuutiliornerisigut taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) iluaqutigilluarneqartussat ilagivaat. Qulaanimi suliaqarfippassuit (*fagområder*) pineqartut ilaasa taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) atoqqissaarlugit suliarinissaat pisariaqartassaaq, naak taaguuterpassuit (*termer*) suliaqarfippassuarni (*fagområder*) taaguutilersornissaanni suleriaatsit oqinnerusut atorlugit aamma suliarineqartarnissaat pisartussaassagaluartoq. Taamaattumik taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) Kalaallit Nunaanni atorneqarsinnaasut periarfissaasut immikkoortuni 9.1-imi 9.2-milu takuneqarsinnaasut iluaqutigineqarnissaat pisariaqartassaaq

kalaallit oqaasii atorlugit suut tamaasa naammaginatsumik oqaatigineqarsinnaalerialartornissaannut pitsaasumik aqutissiueqataasussaassammata.

Taaguusersuuserinermi suleriaatsit (*terminologiske metoder*) atoqqissaarlugit suliarineqartariaqartut tassaanagerusassagunarput suliamut immikkut ilisimasalinnut (*fagekspert*) taaguusersuutissat (*terminologiske ordlister*). Aammali begrebit isummamikkut imminnut qanittut assigiimmik taaguuteqartilinninnissaat, isumasiuutillu (*definitioner*) pitsaasut paasiuminartullu pilersinnissaat pissutigalugit taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) atoqqissaarlugit ingerlasoqartariaqartassaaq, naak taaguusersuutissat suliamut immikkut ilisimasaqartunut (*fagekspertter*) saaffiginnittuunngikkaluartulluunniit, soorlumi innaallagissamut sakkortuumut tunngasunik suliaqarnitta ilaani taaguusersuuserinermik suleriaatsit atoqqissaartariaqarsimagivut, naak sullinniakkat (*målgruppe*) pingaarnertut tassaagaluartut inatsisartut (*landstingsmedlemmer*) suliaqarfimmut (*fagområde*) tassunga ilisimasaqarpiannngitsutut naatsorsuutigineqarsinnaasut.

14: Islandimi oqaatsit taaguusersuuserinerlu (*terminologisk arbejde*):

Islandimi ullumikkut oqaatsit qanoq inissisimanerat naatsumik paasissutissiissutigineqassaaq. Taassuma kingorna qangaanerusoq taaguusersuisarsimaneq oqaluttuarineqassalluni. Islandip naalagaaffinngorneraniit 1980-ip qeqqata tungaanut taaguusersuuserinermik suliaqartarsimaneq oqaluttuarineqassaaq. Kingullertullu Islandimi ukiuni kingullerni taaguusersuuserineq qanoq ingerlanersooq paasissutissiissutigineqassalluni.

14.1: Islandip inuttussusia:

Island 300.000-it missaanni inoqarpoq⁶⁴.

14.2: Islandimi ullumikkut oqaatsit inissisimanerat:

Islandimiut oqaasii ulluinnarni Islandimi atornerqarput, kiisalu aamma suliaqarfinni (*fagområder*) assigiinnngitsuni soorlu makkunani atornerqarputtaa; pisorta qarfiit allaffeqarfiini (*offentlige administration*), atuarfinni, universitetini, (*universiteter*), suliffeqarfinni (*virksomheder*), timersornermi, tusagassiuutini (*medier*) allanilu atornerqarlutik (Islandsk – Gammelt og nyt på samme tid 2001: 2).

---

⁶⁴ Uannga paasissutissaq tigusaavoq: <http://da.wikipedia.org/wiki/Island>. Kisitsisiliinermilu aallaavigineqarpoq 2005-imi nalunaarsuisimaneq.

Islandimi inatsisini tunngaviusuni (*grundlov*) islandermiut oqaasii taaneqarsimanngillat, taamaakkaluartoq ileqqoq maligarisaq (*tradition*) malillugu, inatsisini (*lover*) malittarisassanilu (*regler*) oqaasertaliorsimanerit aamma malillugit Islandimi pisortatigoortumik (*offecielle*) oqaatsit tassaanerarneqarput islandermiusut oqaatsit (*islandsk sprog*) (Kristinsson 2001: 8).

Islandimi oqaatsinut tunngatillugu silaannaq pissusitoqqanik aalajangiussinermik (*konservatisme*) oqaatsinillu nunagisami oqaasiusuni allanertartaarutsitsiniarnermik (*purisme*) imaqartoq oqaatigineqarpoq (Kristinsson 2001: 6).

14.3: Qangaanerusoq taaguusiisarsimaneq (*term dannelse*):

Qangaanerusorli taaguusiisarsimaneq pissutaaqataasimagunarluni qangaaniit ullumimut suliaqarfinni (*fagområder*) assigiinngitsuni tamani islandermiut oqaatsitik atorlugit ingerlasimallutillu suli maannamut taamatut ingerlapput. Qangaaniimmi suliaqarfiit (*fagområder*) nutaat nunaminnut anngukkaangata taaguutitai islandermiusut taaguutilersortuaannarsimavaat (*danne termer*). Assersuutit marluk qangaaneersunik oqaluttuartut islandermiusut taaguusiisarsimanerannut tunngasunik paasissutissiisimasut tigulaariffigineqassapput. Assersuummi siullermi Islandimi qangaanerusoq nutaanik sanaartuleqqaarnermi (*første nybygning*) taaguusersuuserinerup aamma atuussimaneranik imaqarpoq, taamanersuarmiilli taaguutit (*termer*) nutaat takkuttut islandermiusut taaguuserneqartarsimasut oqaatigineqarluni (Jónsson 1983: 65). Assersuutip aappaani 1100-kkut qiteqqunneraniit oqaaseqatigiilerineq allaganngorlugi suliareqqaarnerani (*første grammatik opsætning*) latiinerisut taaguutit pinnagit islandermiut taaguutaat atorineqarsimasut oqaatigineqarportaaq (Ibid: 65).

14.4: Islandip naalagaaffinngorneraniit 1980-ip qeqqata tungaanut taaguusersuutinik suliaqartarsimaneq:

1920-ikkut missaani taaguutit islandermiusut taaguuserneqartarnerat erseqqilluinnarpoq. 1918-imi Island naalagaaffinngorpoq (*suverænitet*) Danmarkimut atajunnaarluni (Jónsson 1997: 27). Tamatumalu kinguninngua taaguutinik suliaqarneq aallartilluarpoq ingeniørit kattuffiata (*ingenørforbundet*) oqaatsinut ataatsimiititaliaa (*ordudvalg*) 1919-imi pilersinneqarnerata kingunerisaanik (Ibid: 28). Kattuffinnit (*organisationer*) amerlasuunit tapersorsorneqarluni (*støtte*) aningaasalersorneqarsimavoq, tamatumalu kingunerisaanik suliaqarfinni (*fagområder*) assigiinngitsuneersut oqaatsit suliarineqarsimapput (Ibid: 28).

1928-mi taaguusersuutit ordbogiusut (*terminologisk ordbog*) saqqummersinneqarsimapput immikkoortunut (*afsnit*) pingasunut avinneqarsimallutik ukuusunut; maskiinat⁶⁵, umiarsuaq (*skib*)⁶⁶, aamma nalunaarsuutit (*register*)⁶⁷ (Jónsson 1997: 28).

1927-imiilli 1952-ip tungaanut taaguusersuutiniq suliaqarneq uninngasimavoq (Jónsson 1997: 27). 1952-imiilu ilinniartitaanermut ministerip (*uddannelsesminister*) nutaanik ordbogiliornissamut aningaasaliineratigut taaguutiniq suliaqarneq aallarteqqinneqarsimavoq (Ibid: 29). Ukiualuillu qaangiuttut 1964-imi Islandimi Oqaasiliortut (*sprognævn*) pilersinneqarput inuit ataasiakkaat atorfeqarfiillu (*institutioner*) oqaatsinik atuinermik ajornartorsiuteqartarnerannut ikiuutaasussanngorsimallutik (Ibid: 29). 1966-imiilu ataatsimiititaliaq (*nævn*) nutaamik siulittaasortaanerata (*formand*) kingunerisaanik taaguusersuutiniq suliaqarneq kipitinneqarpoq, siulittaasunngortup soqutigisaasa allamiinnerisa kingunerisaanik (Ibid: 29).

Ukiut qulit sinnilaarlugit qaangiommata 1978-imi ataatsimiititaliap (*nævn*) nutaamik siulittaasortaarnerata kingunerisaanik taaguusersuutiniq suliaqarneq ingerlaqqilerpoq (Jónsson 1997: 29). Suliaqarfinni (*fagområder*) assigiinngitsuni oqaatsinut ataatsimiititaliat (*ordudvalg*) pilersiortorneqarput soorlu assersuutigalugu makkuusut; 1979-imi islandermiut fysikumut ilisimatuuisa (*fysiker*) peqatigiiffiisa (*forening*) oqaatsinut ataatsimiititaliaat (*islandske fysikerforeningens ordudvalg*), 1980-imi sanaartornermut ingeniørit ataatsimiititaliaat (*bygningingeniørernes ordudvalg*), 1982-imi Peqqissaasut angutit peqatigiiffiata oqaatsinut ataatsimiititaliaat (*mandlige sygeplejerske forbundet*), allallu assigiinngitsut (Jónsson 1983: 69-70). Taamaakkaluartorli erseqqissarneqarpoq ordlitit saqqummersinneqarsimasut atorneqanngingajavissimasut isumasiuuteqannginnerisa (*definitioner*) kingunerisaanik, islandermiusut taaguutip saniatigut allamiut oqaasii kisimik ilanngunneqarsimammata (Ibid: 70). Tamannalu begrebinik misissueqqissaarnermik (*begrebsanalyse*) pissuseqatigiinnillu immikkoortiterinermik (*klassifisering*) ilisimasaqannginnermik pissuteqartoq oqaatigineqarpoq (Ibid: 70).

---

⁶⁵ Taaguusersuutit maskiinaamut tunngasut islandermiusuumiit ukununnga oqaatsinut nutserneqarsimapput; tuluttut, tyskisut, qallunaatullu.

⁶⁶ Taaguusersuutit umiarsuarmut tunngasut islandermiusuumiit ukununnga oqaatsinut nutserneqarsimapput; tuluttut, tyskisut qallunaatullu.

⁶⁷ Taaguusersuutit nalunaarsuutininut tunngasut tuluttuumiit, tyskisuumiit qallunaatuumiillu islandermiusut nutserneqarsimapput.

14.5: Islandimi ukiuni kingullerni taaguusersuuserineq:

Taaguusersuutit Islandip Oqaasileriffiata ordbankianiittut (*ordbank*) taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologiske metoder*) atorlugu suliarineqarsimasut arlalissuusut oqaatigineqarpoq⁶⁸.

1980-ip qeqqaniit taaguusersuutit pitsaassuseqarnerusut suliarineqartalersimapput.

1986-imi Lærerhøjskolimit saqqummersinneqarsimasoq psykologimut tunngasunik imaqartooq isumasiuuteqarlunilu (*definitioner*) nassuiaateqartooq (*forklaringer*) oqaatigineqarpoq (Þorbergsdóttir nov. 2006)⁶⁹.

Timmisartornermi (*flyvning*) taaguusersuutit isumasiuuteqarlutillu nassuiaatillit taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu suliarineqarsimasut 1993-imi Islandimi oqaasiliortunit (*sprognævn*) saqqummersinneqarsimapput. Taamanikkut angallannermut ministerip taakkuninnga suliaqartussanik ataatsimiititaliorneratigut (*udvalg*) piviusunngortinneqarsimalluni (Þorbergsdóttir nov. 2006).

Taaguusersuutit geologiimut tunngasut isumasiuuteqarlutillu nassuiaatillit taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu suliarineqarsimasut 1999-imi saqqummersinneqarsimapputtaaq (Þorbergsdóttir nov. 2006).

Suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertter*) taaguusersuutinik (*terminologiske ordliste*) suliaqartuusut nunarsuarmi siammarsimasuusut oqaatigineqarpoq. Taakkualu taaguusersuutinik aaqqissuisutut (*redaktører*) inissisimatinneqarput, taaguusersuuserisunillu (*terminologer*) Islandimi Oqaasileriffimmi sulisunit siunnersuisoqarlutik (*rådgive*) ingerlallutik⁷⁰. Taaguusersuuserisumit (*terminolog*) Islandimi Oqaasileriffimmi sulisumit oqaatigineqarpoq professorit ilinniartitsisullu taamatut suliaqarnissamik eqeersimaartuusut (Þorbergsdóttir nov. 2006⁷¹).

1991-imi Islandimi Oqaasiliortunit (*sprognævn*) fondi (*fond*) pilersinneqarsimavoq *Swedish Academy*-p aningaasanik tunissuteqarneratigut pilersinneqarsimalluni. Fondip taassuma pilersinneqarneranut siunertaasimavoq Islandip oqaasiinut iluaqutaasinnaasunut (*gavne*) tunngasunik suliaqarusuttut aningaasaliinikkut tapersersortarnissaat (*sponsor*), annermik taaguusersuutinik suliaqarniartut ordboginillu suliaqarniartut eqqarsaataanerusimallutik (Vikør 1993: 169).

---

⁶⁸ Þorbergsdóttirip Islandip Oqaasileriffiani taaguusersuuserisusup (*terminolog*) attaveqarfiginerani taanna paasissutissaq pissarsiaara.

⁶⁹ Þorbergsdóttirip Islandip Oqaasileriffiani taaguusersuuserisusup (*terminolog*) attaveqarfiginerani taanna paasissutissaq pissarsiaara.

⁷⁰ Uangga paasissutissaq tigusaavoq: <http://herdubreid.rhi.hi.is:1026/wordbank/about?changeToWebLanguage=GL>.

⁷¹ Þorbergsdóttir emailikkut attaveqarfigineratigut una paasissutissaq pissarsiaara

Islandimi Oqaasileriffik (*Islandsk Sprogsekretariat*) taaguusersuutinut (*terminologier*) paasissutissanut (*information*) tunngasunut qituisoqarfittut (*center*) ullumikkut inissisimavoq. Maannamut sammisaqarfiit paasisimasaqarfigilluakkat (*ekspertiseområder*) minnerpaamik 50-iusut oqaatigineqarpoq, suliamut immikkut ilisimasalinnit (*eksperter*) islandermiunit ineriartortinneqarlutik suliaqarfinnut tunngatillugit ordlistinnegortinneqarsimasut (*fagsproglige ordlister*)⁷². Taakkunanilu 50-it tikinneqarsinnaasut oqaatigineqarpoq Islandimi Oqaasileriffiup (*Islandsk Sprogsekretariat*) ordbankianiitinneqarlutik (*ordbank*)⁷³. Amerlaqisunillu allanittaaq ordlisteqartoq oqaatigineqarpoq tassa katillugit ordlistit 88-iunerarneqarlutik. Ordlistillu sulis saqqummersinneqanngitsut suliarineqartut oqaatigineqarpoq⁷⁴. Ordlistit pineqartut tamarmik islandermiusut oqaasertaqartut oqaatigineqarpoq, islandermiusut taaguutip saniatigut annermik tuluit oqaasii ilaatinneqarlutik takuneqarsinnaasut oqaatigineqarluni, aammali qallunaat, noorliit, norskit, svenskit franskillu oqaasii takuneqarsinnaakulallutittaaq⁷⁵. Taanna ordbanki (*ordbank*) Islandip Oqaasileriffiani nittartakkamiitinneqarpoq (*hjemmeside*) qaqugukkulluunniit nutaanik ilaartorneqarsinnaalluni (*opdatere*). 2000-imi agguaqatigiissillugu inuit 600-700-t ullormut taanna ordbanki iserfigisarsimavaat (Kristinsson 2001: 14). Islandimi Oqaasileriffiup taaguusersuuserinermut tunngatillugu sulianit elektroniskimik taaguutinik ujarlerfissiap pilersinneqarsimamut siuariarfiginerpaasarisimaga oqaatigineqarpoq (Ibid: 15). Þorbergsdóttir⁷⁶ Islandip Oqaasileriffiani taaguusersuuserisutut (*terminolog*) atorfillip oqaatigivaa taaguusersuuserisutut aaqqissuisuusut (*redaktører*) tassa taaguusersuuserisutut suliaqartuusut suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) siunnersortaritit (*rådgive*) suleriaaseq (*arbejds metode*) “*Guide to terminology*”⁷⁷-miittoq sulinerminni atortassagaat. Þorbergsdóttir oqaatigivaattaq sulis taaguusersuuserinermik suliaqarnermi pitsaassutsimik (*kvalitet*) qaffassaallutillu pitsanngorsaallutik (Þorbergsdóttir nov. 2006).

⁷² Uangga paasissutissaq tigusaavoq: <http://www.randburg.com/is/lang-instit/index.asp>.

⁷³ Ordbanki uani takuneqarsinnaavoq: <http://herdubreid.rhi.hi.is:1026/wordbank/search?changeToWebLanguage=GL>. Suliaqarfinnik (*fagområder*) amerlaqisunik imaqarpoq, soorlu assersuutigalugit ilaa taasinnaavakka ukuusut; avatangiisit (*miljø*), botanikki (*botanik*), imarsiornermut tunngasut taanerit (*maritime udtryk*), kukkunersuineq (*retskrivning*), naasut nerineqarsinnaasut (*spiselige planter*), qarasaasialerineq (*EDB*), uumasut imarmiut (*havets dyr*), biilit (*biler*), pinnguutinik ilinniutit (*genetik*) allarpassuillu.

⁷⁴ Uangga paasissutissaq tigusaavoq: <http://herdubreid.rhi.hi.is:1026/wordbank/dictionaries?changeToWebLanguage=GL>.

⁷⁵ Uangga paasissutissaq tigusaavoq: <http://www.randburg.com/is/lang-instit/index.asp>.

⁷⁶ Þorbergsdóttir Islandip Oqaasileriffiani sulisuuvoq taaguusersuuserisutut (*terminolog*) ilisimasaqartuulluni, taaguusersuuserisutut suliaqartunut siunnersuisuulluni (*rådgiver*).

⁷⁷ Taanna atuagaarannguaq mikisoq 42-nik qupperneqarpoq Heide Suonuutimit Finlandermiumit suliarineqarsimasooq. Taaguusersuuserinermik suleriaaseq atorlugu qanoq suleriaaseqartoqartarnera naatsumik atuagaqqami oqaluttuarineqarpoq, taaguusersuuserinermilu tunngaviusartut aamma oqaluttuarineqarlutik (Suonuuti 2001).

15: Kalaallit Nunaata Islandillu sanilliunneri:

Kalaallit Nunaat Islandilu Danmarkimut attuumassuteqarsimanertik assigiissutigivaat. Taamaattorli Island 1918-imili Naalagaaffinngorsimavoq Kalaallit Nunaallu 1979-imi namminersulernikuugaluarluni sulii Danmarkip Naalagaaffiata ataaniippoq.

Island Kalaallit Nunaaninngarnit inuttunerungaatsiarpoq Islandimi 300.000-inik inoqartoq Kalaallit Nunaat 57.000-it missaani inoqarmat.

Island Kalaallit Nunaaninngarnit oqaatsit tungaasigut siuarsimanerungaatsiarpoq. Islandimimi pisortaqarfiit allaffeqarfiini (*offentlige administration*), universitetini, suliffeqarfinni (*virksomheder*), allanilu assigiinngitsuni islandermiut oqaasii atorneqarput, Kalaallit Nunaannili sumiiffiit Islandimi islandermiusut ingerlatsiviusut assingi qallunaatut ingerlatsiviullutik. Taanna assigiinngissut annertuvoq Kalaallit Nunaannimi suliaqarfippassuit (*fagområder*) qallunaatut ingerlatsiviusut kalaallisut oqaaseqarfiulersinnaanissaanut suliassaq annertooujussuummat.

Islandip Oqaasileriffiani ordbankeqarpoq, taamatullu aamma Kalaallit Nunaata Oqaasileriffiani ordbankeqarluni. Ordbankilli imarisai eqqarsaatigissagaanni Islandimi suliaqarfippassuit (*fagområder*) 50-it iluini ordlistiliat ordbankimut alakkarneqarsinnaapput Islandermiut taaguutiniq nalornilernerminni alakkartagaannik, suliaqarfiillu (*fagområder*) ordlistiliarineqarsimasut katillugit 88-inngortussaasut oqaatigineqarlunittaaq. Kalaallit Nunaatali Oqaasileriffiata ordbankia ordboginik ordlistinillu maannamut 370.000-it⁷⁸ sinnerlugit imaqalernikuuvoq, naak ukialunnguit matuma siorna oqaatsit 60.000-iinnat ordbankip imarisimagaluarai. Taamaattumik

oqaatigisariaqarpoq Kalaallit Nunaata Oqaasileriffiani ordbanki ineriartortinneqarluartoq. Amigaataasulli tassaapput oqaatsit 370.000-it suliareqqissaarnissaat, suliaqarfippassuillu (*fagområder*) kalaallisut taaguutaannik taaguutissaannillu imaqartinneqalernissaa. Kingulleq eqqarsaatigalugu oqaatigisariaqarpoq Islandimi ordbankip Kalaallit Nunaannilu ordbankip assigiinngissutaat annertusoq, tassami Kalaallit Nunaanni suliaqarfippassuit (*fagområder*) taaguusersuuseriorfiginissaat avammullu saqqummiussornissaat suliassarujussuussammammat.

Islandimi taaguusersuutiniq taaguusersuuserinermi suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu avammut saqqummersinneqarsimasunik peqarpoq. Taakkulu tassaapput; timmisartornermi taaguusersuutit 1993-imi naammassineqarsimasut aamma geologiimut tunngasut taaguusersuutit 1999-imi saqqummersinneqarsimasut. Kalaallit Nunaannili sulii taaguusersuutiniq taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigeqqissaarlugu suliaasunik saqqummertoqarnikuunngilaq, naak *Sulinermi atukkanut taaguut – tarnikkut atukkanut*

---

⁷⁸ Kisitsisit ukua Oqaasileriffiup ittuanit Carl. Chr. Olsenit pissarsiarivakka.

tunnganerusut taaguusersuserinermi suleriaatsimut (*terminologisk metode*) assingulluinnartumik suliaasimagaluartut. Taakkuami taaguusersuutit begrebii begrebssystemi aallaavigalugu misissoqqissaarneqarnikuunngillat taamaattumillu isumasiuutitai isumasiuutilioriaaseq maleqqissaarlugu suliaanikuunatik.

Islandimilu oqaatsit tungaatigut suliaqarnermi pissutsit Kalaallit Nunaanni pissutsinut sanilliutissagaanni assigiinngissuteqarputtaaq. Islandimimi Islandip oqaasiinut iluaqutaasinnaasunut (*gavne*) tunngasunik suliaqarusuttut fondi pilersinneqarsimasoq aqutugalugu aningaasaliinikkut tapersorneqartarput, annermik taaguusersuutinik suliaqarniartut ordboginillu suliaqarniartut eqqarsaataanerullutik. Tamannalumi oqaatsinik ineriartortitsiniarnermut iluaqutaalluarsimanissaa naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Kalaallit Nunaannili taamaattumik fondimik peqanngilaq. Islandip Kalaallit Nunaatalu sanilliunneranni assigiinngissut kingulleq taaneqarsinnaasoq tassaavortaaq Islandip oqaasii aallaavigalugit taaguusersuutissanik ordlistiliortartut suliamut immikkut ilisimasaqartuusut (*fagekspertter*) nunarsuarmi sumiikkaluartulluunniit ordlistiliortarmata Islandip Oqaasileriffiani taaguusersuserisoq (*terminolog*) siunnersuisutit inissisimatillugu. Kalaallit Nunaannimi taamatut ingerlasoqanngimmat tamanna assigiinngissutaasoq aamma taasariaqarpoq.

Kingullertullu oqaatigissavara Kalaallit Nunaanni Islandimilu oqaatsit assigiinngissutaat tassaammat Islandimi oqaatsinut tunngatillugu silaannaq pissusitoqqanik aalajangiussinermik (*konservatisme*) oqaatsinillu nunagisami oqaasiusuni allanertartaarutsitsiniarnermik (*purisme*) imaqarmat, Kalaallit Nunaannili oqaatsinik nunagisami oqaasiusuni allanertartaarutsitsiniarnermik imaqanngimmat, oqaasersiammi amerlasuut nalinginnarineqarlutik kalaallit oqaasiinut ilaammata.

16: Naggasiut:

Specialiliuma suliarinerani Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqartarnissami periarfissat assigiinngitsut suusinnaaneri sukumiisumik sammisimavakka.

Siullermik paasisakka malillugit Kalaallit Nunaanni taaguusersuserinermi suleriaatsit (*terminologiske metoder*) qanoq ittuusussaaneri qalleqqissassavakka, annermik innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarsimanerput aallaavigissallugu. Paasisimavara taaguusersuserinermik suleriaatsimit (*terminologisk metode*) Skandinaviami atorineqartartumit nalinginnaasumit allaanerusumik ilaatigut Kalaallit Nunaanni suleriaaseqartariaqartoqartassasoq. Taaguusersuserinermik suleriaatsimit (*terminologisk metode*) Skandinaviami nalinginnaasumik atorineqartartumit allaanerusumik suleriaaseqartariaqarnermut pissutaavoq begrebssystemiliorluni

begrebinik misissueqjissaarnermi nunagisami oqaatsit pingaarnersarinngisaat tassa kalaallit oqaasii aallaaviginagit begrebit imminnut attuumassuteqarnerannik misissuisariaqarneq. Taamatut suleriaaseqartariaqarnermut pissutaavoq kalaallit oqaasii aallaavigalugit begrebit misissoqjissaarneqarsinnaannginneri kalaallisut taaguuteqannginneri imaluunniit assigiissaakkamik kalaallisut taaguuteqannginneri pissutaallutik. Ajornarpormi kalaallisut suli taaguuteqanngitsut imaluunniit assigiissaakkamik taaguuteqanngitsut kalaallit oqaasii aallaavigalugit suliaqarfiginissaat. Tamanna pissutigalugu begrebit misissoqjissaarnissai isumasiuutiliornissaalu qallunaat oqaasii aallaavigalugit imaluunniit allamiut oqaasii aallaavigalugit ingerlanneqartariaqartassapput. Taamatullu suliarereerneranni pisariunerusumik suli ingerlaqqittoqartariaqartassaaq begrebit misissoqjissaakkat kalaallisut taaguusernissaannut siunnersuusiortitsisarnissaq isumasiuutaasalu kalaallisuunngortinnissaannut suliassat isumannaqqaagassat suliareqqaartarnissaat pissutigalugit.

Taamaattorli aamma periarfissaavoq Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) maliinnangajallugu Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqarsinnaanissaq, kalaallit oqaasii (*sprog*) atorlugit ingerlasoqaannarluni. Suliaqarfiginiagaq kalaallisut taaguuteqarluarpat assigiiamilluunniit kalaallisut taaguutit atorneqarpata taamatut ingerlasoqarsinnaavoq, tassa begrebit misissoqjissaakkat isumasiuutissaalu kalaallit oqaasii atorlugit suliaralugit. Taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu kalaallillu oqaasii atorlugit taaguusersuutissanik suliaqarnermi Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) maliinnangajallugu suliaqarsinnaagaanni pitsaanerussaaq sukkanerusumillu taaguusersuutissat naammassineqarsinnaassallutik. Misilittakkammi paasitereerpaat suliaqarfimmi (*fagområde*) kalaallit oqaasii atorlugit ingerlatsiviunngitsumi assigiiamillu kalaallisut taaguuteqarfiunngitsumi suleriaatsip pisariunerusumik ingerlanneqartartussaana.

Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu taaguusersuusiortarnissami Skandinaviami taaguusersuuserinermik suleriaatsimit (*terminologisk metode*) allaanerussutaasartussanik allanik peqarpoq. Siulleq tassaalluni piareersarnerup (*forarbejde*) naalernerani suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertter*) suleqatigisassat taaguusersuuserinerup suuneranik suleriaatsillu qanoq ingerlanneqartarnerannik ilitsersuullugilluunniit pikkorissartittarnissaat, sunimmi suliaqalernerminnik ilisimasaqarnissaat pingaartuummat. Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu taaguusersuusiornermi allaanerussutaasartussaaq alla tassaavoq taaguummik

pitsaasumik toqqaareernermi kalaallisut taaguutaalersussat Oqaasiliortunut akuerisassanngortittariaqartassanerat. Tamannami pisariaqarpoq Naalakkersuisut aalajangersaasimammata Oqaasiliortut oqaatsinik (*ord*) akuersisassasut.

Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqartarnissami taaguusersuuserinermi suleriaatsit (*terminologiske metoder*) aallaavigalugit suliaasariaqartut tassaassapput begrebit ulluinnarni nalinginnaasunit atorneqarpiaratillu ilisimaneqarpiangitsut, suliamullu immikkut ilisimasallit (*fagekspertter*) kisimik ilisimasaqarfiginerusaat. Taamatut suleriaaseqarluni suliarisariaqarnerinut pissutaasut tassaapput kalaallisut taaguutissat pitsaasumik taaguusernissaat pisariaqarmat, taamatullu aamma begrebit isumasiuutissaasa begrebeqataanit allanit qanitaaneersunit immikkoortilluarlugit paasinartuunissaat pisariaqarmat.

Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqartarnissami pinngitsoorneqarsinnaassanngilaq suleriaatsit pisariunnginnerusut taaguusersuuserinermi suleriaatsimik (*terminologisk metode*) malinnittuunngitsut atorlugit taaguusersuutissat ilaat suliarineqartarnissaat.

Taamaaliortariaqarnermut pissutaasut ilagivaat suleriaatsit allat pilertornarnerujussuummata, Kalaallit Nunaannimi inuttoorsuunngitsumi sulisussakiffiusumilu periarfissatsialaammata.

Periarfissat ilagivaat naqitanit tutsuiginartunit qallunaatut taaguutaareersunik isumasiuuteqareersunillu katersineq, kingornalu kalaallisut nutsinnarissanik. Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik taaguusersuusiornitsinni taamatut suliaqartoqarsimavoq qallunaatut taaguutit isumasiuuteqareersut 400-nit ikinnerunngitsut suliarineqarlutik katersorneqarsimallutik, kingorna isumasiuutitai kalaallisut nutseriaannanngorlugit, kalaallisullu taaguutissaannik siunnersuusiorfigiteriaannanngorlugit. Taaguusersuuserinermimmi suleriaatsimit (*terminologisk metode*) suliaqarnermit pilertornarnerujussuuvoq.

Ordbogiliornermi suleriaaserineqartartoq semasiologiimik aallaaveqarluni suliaqarneq taaguusersuuserinermik suleriaatsimit (*terminologisk metode*) pilertornarnerujussuummattaq Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqarnermi aamma periarfissatsialaavoq. Taamatut suleriaaseqarnermi oqaatsit pioreersut katersorneqartarput kingorna isumaat nassuiarneqartarlutik. Innaallagissamut sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni aamma taamatut suliaqarsimavunga qallunaatut kalaallisullu taaguutaareersunik atuartitsissutineersunit ordlistiliarineqareersimasuniillu katersisimallunga. Tamannalumi pilertornaqimmat siunissami aamma pinngitsoorneqarsinnaanaviannngilaq. Erseqqissaatigissavarali begrebit taaguutillu ilisimaneqarpiangitsut taamatut suleriaaseqarluni suliarinissaat pitsaasuussanngimmat. Tassami

taaguutit pisariaqartinneqartut minittoorneqarsinnaapput, begrebillu isumasiuutissai paatsuunganartumik isumasiuutiliortoorneqarsinnaallutik.

Kalaallit Nunaanni taaguusersuutissanik suliaqartarnissami periarfissat ilagivaattaaq nunani allani taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigalugu begrebinik misissoqqissaarneqareernikunik kalaallisut nutsiiinnarlugit suliaqarsinnaaneq. Kalaallit Nunaanni inuttoorsuunngitsumi sulisussat aningaasallu pissarsiariniarnissaannut ajornakusoorfiusumi periarfissaavoq tamanna pitsaalluinnartoq, piffissarujussuarmimmi sipaarfiullunilu taaguusersuutissat pitsaasut naammassilertornissaannut sukkalisaataallutik iluaqutaasussaassammata.

Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suliaqartarneq eqqarsaatigalugu suliamut immikkut ilisimasallit (*fagekspertes*) ilinniagartuut suleqatissarsiariniarneri ajornakusoorujussuupput, ulapittuummatami. Taamaattumik ilinniagartuujunngikkaluit taaguusersuutissanik suliaqarnermi suleqataarusuttut qujarullugit suleqataatittarnissaat pitsaasuvoq, tamannami ajunngitsumik innaallagissamullu sakkortuumut (*stærkstrøm*) tunngasunik suliaqarnitsinni misilittagaqarfigaarput. Taamatullu aamma nunani allaneersut ingammik qallunaat suliamut immikkut ilisimasalittut suleqataatinnissaat pitsaasuuvortaaq, begrebit isumasiuutiliortinnerini suleqataatissallugit.

Iluaqutaasumimmi angusaqarfiulluartumillu tamanna aamma misilittagaqarfigaarput.

Kalaallit oqaasiisa ineriartortinniarneqarnerat sumut ingerlanersoq aamma sammisimavara.

Siullermilli kalaallit oqaasii sumi inissisimanersut erseqqissaatigeqqaalaarlakka. Kalaallit Nunaanni kalaallit oqaasii ulorianartorsiunngillat, suliaqarfippassuilli (*fagområder*) nunap oqaasiisa inissisimanerinit pingaaruteqarluinnartuusut amerlaqisut qallunaat oqaasii atorlugit ingerlatsiviupput, soorlu pisortaqarfiit immikkoortortaqarfeerarpasuini allaffissorluni ingerlatsinermi (*administration*), ilisimatusarnermi, niuernermi (*erhvervslivet*), ilinniarfinnilu ingerlaqqiffiusuni amerlanerni. Kalaallit kalaallisullunniit oqalussinnaasut qaffasinnerusumik ilinniagaqarsimasut amigaataanerujussuat suliaqarfippassuit (*fagområder*) qallunaat oqaasii atorlugit ingerlanneqarnerannut pissutaavoq, aammali allanik peqquteqarpoq. Tassami kalaallisut assigiimmik tamanit atugaasunik (*standard*) taaguuteqartoqartannginnera aamma pissutaaqataavoq. Allaammi kalaaleq oqaatsit ataatsit atorlugit oqaasiliusoq (*etsproget*) iggavimmi sulisuusoq nerisassanut pilersaarusiordermini (*madplan*) sulinissanullu pilersaarusiordermini (*arbejdsplan*) qallunaat oqaasii atortariaqarsimavai, naak kalaallisuinnaq oqaluttuugalualuni suliaqarfillu (*fagområde*) suliffigisani Kalaallit Nunaanni nutaajunngikkaluartoq. Tamakkua qulaani taasakka ajornartorsiutaasut qaangerneqassappata kalaallit oqaasii ineriartortinneqartariaqarput,

ineriartortinniarnearnerannilu aqputissaq pitsaanerpaaq tassaavoq suliaqarfippassuit (*fagområder*) kalaallisut oqaaseqarfiunngitsut assigiissaakkamilluunniit taaguuteqarfiunngitsut taaguutaasa (*termer*) assigiissaakkamik suliarinissaat. Kalaallisummi taaguuteqannginnerata taaguutillu aalajaallisaaffigineqannginnerisa kingunerisaanik kalaallinut inuiaqatigiinnut paasisutissiisarneq pitsaanngitsoq ingerlanneqartarpoq.

Massakut Kalaallit Nunaata Oqaasileriffiani pingaartillugu aallunneqarpoq suliaqarfinni (*fagområder*) assigiinngitsuni kalaallisut taaguuteqarfiorpiannngitsuni kalaallisulluunniit taaguuteqarfiunngitsuni kalaallisut taaguusersuutissanik sanaartorneq. Taamatut suliaqarnermi taaguusersuuserisoq (*terminolog*) suliamullu immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) suliaqartuusarput. Oqaasiliortulli kalaallit oqaasiisa ineriartortinniarnearnerannut akisussaanerpaallutik inissisimapput, aalajangersarneqarsimavormi kalaallisut oqaatsinik Oqaasiliortut akuersisartuussasut. Taamaattorli aamma oqaatsinut politikkimik (*sprogpolitisk*) nassuiaasiornissamik suleqatigiit innersuussutaannut ilaasoq Oqaasiliortut malittariaqagaat ima imaqarpoq. Suleqatigiit paasinnittaaserinngikkaat suliaqarfiit oqaasii (*fagsprog*) kalaalinngorsarneqassasut kalaalinngorsarneqartariaqartulluunniit, kisiannili suliaqarfiit imaasa (*faglige indhold*) paasisitsiniutigineqarnerat siunissami isumannaallisarneqassasoq taaguutit nalinginnaasumik akuerisaasut aallaavigalugit.

Oqaasersiat kalaallillu oqaasiisa sannaat atorlugit taaguutit tamarmik iluaqutitaqarput. Kalaallilli oqaasiisa sannaat atorlugit taaguusiisinnaagaanni pitsaanerpaassaaq Kalaallit Nunaannimi inuiaqatigiit kalaallisut oqaluttuusut amerlaneroqimmata. Taamaakkaluortoq oqaasersiat pinngitsoorneqarsinnaanngillat iluaqutaasarmatami. Oqaasersiammi iluaqutaat tassaapput begrebit assigiinngitsunik isumallit kalaallisut assigiimmik taagortualissagutsigit paatsuunganeq paatsoornerillu atuuttualersinnaammata. Kalaallisullu taaguuseruminaatsut takivallaartussaagaluiilluunniit oqaasersiannngortillugit pitsaaqutaassapput iluaqutaassallutillu. Kalaallit oqaasii ineriartorteqqinneqassappata, siunissamilu ulorianartorsiulissanngippata aniguissappatalu suliaqarfippassuit (*fagområder*) qallunaatut ingerlatsiviusut taaguutaat kalaallisut taaguutilersorneqartariaqarput, kalaallisullu taaguutinik tamanit atugaasunik (*standarder*) peqanngitsut assigiissaakkamik taaguutilersorneqartariaqarlutik. Tamakkorpasuuuppullu taaguusersuusiorlugit pilersiorturnerisigut ineriartortinneqarlutik ingerlanneqartussat.

Taaguusersuutissanillu suliaqartarnissami taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) iluaqutaalluassapput, taaguusersuusiorfigineqartussammi ilaasa taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) atoqqissaarlugit suliarinissaat pisariaqartassammat, naak

taaguuterpassuit (*termer*) taaguutilersornissaanni suleriaatsit oqinnerusut atorlugit aamma suliarineqartarnissaat pisartussaassagaluartoq. Taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) Kalaallit Nunaanni atorneqarsinnaasut kalaallit oqaasii atorlugit naammaginantumik oqaatigineqarsinnaaleriartornissaannut pitsaasumik aqutissiueqataassapputtaaq.

Taaguusersuuserinermilu suleriaatsit (*terminologiske metoder*) atoqqissaarlugit suliarineqartartussat tasaanerusassagunarpur suliamut immikkut ilisimasalinnut (*fagekspertter*) taaguusersuutissat, aammalu begrebit isummamikkut imminnut qanittut assigiimmik taaguuteqartilnnginnissaat isumasiuutillu (*definitioner*) pitsaasut paasiuminartullu pilersinnissaannut atoqqissaarneqartartussaassallutik.

Kalaallit Nunaanni kalaallit oqaasii Savalimmiuni savalimmiormiut oqaasiinut sanilliullugit assigiinnngissut uaniippoq Savalimmiuni suliarujussuit suliaqarfippassuarni (*fagområder*) taaguuterpassuit savalimmiutuunngortinneqareernikuummata inuiaqatigiinnillu atorneqarlutik. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni oqaatsinut eqqumaffiginnillunilu pimoorussinerusariaqarneq pisariaqarpoq. Suliaqarfippassuillu kalaallisut ingerlanneqarsinnaalissappata aqutissat mininneqarsinnaanngitsut tasaanerpaassapput taaguusersuutinik sanaartornissaq, databasimik inerisaanissaq, ordbogiliortiternissaq ordlistiliortiternissarlu. Apeqqutaataassappulli sulisussat ilinniagaqarluarsimasut naammattut qaqugu sulisorineqalersinnaanersut, aningaasat qanoq annertutigisut taamaattunut aningaasaliissutigineqarsinnaanersut, minnerunngitsumillu suliassanut taamaattunut akisussaasut pingaartitsinerat qanoq annertutiginersoq.

Islandimi islandermiut oqaasiisa Kalaallit Nunaanni kalaallit oqaasiinut sanilliullugit siuarsimanerungaatsiarput. Islandimimi suliaqarfippassuit (*fagområder*) islandermiusut ingerlatsiffiupput. Tamannalu assigiinnngissut annertuvoq Kalaallit Nunaanimi suliaqarfippassuit (*fagområder*) kalaallisut oqaaseqarfiulernissaannut suliassaq annertooujussuummat. Islandimi ordbankip Kalaallit Nunaannilu ordbankip imarisai aamma assigiinnngissuteqarput, tassami Islandip ordbankiani alakkarneqarsinnaasut suliaqarfippassuit 50-iupput, sulilu amerlillutik 88-inngortussaasut oqaatigineqarnikuulluni. Islandimilu ordbankip imarisaasa ilagai taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) atorlugu suliaasimasut marluusut, sulili Kalaallit Nunaani taaguusersuuserinermik suleriaaseq (*terminologisk metode*) aallaavigeqqissaarlugu suliaasunik saqqummertoqarnikuunngilaq. Islandimilu islandip oqaasiinut iluaqutaasinnaasunut tunngasunik suliaqarusuttut fondeqarnerat (*fond*) aamma assigiinnngissutaavoq. Kiisalu Islandimi taaguusersuutissanik suliaqartartut tassaapput nunarsuarmi

sumiikkaluartulluunniit suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*), Kalaallit Nunaannili taamatut ingerlasoqanngilaq.

Isumaqarpunga kalaallit oqaasiisa sumut qanorlu ingerlalluni pitsaasumik ineriartorteqqinneqarnissaat eqqarsaatigalugu misissuiffigisimasamma inerneru kalaallit oqaasiinut pingaaruteqartutut inissisimasuullutillu akisussaasuusut isumassarsiffigalugillu pissarsiaqarfigilluarsinnaassagaat, soorlu politikkerit oqaatsinullu tunngasunik atorfillit pingaarutillit. Malunnarpormi politikkerit aalajangiisartuusut inatsisiliortuusullu oqaatsit pitsaasumik ineriartortinniarneqarnissaat eqqarsaatigalugu ilisimasaqarpiaavinngitsut. Specialiliammalu naammassinerata kingunerisaanik ilisimasat nutaat arlalissuit ilisimaneqarsimanngitsut kalaallit oqaasiinut tunngasunik ilisimasaqarluartuusut ilisimasaqarfigilissavaat. Soorlumi makkua ilisimaligassat nutaajusut: Taaguusersuuserinermik suleriaatsit (*terminologiske metoder*) Kalaallit Nunaanni atorneqarsinnaasut, taaguusersuutissanillu suliaqartarnissami periarfissat allat assigiinngitsut.

Kalaallit Nunaanni taaguusersuuserinermik suleriaatsip ilaatigut allaanerusariaqartartussaasarnissaa sukumiisumik ersersitara Kalaallit Nunaanniinnaanngitsoq aammali Skandinaviami nutaarsiassaassaaq. Tassami Skandinaviami taaguusersuuserinermut tunngasuni saqqummersitaasuni taamatut suleriaatsip allaanerungaatsiartussaananeramik skandinaviamiut saqqummersitsinikuunngimmata.

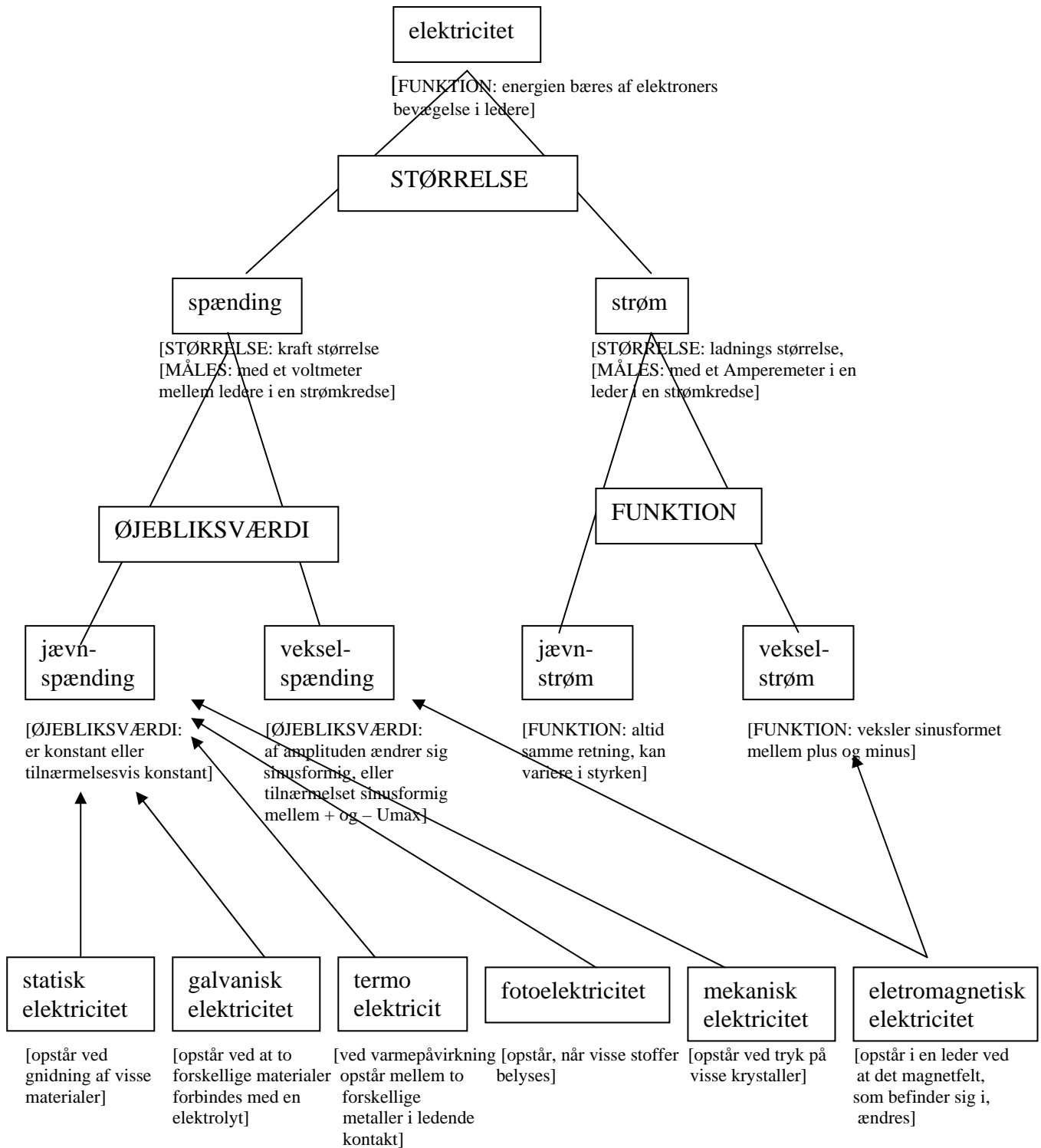
Innersuussutit (*rekommendationer*):

Kalaallit oqaasiisa sukkanerusumik pitsaasumilli ineriartortinneqarnissaanni innersuussutissakka ataani allaqqapput. Ilaa Islandimi oqaatsinik ineriartortitsinermi isumassarsiaapput, aammali Savalimmiuni oqaatsinik ineriartortitsinermi isumassarsiamik ataatsimik peqarluni:

- 1) Kalaallit Nunaanni kalaallit oqaasiisa ineriartortinneqarnissaannut iluaqutaasussamik annermik taaguusersuutinik assingusunillu suliaqarusuttunut aningaasaliisartussamik fondimik pilersitsinissaq.
- 2) Suliaqarfippassuit (*fagområder*) kalaallisut taaguutilersortariaqartut amerlaqisut sukkanerusumik kalaallisut oqaaseqarfiulersinniarnissaat anguniarlugu Kalaallit Nunaata Oqaasileriffiani taaguusersuutinik isumaginnilluni suliaqartuusooq ilaneqartariaqarpoq.
- 3) Taaguusersuutinik suliaqarusuttut nunarsuarmi sumiikkaluartulluunniit atorneqarsinnaasariaqarput. Ullutsinnimi Kalaallit Nunaanni suliamut immikkut

ilisimasaqarluartut ulapittuupput, taamaattumik sumiikkaluartulluunniit soqutiginnillutik
suliaqarusuttut ammaffigisariaqarput.

Bilag nr. 1

Bilag nr. 2

Begreb	Karakteristisk træk	Definition
foto elektricitet	AFGIVE: af stoffer ved lysstråler	jævnspænding der opstår, når visse stoffer belyses
galvanisk elektricitet	OPSTÅR: ved plus stof og minus stof dybes i elektrolyse	jævnspænding og jævnstrøm der opstår ved at plus stof og minus stof dybes i elektrolyse
magnetisme elektricitet	OPSTÅR: ved at ændre magnet feltet i en spole	vekselspænding og vekselstrøm der opstår ved at ændre magnet feltet i en spole
mekanisk elektricitet	AFGIVE: ved tryk af krystaller	jævnspænding og jævnstrøm der afgives ved tryk af krystaller
statisk elektricitet	OPSTÅR: ved gnidning	jævnspænding og jævnstrøm der opstår ved gnidning
termo elektricitet	OPSTÅR: ved fast berøring af to forskellige metaller	jævnspænding og jævnstrøm (elektromotoriske kraft) der opstår ved fast berøring af to forskellige metaller
elektricitet	forsyner folk med kraft	energiform hvor energien bæres af elektroners bevægelse i ledere
jævnspænding	ØJEBLIKSVÆRDI: er konstant eller tilnærmelses konstant	spænding hvis øjebliksværdi er konstant eller tilnærmelses konstant
jævnstrøm	FUNKTION: altid samme retning, og kan variere i styrken	strøm som altid har samme retning
spænding	STØRRELSE: kraft størrelse, kan måles med et voltmeter mellem ledere i en strømkreds	elektricitetens kraft størrelse, kan måles med et voltmeter mellem ledere i en strømkreds
strøm	STØRRELSE: ladnings størrelse, kan måles med et Amperemeter, i en leder i en strømkreds	elektricitetens ladnings størrelse, der kan måles med et Amperemeter i en leder i en strømkreds
vekselspænding	ØJEBLIKSVÆRDI: af amplituden ændrer sig sinusformig, eller tilnærmet sinusformig mellem + og - U _{max}	spænding, hvor øjebliksværdien af amplituden ændrer sig sinusformig eller tilnærmet sinusformig mellem + og - U _{max}
vekselstrøm	FUNKTION: skifter fra plus til minus skiftevis	strøm som skifter retning skiftevis

Bilag nr. 3

Term	Definition
Stof	
lysetsstråler	
Plus stof	
Minus stof	
elektrolyse	
Magnetfelt	
Spole	
Krystal	
Metal	
Energi	
Elektrisk energi	
energiform	
Elektron	
Leder	
Modstand	
Styrke	
Voltmeter	
amperemeter	
Amplitude	
Sinusformig	
+ U_{max}	
- U_{max}	

Bilag nr. 4

term	Definition
Stof	Alm. ord (evt. fysisk term)
lysetsstråler	Alm. ord (evt. fysisk term)
Plus stof	Hvilken sammenhæng?
Minus stof	Do.?
elektrolyse	Kan være SST-term eller fysisk term Ved elektrolyse sendes en strøm (jævnstrøm) fra en elektrode (anode) gennem en elektrolyt til en anden elektrode (katode). Dersom elektrolytten er vand (H₂O) spaltes dette i ilt(O) og brint (H) (ego).
Magnetfelt	det felt af kraftlinier som opstår omkring en leder, som gennemløbes af en elektrisk strøm (ego)
Spole	en elektrisk leder som er viklet om en (normalt cylindrisk) spoleform, der som oftest indeholder et magnetiserbart materiale (ofte jern) i den hensigt at skabe en magnetisk kraftliniestrøm gennem materialet (ego)
Krystal	fysisk (geofysisk) term
Metal	fysisk term
Energi	fysisk term IEC: 111-13-29: En skala mængde, som karakteriserer et fysisk systems evne til at udføre arbejde, og som bevares ved enhver transformation af systemet. (min oversættelse fra engelsk)
Elektrisk energi	Energi, hvor det forannævnte system er et elektrisk system eller denne energis elektriske tilstandsform (ego)
energiform	Energi kan optræde i forskellige tilstandsformer (energiformer): elektrisk energi kan transformeres til varmeenergi, mekanisk energi, kemisk energi etc. eller kombinationer af disse (ego)
Elektron	fysisk term: Den grundlæggende del af en elektrisk strøm
Leder	et stykke materiale (f. eks. kobber) som kan lede en elektrisk strøm (en strøm af elektroner) (ego)
Modstand	egenskab ved en leder som medfører en varmeudvikling, når en strøm sendes gennem lederen (ego)
Styrke	almindeligt ord
Voltmeter	instrument som kan måle størrelsen af en spænding (ego)
amperemeter	instrument som kan måle størrelsen af en strøm (ego)
Amplitude	størrelsen af en øjebliksværdi, specielt den største øjebliksværdi (ego) en amplitude kan være positiv eller negativ
Sinusformig	matematisk term IEC 101-14-34: en periodisk varierende størrelse med en fast frekvens (min forenkede oversættelse fra engelsk)
+ U_{max}	+U_{max} er forkortelsen for den største positive amplitude af en sinusformet spænding (ego)
- U_{max}	-U_{max} er forkortelsen for den største negative amplitude af en sinusformet spænding (ego)

Bilag nr. 5

begrebi	Isumasiuut	definition
foto elektricitet	Nikingassut sarfaalu qaamaneq iluaqutigalugu suussusilimmiit pinngortut	jævnspænding der opstår, når visse stoffer belyses
galvanisk elektricitet	Nikingassut sarfaalu suussusilimmiit plusimiit minusimiillu imerpalasuniittillugit innaallagialeriaaseq	jævnspænding og jævnstrøm der opstår ved at plus stof og minus stof dybes i elektrolyse
magnetisme elektricitet	Assigiinngissutsip sarfaalu pinngortartoq kajungerisup kajungerinerata allanngorarnerata spolimiittoq	vekselspænding og vekselstrøm der opstår ved at ændre magnet feltet i en spole
mekanisk elektricitet	Nikingassut sarfaalu pinngortartoq aligup naqinnerani	jævnspænding og jævnstrøm der afgives ved tryk af krystaller
statisk elektricitet	Nikingassut sarfaalu tangiussinikkut pinngortartoq	jævnspænding og jævnstrøm der opstår ved gnidning
termo elektricitet	Nikingassut sarfaalu (innaallagissap nukia) aattitassat marluiit imminnut atassusernerisa kissanneqaraangamik	jævnspænding og jævnstrøm (elektromotoriske kraft)der opstår ved fast berøring af to forskellige metaller varmpåvirkning
Spole	Sarfap aqutigisinnaasaa spole (tamatigut ulamertumut) nermuffimmut, tamatigungajallu kajungerisinnaasumik imalik (saviminiugajuttumik) taamaasillunilu kajumerisumik sarfat nukiiinik pinngortitsisartumik atortuut aqutigigalugu	en elektrisk leder som er viklet om en (normalt cylindrisk) spoleform, der som oftest indeholder et magnetiserbart materiale (oftest jern) i den hensigt at skabe en magnetisk kraftliniestrøm gennem materialet
elektrolyse	Umaatsunik isaterineq sarfamik atuinikkut tassunga aqqusaartinneratigut	ved elektrolyse sendes en strøm (jævnstrøm) fra en elektrode (anode) gennem en elektrolyt til en anden elektrode (katode). Dersom elektrolytten er vand (H ₂ O) spaltes dette i ilt(O) og brint (H)
energi	Angissutsip nalinga taassumalu oqaluttuarivaa sanaarineqartup sulisinnaassusia pinngorneratalu atulernerani attatiinnartarnera	en skalar mængde, som karakteriserer et fysisk systems evne til at udføre arbejde, og som bevares ved enhver transformation af systemet.
Elektrisk energi	Nukia, siuliani pineqartup innaallagianngornerata pissusaa imaluunniit nukiiup innaallagianngornera	energi, hvor det forannævnte system er et elektrisk system eller denne energis elektriske tilstandsform
energiform	Nukik saqqummersinnaavoq assigiinngitsunik (nukileriaatsit)	energi kan optræde i forskellige tilstandsformer (energiformer):elektrisk

	innaallagissap nukia nuunneqarsinnavoq kiaap nukia, savequtit nukii, kemiskit nukii il. il. imaluunniit tamakkua ataqatigiisitsinerisinerisigut	energi kan transformeres til varmeenergi, mekanisk energi, kemisk energi etc. eller kombinationer af disse
begrebi	Isumasiuut	Isumasiuut
Elektron	Innaallagissap sarfaata toqqamavigisarpiaa	den grundlæggende del af en elektrisk strøm
Leder	Atortuutip ilaa (soorlu kanngussak) innaallagissap sarfaanit ingerlaffigineqarsinnaasoq (elektronit sarfarsiataartut)	et stykke materiale (f. eks. kobber) som kan lede en elektrisk strøm (en strøm af elektroner)
Modstand	Piginnaaneq sarfap aqqutigisinnaasaata taassumalu inernerisarlugu kissakkiartorneq, sarfamik ingerlatitsigaanni ingerlaffigisinnaasukkut	egenskab ved en leder som medfører en varmeudvikling, når en strøm sendes gennem lederen
Styrke	Nukinga, nukik, pissaaneq	Kraft, energi, magt
Voltmeter	Uuttortaat sunniisup angissusaanut	instrument som kan måle størrelsen af en spænding
amperemeter	Sarfap angissusaanut uuttortaat	instrument som kan måle størrelsen af en strøm
Amplitude	Qanoq sakkortutigisumik alliaartornera imaluunniit milliartornera - sakkortuumik allineqartoq	størrelsen af en øjebliksværdi, specielt den største øjebliksværdi (<i>bemærkning: en amplitude kan være positiv eller negativ</i>)
Sinusformig	Imminut uteqattaartumik angissusilik aalajangersimasumik issaartoq (malugiuk: matematikkimi taaguut)	en periodisk varierende størrelse med en fast frekvens (bemærkning: matematisk term)
+ U_{max}	+U _{max} tassaavoq sinussip sunniisup imaluunniit sarfap qumut annerpaaffia/nuua	+U _{max} er forkortelsen for den største positive amplitude af en sinusformet spænding eller strøm
- U_{max}	-U _{max} tassaavoq sinussip sunniisup imaluunniit sarfap ammut annerpaaffia/nuua	-U _{max} er forkortelsen for den største negative amplitude af en sinusformet spænding eller strøm

Bilag nr. 6

Taaguusersuutissat innaallagissamut sakkortuumut tunngasut kalaallisut taaguutissaasa Oqaasiliortunut akuerisassanngortinneri

taaguut **imerpalasumiit innaallagialq** *oq. arl.*

isumasiuut savimerngit assigiinngitsut marluk elektrolytimut imerpalasumut
attaveqartilernerisigut jævnspændingi pinngortoq

qallunaatut **galvanisk elektricitet** *ordgruppe*

taaguut **innaallagialq** *t*

isumaqataa **kallerup innera** *oq. arl.*

isumasiuut nukissioriaaseq nukik innaallagissap aqputaaniittunit elektronit aalanerinit
tigummineqartoq

qallunaatut **elektricitet** *sb.*

taaguut **jævnspændingi** *t*

allat⁷⁹ **naqitsiuartoq, nikingassut, sarfaq ataatsimik sammivillip**

isumasiuut spændingi tassataavaannaq allanngujuitsuusoq imaluunniit allanngujitsup
qanitaaniittoq

qallunaatut **jævnspænding** *sb.*

taaguut **jævnstrøm** *t*

allat **sarfaq ataatsimik sammivilik, sarfaq naqitsiuartoq, nikingatitsissutip sarfaa, sarfaq
noqangasoq**

isumasiuut sarfaq ataasiinnarmik sammiveqartuaannartoq, kisiannili sakkortussusia
allanngorarsinnaasoq

qallunaatut **jævnstrøm** *sb.*

---

⁷⁹ Taaguutissatut siunnersuutaasut allat suliamut immikkut ilisimasallit (*fageksperter*) siunnersuutigisimasaat.

taaguut   **spændingi maligaasiortoq** *oq. arl.*
allat   *sunniineq issaartoq, sunniineq allanngorartoq, tinngartut, siikaartut, assigiinnngitsut, spændingi issaartoq*
isumasiuut   spændingi taassuma maannakkut annertussusiata piffissami aalajangersimasumi aalajangersimasumik allanngornera imaluunniit piffissami aalajangersimasumi allanngupjaarnera U_{max}-ip plusiusup U_{max}-illu minusiusup akornganni
qallunaatut   **vekselspænding** *sb.*

taaguut   **tagiaanermiit innaallagialq** *oq. arl.*
Isumasiuut   savimerngit tagiunnerisigut jævnspændingi pinngortoq
qallunaatut   **statisk elektricitet** *ordgruppe*

taaguut   **vekselstrøm** *t*
allat   *sarfaq maligaasiortoq, sarfaq mumilasoq, sarfaq uteqattaartoq, sarfaq issaartoq, nikeqattaartoq sarfaq, assigiinnngitsup sarfaa*
isumasiuut   sarfaq plusip minusillu akornanni nikerartoq
qallunaatut   **vekselstrøm** *sb.*

Stærkstrømsterminologi ordliste

term   **elektricitet** *sb.*
definition   energiform hvor energien bæres af elektroners bevægelse i ledere
grønlandsk   **innaallagialq** *t, kallerup innera oq. arl.*

term **elektromagnetisk elektricitet** *ordgruppe*
definition vekselspænding og vekselstrøm der opstår i en leder ved, at det magnetfelt, som lederen befinder sig i, ændres
grønlandsk **kajungerisamiit innaallagiaq** *oq. arl.*

term **fotoelektricitet** *ordgruppe*
definition jævnspænding der opstår, når visse stoffer belyses
grønlandsk **qaamanermit innaallagiaq** *oq. arl.*

term **galvanisk elektricitet** *ordgruppe*
definition jævnspænding der opstår ved at to forskellige materialer forbindes med en elektrolyt
grønlandsk **imerpalasumiit innaallagiaq** *oq. arl.*

term **jævnspænding** *sb.*
definition spænding hvis øjebliksværdi er konstant eller tilnærmelsesvis konstant
grønlandsk **jævnspændingi,**
allat **naqitsiuartoq, nikingassut, sarfap ataatsimik sammivillip**

term **jævnstrøm** *sb.*
definition strøm som altid har samme retning, men kan variere i styrken
grønlandsk **jævnstrømmi** *t*
allat **sarfaq ataatsimik sammivilik, sarfaq naqitsiuartoq, nikingatitsissutip sarfaa**

term **mekanisk elektricitet** *ordgruppe*
definition jævnspænding der opstår ved tryk på visse krystaller
grønlandsk **savequtiniit innaallagiaq** *oq. arl.*

term **spænding** *sb.*
definition elektricitets krafts størrelse, som kan måles med et voltmeter mellem ledere i en strøm kredse
grønlandsk **spændingi** *t*
allat *sunniisoq, ingerlatsisoq, tunisisartoq, noqangasoq*

term **statisk elektricitet** *ordgruppe*
definition jævnspænding der opstår ved gnidning af visse materialer
grønlandsk **tagiaanermiit innaallagialaq** *oq. arl.*

term **strøm** *sb.*
definition elektrisk ladnings størrelse, der kan måles med et Amperemeter i en leder i en strøm kredse
grønlandsk **sarfaq** *t*

term **termoelektricitet** *ordgruppe*
definition jævnspænding der ved varmepåvirkning opstår mellem to forskellige metaller i ledende kontakt
grønlandsk **kiammit innaallagialaq** *oq. arl.*

term **vekselspænding** *sb.*
definition spænding, hvor øjebliksværdien af amplituden ændrer sig sinusformig eller tilnærmet sinusformig mellem + og – U_{max}
grønlandsk **spændingi maligaasiortoq** *oq. arl.*
allat *sunniineq issaartoq, sunniineq allanngorartoq, tinngartut, siikaartut, assigiinngitsut, spændingi issaartoq*

<u>term</u>	vekselstrøm <i>sb.</i>
<u>definition</u>	strøm som veksler sinusformet mellem plus og minus
<u>grønlandsk</u>	vekselstrøm <i>t</i>
<u>allat</u>	<i>sarfaq maligaasiortoq, sarfaq mumilasoq, sarfaq uteqattaartoq, sarfaq issaartoq, niqueqattaartoq sarfaq, assigiinngitsup sarfaa</i>

Atuakkat najoqqutarineqartut (litteraturliste):

Atuarfitsialak (2003): *Metoder & værktøjer*. Inerisaavik, Nuuk.

Andersen, Thomas (2001): *Statistisk og sprogpolitik*. Grønlands Statistisk.

(Saqqummersinneqarnikuunngilaq)

Berthelsen, Chr. m. fl. (1997): *OQAATSIT - Kalaallisuumiit Qallunaatumut*. Grønlandsk Dansk ORDBOG. Atuakkiorfik Undervisning, Nuuk.

Berthelsen, Chr. m. fl. (1977): *Ordbogi – Kalaallisuumit Qallunaatumut*. S. L. Møllers Bogtrykkeri, Skovlunde, Danmark.

Bugge, Aage m. fl. (1960): *Dansk-Grønlandsk ORDBOG*. Ministeriet for Grønland, København.

Cabré, M. Teresa (1999): *Terminology – Theory, methods and applications*. Oversat af Janet Ann DeCesaris. John Benjamins B. V. Amsterdam/Philadelphia.

Christensen, Palle (1969): *Den lille ordbog*. S. L. Møllers bogtrykkeri, København.

DS/ISO 704 (2000): *Terminologiarbejde – Principper og metoder*. Dansk Standard, København.

DS/ISO 1087-1 (2000): *Terminologisk arbejde – Vocabular – Del 1: Teori og anvendelse*. Dansk Standard, København.

ESPAD99 (2000): *Rusmiddelundersøgelse blandt unge, årgang 1983 og 1984, i Grønland*. Grønlands Statistisk, Nuuk.

ESPAD 2003 (2003): *Rusmiddelundersøgelse blandt unge årgang 1986, 1987 og 1988, i Grønland*. Grønlands Statistisk, Nuuk.

Forretningsorden (2003): *Forretningsorden for Grønlands Landsting af 4. november 1999 med ændringer af 23. maj 2000, 19. oktober 2001, og 8. april 2003*. Namminersornerullutik Oqartussat, Kalaallit Nunaat.

Grove, Arnaq (2007): Grønlandsk sprog under påvirkning. I: Københavns Universitets ALMANAK. Qupp. 125-139.

Grønlands Statistisk – Naatsorsueqqissaartarfik (2005): *Grønland 2005 – Kalaallit Nunaat – Statistisk årbog – Ukiumoortumik kisitsisitigut paasisutissat*. KLS Tryk A/S. Danmark.

ISO 8402 (1994): *Quality Management and Quality Assurance Vocabulary*. (2. udgave). International Organization for Standardization.

Jacobsen, Jógvan í Lon (2001): *Føroysk – Færøsk*. I: Sprogforum, nr 19, vol. 7. Qupp. 40-45.

Jónsson, Sigurdur (1983): *Språkvård och terminologiarbete på Island*. I: Nordterm '83. Qupp. 65-70.

Jónsson, Sigurdur (1997): *Ismer som påverkar språkplanering på Island*. I: Nordterm '97. Qupp. 27-38.

Inatsisartut inatsisaat nr. 12 (1990): *Oqaasiliortut pillugit Inatsisartut inatsisaat*. Namminersornerullutik Oqartussat, Kalaallit Nunaat.

Landstingslov nr. 12 (1990): *Landstingslov om Grønlands Sprognævn*. Grønlands Hjemmestyre, Kalaallit Nunaat.

Langgård, Karen (2005): *Sproglige dilemmaer på det grønlandske arbejdsmarked*. I: Carlsen, Aksel V. (eds.): *Arbejdsmarkedet i Grønland – fortid, nutid og fremtid*. Ilisimatusarfik, Nuuk.

Langgård, Per (2001): *Saperasi isumaqaleritsi – Grønlandsk domænevinding*. Oqaasileriffik/Sprogsekretariat.

Langgård, Per; Olsen, Kistâra Vahl (2000): *Qaqortumi oqaatsit – nalunaarusiaagallartog. Sprogene i Qaqortoq – en minirapport*. Ilisimatusarfik.

Madsen, Bodil Nistrup (1999): *Terminologi principper og metoder*. Gads Forlag, København.

Madsen, Bodil Nistrup (2006): *Kursus i terminologilære, dag 2* (pdf-fil). Nuuk.
(Saqqummersinneqarnikuunngilaq).

Madsen, Bodil Nistrup (2006): *Kursus i terminologilære, dag 4* (pdf-fil). Nuuk.
(Saqqummersinneqarnikuunngilaq).

...men ordet (2001): *...men ordet. Rekommandationer fra Arbejdsgruppen for sprogpolitisk redegørelse*. Oqaasileriffik/Atuakkiorfik A/S, Nuuk.

Muus, Bent m. fl. (1985): *Kalaallit Nunaata uumasui – aalisakkat · timmissat · miluumasut*. Peter K. S. Heilmannimit kalaallisut nutserneqarsimasog. Plurigraf/Resopal, Portugal.

Møller, Lisathe (2002): *Grønlandsk fagterminologi – Eksempler fra en antagningsordliste*. (saqqummersinneqarnikuunngilaq)

Møller, Lisathe (2003): *Situationer om computer termer i Grønland – med et eksempel om terminologi arbejde med computer termer*. (Saqqummersinneqarnikuunngilaq)

Namminersornerullutik Oqartussat Inatsisaat (1978): *Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussani pillugu inatsisaat. nr. 577, 29. november 1978-imeersoq*

Nalunaarutit (1959): *Grønlandsk lovsamling – Serie A Nr. 1*

Nalunaarut nr. 23 (1990): *Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 23 15. maj 1990-imeersoq Oqaasiliortut pillugit*. Namminersornerullutik Oqartussat, Kalaallit Nunaat.

...Oqaaserli (2001): *...Oqaaserli. Oqaatsinut politikkimik nassuiaasiornissamik suleqatigiit innersuussutaat.* Oqaasileriffik/Atuakkiorfik A/S, Nuuk.

Oqaasileriffik (1999): *Allaffeqarfik pillugu paasissutissat – fakta om Sprogsekretariatet.* Oqaasileriffik/ Atuakkiorfik A/S. Nuuk.

Oqaasileriffik (2000): *Taaguusersuutit - pinerluttulerinermut, eqqartuussisarnermut, aningaaserivinnut, timillu pisataanut tunngasuni.* Oqaasileriffik/Atuakkiorfik A/S, Nuuk.

Oqaasileriffik (2006): *Sulinermik atukkanut taaguutit – tarnikkut atukkanut tunnganerusut.* Oqaasileriffik, Nuuk.

Palmer, F. R (1981): *Semantics.* Cambridge University Press. Great Britain.

Oqaasileriffik (2005): *Peqqinnissaqarfinni taaguusersuutit – Sundhedsvæsensterminologi.* Nørhaven Book A/S, Danmark.

Peqqussut nr.8 (2002): *Atuarfik pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 8, 21. maj 2002-meersoq.* Namminersornerullutik Oqartussat. Kalaallit Nunaat.

Petersen, Hjalmar P. (2002): *Sprogteknologi på Færøerne. I: Holmboe, Henrik (red.): Nordisk Sprogteknologi 2002 – Nordic Language Technology 2002.* Museum Tusulanums Forlag, København. Qupp. 33-40.

Petersen, Jonathan (1967): *ordbogêrak.* (aappassaanik naqitigaq). Nûngme sineríssap kujatdliup nakiteriviane, Nuuk.

Petersen, Robert (1997): *Det grønlandske sprog. I: Karker, Allan, m. Fl. (red.): Nordens Språk.* Novus forlag, Oslo. Qupp. 193 – 207.

Petersen, Robert m. fl. (2003): *ORDBOGEN - Dansk – Grønlandsk. Qallunaatut – Kalaallisut.* Ilinniuseriffik Undervisningsmiddelforlag, Nuuk.

Poulsen, Jóhan Hendrik W. (1997): *Det færøske sprog. I: Karker, Allan, m.fl (red.): Nordens Språk.* Novus forlag, Oslo. Qupp. 177 - 192.

Rischel, Jørgen (1995): *Sprog og begrebsdannelse. I: Hjorth, Poul Lindegård: Sprog og tanke. Fire essays.* Det kongelige Danske Videnskabernes Selskab Kommissionær: Munksgaard, København.

Spri rapport 481 (1999): *Metoder och principper i terminologiarbetet.* AB Realtryk, Stockholm.

Statusrapport for folkeskolen (2000): *Statusrapport for folkeskolen.* Inerisaavik/Pilersuiffik, Nuuk.

Suonuuti, Heidi (2001): *Guide to Terminology.* Tekniikan Sanastokeskus ry.

Stærkstrømsbekendtgørelsen afsnit 6 (2001): *Elektriske installationer 2001.* Elektricitetsrådet.

Vahl, Bolatta (2004): *Grønlandsk terminologi i fremtiden. En argumentation for, hvorfor det grønlandske sprog skal have fagordlister, med ordliste over svømmeudstyr som eksempel.*

Ilisimatusarfimmi (Grønlands Universitet) Kalaallisut oqaasilerinermik, atuakkialerinermik tusagassiuuteqarnermilu institutimi speciale. Uani pdf-filitut aaneqarsinnaavoq:

<http://www.ilisimatusarfik.gl/Portals/0/Ekstern/Uddannelse/SpecialBA/Bol%20vahl.pdf>

Vikør, Lars S. (1993): *The Nordic Languages. Their Status and Interrelations.* Novus forlag, Oslo.

Aagesen, Henrik Vagn (2004): *QIMAWIN – tassa qarasaasiaq atorlugu kalaallit oqaasiinik qinerlersoq misissuisorlu.* Henrik Vagn Aagesen, København.

Naqitat internetimit aasat:

Danmarks statistisk – Paasisaq: Savalimmiuni januarip 1-ani 2006-imi inuit amerlassusii.

Uangga aasaavoq:

http://www.dst.dk/Vejviser/Find_Rundt/Emneord/search.aspx?keyword=indbyggere&searchid=368

(novembarip 14-ianni 2006-imi aasaq)

Hansen, Zakaris S. m.fl. (2001): *Udredning om sprogpoltiske initiativer og domænetab i færøsk*. Tórshavn.

Hansen, Zakaris Svabo (2003): *Færøsk før, nu og i fremtiden*. Uannga aasaavoq:

<http://www.vxu.se/hum/publ/humanetten/nummer13/art0306.html> (novembarip 10-anni 2006-imi aasaq)

Islandsk – Gammelt og nyt på samme tid (2001): *Islandsk – Gammelt og nyt på samme tid*.

Islands Undervisnings-, Forsknings- og Kulturministerium. Island. (pdf-fil) Uannga aasaavoq:

<http://bella.mrn.stjr.is/utgafur/danska.pdf>

Islandsk Sprogsekretariat – http://www.randburg.com/is/lang-instit/lang-instit_de.asp

(novembarip 7-anni 2006-imi aasaq)

It-Terminologi Udvalgets ordbog: www.it-dansk.dk (decembarip 5-anni 2006-imi aasaq)

Kristinsson, Ari Páll (2001): *Utredning om de nordiske språkernes domener og det siste tiårs*

språkpolitiske initiativ – Island – for Nordisk ministerråds språkpolitiske referansegruppe. Uannga

aasaavoq: <http://www.ismal.hi.is/utredning.html> (novembarip 7-anni 2006-imi aasaq)

Semantisk triangel (titartagaq): Uannga aasaavoq: http://en.wikipedia.org/wiki/Semantic_triangle

(oktobarip 15-ianni 2006-imi aasaq)

Skautrup, Peter (1943): *Sprogbevarende bestræbelser inden for Skandinavien*. Uannga aasaavoq:

<http://www.modersmaalet.dk/skautrup1943.htm> (novembarip 10-anni 2006-imi aasaq)

Sundhedsstyrelsen (2005): *Håndbog i begrebsarbejde, Principper og metoder for*

arbejdsgrupperne nedsat af Det Nationale Begrebsråd for Sundhedsvæsenet. Del 1: Principper.

Sundhedsstyrelsen. København. (pdf-fil). Interneti:

http://www.sst.dk/publ/publ2005/SESI/Begrebsarbejde/Del_1/Haandbog_begrebsarbejdedel1.pdf

(novembarip 7-anni 2006-imi aasaq).

Sundhedsstyrelsen (2006): *Håndbog i begrebsarbejde. Del 2: Metoder og arbejdsforløb.*

Arbejdsgruppe Sundhedsstyrelsen. København. (pdf-fil). Interneti:

http://www.sst.dk/publ/Publ2006/SESI/Begrebsarbejde_2/Begrebsarbejde_del2.pdf (novembarip 7-anni 2006-imi aasaq)

Sundhedsvæsenets Begrebsbase: Uani takuneqarsinnaavoq: <http://begrebsbasen.sst.dk>

(decembarip 6-anni 2006-imi aasaq)

Udredning om sprogpoltiske initiativer og domænetab i færøsk. Uannga aasaavoq:

[http://siu.no/vev.nsf/d48a0ecf27ae054dc1256f630063e8d7/7b367fc353748c94c1256bca002a135e/\\$FILE/udredningsrapport.doc](http://siu.no/vev.nsf/d48a0ecf27ae054dc1256f630063e8d7/7b367fc353748c94c1256bca002a135e/$FILE/udredningsrapport.doc) (13. novembari 2006-imi aasaq)

Emailikkut saaffigisimasat:

Abelsen, Abia: Emailia: aab@inerisaavik.gl

Karlsen, Ellen J.: Emailia: eje@inerisaavik.gl

Olsen, Carl Christian: Emailia: cco@gh.gl

Simonsen, Marjun A.: Emailia: marjuns@kallnet.fo

Vahl, Kistaara: Emailia: kv@gu-nuuk.gl

Porbergsdóttir, Ágústa: Emailia: agustath@ismal.hi.is

Taaguusersuuserinermut tunngasut qallunaatut kalaallisullu taaguutit:

adskillende træk – ilisarnaat immikkoorutaasoq (kalaallisut taaguutaa nammineq siunnersuutigisaraara)⁸⁰

almensprog – nalinginnaasut oqaatsit (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

almensprogligt ord – oqaaseq nalinginnaasoq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

almensprogligt tegn – nalinginnaasumut atasooq ilisarnaat (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

almensprogligt udtryk – nalinginnaasumit oqaatsimit taaneq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

associative relationer – associativimik begrebit ataqatigiinnerat (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

begreb – begrebi (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiikuusarput)

begrebsdiagram – begrebsdiagrammi (kalaallisut taaguutaa nammineq siunnersuutigisaraara)⁸¹

begrebsfelt – begrebsfelti (kalaallisut taaguutaa nammineq siunnersuutigisaraara)⁸²

begrebsrelation – begrebit ataqatigiinnerat (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiikuusarput)

Begrebssekretariat – Begrebinut Allatseqarfik (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

begrebsskema – begrebinut skema (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

begrebssystem – begrebssystemi (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiikuusarput)

bemærkning – ilaliussaqq (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiikuusarput)

benævnelse – taaneq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

bestanddel – pisataq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

bestanddele relation – pisattat ataqatigiissuteqarnerat (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

definition – isumasiuut (kalaallisut taaguutaa Bovattalu atortagarilernikuusarput)⁸³

---

⁸⁰ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummot *adskillende træk*-imut siunnersuutiginiikuugaluusarput *allaassutsimut ilisarnaat*. Taamaattorli massakkut paasilersimavara taanna taaguutissatut pitsaasuunngitsooq taamaattumik *ilisarnaat immikkoorutaasoq* taaguutigitiippara.

⁸¹ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummot *begrebsdiagram*-imut siunnersuutiginiikuugaluusarput *begrebssystemilioriaaseq*. Taamaattorli massakkut paasilersimavara taanna taaguutissatut pitsaasuunngitsooq taamaattumik allamik siunnersuuteqarpunga.

⁸² Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguut *begrebsfelt*-imut siunnersuutiginiikuugaluusarput *begrebit sammisat*. Taamaattorli massakkut paasilersimavara taanna tassunga taaguutissatut tulluuttuunngitsooq. Taamaattumik allamik siunnersuuteqarpunga.

definitionsmetode – isumasiuutilioriaaseq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

delbegreb – begrebi aggorneq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)⁸⁴

delbegrebssystem – begrebssystemit immikkoortut (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

deskriptive – deskriptive (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

diagram – diagrami (Ordbogen – Dansk – grønlandsk, qallunaatut – kalaallisut 2003-meersumit pissarsiaq)

dokumentationsmateriale – atortussaq uppernarsaataasoq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

egenskab – suussuseq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

ekstension – begrebip imaanik taaguineq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)⁸⁵

emneområde – sammisaqarfik (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

fagbegreb – suliaqarfimmut atasoq begrebi (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

fagekspert – suliamut immikkut ilisimasalik (Oqaasileriffimmi atortagarput)

fagligt begreb – suliaqarfimmi begrebi (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

fagområde – suliaqarfik (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiikuuarput, Oqaasileriffimmi atorneqaleralereernikuuvoq)

fagsprog – suliaqarfimmi oqaatsit (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiikuuarput)

fagsproglig udtryk – suliami immikkut ittumi taaneq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

fagudtryk – suliaqarfimmi taaneq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

feltdiagram – feltdiagrami (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

flere ord – oqaatsit arlariit (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

---

⁸³ Siullermik qallunaatut taaguummumut *definition*-imut kalaallisut taaguutigittarnikuugaluarparput *nassuiaat*. Kisiannili kingorna paasileratsigu qallunaatut taaguummumut *forklaring*-imut kalaallisut taaguutissaq *nassuiaat* tulluunnerusoq. Taassuma kingorna qallunaatut taaguut *definition* kalaallisut taasalersimavarput *isumasiuut*. Specialiliornermalu nalaani qallunaatuumiit kalaallisuumut ordbogi kingulleq saqqummersinneqarnikoq misissorluarlugu paasilersimavara qallunaatut taaguut *definition* kalaallisut tassani taaguuserneqarsimasooq *isumasiuut*. Tassa Bolattalu taaguutitut atortalerikuusatta assinga. Isumaqarpunga taanna taaguut *isumasiuut* imarisaa eqqarsaatigalugu tulluulluinnartuusoq.

⁸⁴ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummumut *delbegreb*-imut siunnersuutiginiikuugaluarparput *begrebip ilaa*. Taamaattorli massakkut paasilersimavara *begrebip ilaa* tassunga taaguutissatut tulluuttuunngitsooq. Taamaattumik *Begrebi aggorneq* siunnersuutigaara atorlugulu.

⁸⁵ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummumut *ekstension*-imut siunnersuutiginiikuugaluarparput *ekstension*. Taamaattorli massakkut isumaqarpunga taanna kalaallisut taaguuserneqarsinnaasoq imatut *begrebip imaanik taaguineq*. Taamaattumik taanna taaguutissatut siunnersuutigaara.

generel begreb – begrebi nalinginnaasoq (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiukuuput)

generiske relationer – generiskimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

helhedsbegreb – begrebi ilivitsoq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)⁸⁶

høring – tusarniaaneq (tamanit atorpeqartoq)

inddelingskriterie – ilisarnaatit suussusiinik immikkoortiterineq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

individuel begreb – begrebi immikkuullarissiq (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiukuuput)

indholdsdefinition – isumasiuut imarisavimmik nassuiaasoq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

indre cirkel - uteqqiineq ilorleq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

intension – begribip isumavia (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)⁸⁷

karakteristisk træk – ilisarnaat (kalaallisut taaguutaa Oqaasileriffimmi atortarparput)⁸⁸

kommentar – oqaaseqaat (Ordbogen – Dansk – grønlandsk, qallunaatut – kalaallisut 2003-meersumit pissarsiaq)

krydstavle med karakteristiske træk – ilisarnaatinut tavli (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

krydstavle med karakteristiske træk og begreber – ilisarnaatinut begrebinullu krydstavli (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

materialerelation – atortut ataqatigiissuteqarnerat (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

mængde-element-relation – eqimattat immikkoortuulu ataqatigiissuteqarnerat (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

målgruppe – sullinniakkat (Ordbogen – Dansk – grønlandsk, qallunaatut – kalaallisut 2003-meersumit pissarsiaq)

---

⁸⁶ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummot *helhedsbegreb*-imut siunnersuutiginiukuugaluarparput *begrebi tamakkiisoq*. Taamaattorli massakkut isumaqarpunga *begrebit tamakkiisoq* tassunga taaguutissatut tulluuttuunngitsoq.

⁸⁷ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummot *intension*-imut siunnersuutiginiukuugaluarparput *intension*. Taamaattorli massakkut isumaqarpunga *intension* kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguuserneqarsinnaasoq taamaattumik *begrebip imavia* taaguutigitiippara.

⁸⁸ Aamma Bolattalu taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuusiornitsinni qallunaatut taaguut *karakteristiske træk*-i kalaallisut taaguutissatut siunnersuutiginiukuuput taannarpiak *ilisarnaat*.

normative – normative (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

objekt – pineqartoq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)⁸⁹

omfangsdefinition – isumasiuut taaguilluni nassuiaasoq (Karen Langgårdip isumassarsisimmanga taamatut taaguuserpara)

opdelingsrelation – agguikkanik ataqatigiissuteqarneq (nammineq taaguusigara)

onomasiologi - onomasiologii (nammineq taaguusigara)

ordbank – ordbanki (nammineq taaguusigara)

ordliste – ordlisti (atugaasoq)

overbegreb – begrebi qulleq (kalaallisut taaguutaa Bolatta siunnersuutiginiukuurput)

partitive relationer – partitivimik begrebit ataqatigiissuteqarnerat (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

princip – tunngaviusoq (dansk – grønlandsk ordbogimit, 7-ssaannik naqitertitami 1998-imeersumit pissarsiaq)

præsentationsform – saqqummiunneqarnissaata ilusissaa (nammineq taaguusigara)

relaterede begreber – begrebit attuumassutillit (nammineq taaguusigara)

review – naliliineq (specialiliorninni siunnersortimma oqaloqatigineranni isumassarsiaq)

semasiologi – semasiologii (nammineq taaguusigara)

seminar – isumasioqatigiinneq (tamanit atorpeqartoq)

sideordnede begreb – begrebip naligisaa (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)⁹⁰

sprogligt tegn – oqaatsimut tunngasoq ilisarnaat (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

supplerende træk – ilisarnaat ilassutaasoq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

temporale relation – suussutsit ingerlanerat aallaavigalugu begrebit ataqatigiissaarneqarnerat (nammineq taaguusigara)

term – taaguut (Oqaasileriffimmi atortagarput)⁹¹

termdatabase – taaguutit databasiat (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

terminolog – taaguusersuuserisoq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

terminologi – taaguusersuusiat (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiukuusarput)

⁸⁹ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummot *objekt*-imut siunnersuutiginiukuugaluarparput *objekti*. Taamaattorli massakkut isumaqarpunga *objekti* kalaallit oqaasiisa sannaat atorlugit taaguuserneqarsinnaasoq taamaattumik *pineqartoq* taaguutigittippa.

⁹⁰ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni *sideordnede begreb*-imut siunnersuutiginiukuugaluarparput *begrebi naligisaq*. Taamaattorli massakkut isumaqarpunga *begrebi naligisaq* tassunga taaguutissatut tulluutinninnerusoq.

⁹¹ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummot *term*-imut siunnersuutiginiukuugaluarparput *suliaqarfimmi taaguut*. Taamaattorli massakkut isumaqarpunga *taaguut* naannerullunilu pitsaanerummat taanna taaguutissatut atorneqaannassoq.

terminologi arbejde - taaguusersuuserineq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)
terminologilære – taaguusersuuserinermik ilinniarneq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)⁹²
terminologisering – taaguutinngortitsineq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)⁹³
terminologisk metode – taaguusersuuserinermi suleriaaseq (Oqaasileriffimmi atortagarput)
terminologisk ordliste – taaguusersuutit (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiikuusarput)
termpost – termposti (kalaallisut taaguutaa Bolattalu siunnersuutiginiikuusarput)
træk – ilisarnaat (nammineq taaguusigara)
træk specifikation – ilisarnaatip suussusia (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)
udtryk – taaneq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)
underbegreb – begrebi alleq (kalaallisut taaguutaa Bolatta siunnersuutiginiikuuarput)
workshop – ammasumik isumasioqatigiinneq (specialiliorninni siunnersortimma oqaloqatigineranni isumassarsiaq)
ydre cirkel - uteqqiineq silarleq (kalaallisut taaguutaa nammineq taaguusigara)

---

⁹² Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummumut *terminologilære*-imut siunnersuutiginiikuugaluarparput *taaguusersuuserineq*. Taamaattorli massakkut paasisimavara *taaguusersuuserineq* taaguutissatut qallunaatut taaguummumut *terminologi arbejde*-mut tulluunnerusq. Taamaattumik *taaguusersuuserinermik ilinniarneq* taaguutissatut siunnersuutigivara.

⁹³ Bolattalu kalaallisut taaguusersuutit taaguutissaannik (*terminologiens terminologi*) siunnersuuteqarsimanitsinni qallunaatut taaguummumut *terminologisering*-imut siunnersuutiginiikuugaluarparput *taaguutinngorsaaneq*. Taamaattorli massakkut isumaqarpunga *taaguutinngorsaaneq* taaguutissatut pitsaavallaanngitsoq *taaguutinngortitsineq*-lli tulluunnerusq.